

ДАВАР

ГОДИНА 2012.

БРОЈ 45

ЧАСОПИС МИТРОПОЛИЈЕ ДАБРОБОСАНСКЕ

Митрополит
дабробосански
господин
Николај
(Мрђа)
1992. – 2012.

*Четрдесетна година Архиепископске службе,
20 година на широну Мишрополија дабробосанских*

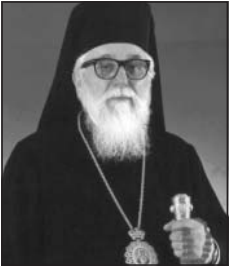
ПАТРИЈАРХ СРПСКИ ГОСПОДИН ИРИНЕЈ У ПОСЈЕТИ САРАЈЕВУ И МИТРОПОЛИЈИ ДАБРОБОСАНСКОЈ

ОСВЕЋЕЊЕ ХРАМА СВИХ СВЕТИХ У ХАН СТЈЕНИЦАМА, 10. ЈУНА 2012.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

Јануар

8. Другог дана Божића, у својој резиденцији у згради Митрополије дабробосанске у Сарајеву уприличио традиционални Божићни пријем за представнике црква и вјерских заједница у БиХ, власти БиХ, Републике Српске, Федерације БиХ, Града Источно Сарајево, Кантона Сарајево, међународне заједнице, дипломатског кора, те друштвеног, политичког и културног живота у БиХ.
19. На велики православни празник Богојављење - Крштење Господа Исуса Христа, служио Свету архијерејску литургију у храму Успења Пресвете Богородице на Палама.
26. Поводом прославе Светог Саве - првог архиепископа и просвјетитеља српског - уприличио традиционални Светосавски пријем у својој резиденцији у згради Митрополије дабробосанске у Сарајеву.

Март

3. На православни празник Теодорову суботу, служио Свету архијерејску литургију у школском храму Светог Василија Острошког и Светог Петра Дабробосанског у Богословији у Фочи.

Април

7. На православне празнике Благовијести и Лазареву суботу, служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Василија Острошког у насељу Добриња, општина Источна Илиџа.
8. На велики православни празник Цвијети, служио Свету архијерејску литургију у храму Светог Петра Дабробосанског у насељу Војковићи, општина Источна Илиџа.
15. Поводом највећег хришћанског празника - Васкрсења Христовог - служио Свету архијерејску литургију у Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву, уз саслужење четири свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске.
16. Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог пророка Илије на Сокоцу, уз саслужење пет свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске.

17. На Васкршњи уторак, служио Свету литургију у храму Свете Тројице у Рогатици, уз саслужење четири свештеника и два ђакона Митрополије дабробосанске.

Јун

3. На православни празник Силаска Светог Духа на Апо-

столе, служио Свету архијерејску литургију у манастиру Свете Тројице у Озерковићима код Сокоца, уз саслужење четири свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске.

10. У прву недјељу по Духовима - Свих Светих, обавио велико освећење храма Свих Светих у Хан Стјеницама, општина Рогатица.

Јул

1. У храму Светог пророка Илије - Романијске Лазарице у Сокоцу, поводом 20. традиционалног Видовданског сабора, служен је парастос свима који су страдали бранећи отаџбину и вјеру православно, а након парастоса Света архијерејска литургија, уз саслужење дванаест свештеника и два ђакона Митрополије дабробосанске.

-Након литургије обављена је литија око храма и славски обред, а потом одржана Видовданска академија. На почетку академије митрополиту Николају уручен је пригодан поклон, архијерејске инсигније - крст и панагија, поводом 20 година служења на трону Митрополита дабробосанских. Инсигније је, у име свештенства и монаштва Митрополије дабробосанске.

санске, уручио архијерејски замјеник протојереј-ставрофор Милорад Љубинац, који је нагласио да је Митрополија дабробосанска за двије деценије управљања Митрополита Николаја доживјела препород у духовном, просвјетном и културном погледу, те да ће период његовог столовања засигурно бити изучаван како у историји Српске цркве тако и у националној историји српског народа.

30. На велики православни празници Свете Великомученице Марине - Огњену Марију освештао храм посвећен овој светитељки у селу Закомо, општина Рогатица.

Август

2. Служио Свету архијерејску литургију у храму Светог пророка Илије на Сокоцу уз саслужење пет свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске.
19. У храм Преображења Господњег у Сарајеву служио Свету архијерејску литургију уз саслужење три свештеника и два ђакона Митрополије дабробосанске.
28. Присуствовао обиљежавању крсне славе манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну, код Вишеграда, и Светој литургији која је тим поводом служена.

Септембар

8. Приређен дочек Патријарху српском господину Иринеју у Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву, поводом његове четвородневне посјете Сарајеву и Митрополији дабробосанској.

У његову част служена је доксологија којој су присуствовали Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај, њихова преосвештенства господа епископи захумско-херцеговачки Григорије, зворничко-тузлански Василије, бачки Иринеј, врањски Пахомије и славонски Сава.

9. Његова светост патријарх српски господин Иринеј слу-

жио је Свету архијерејску литургију у Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву. Саслуживали су високопреосвећена и преосвећена господа архијереји представници помјесних православних цркава - Цариградске патријаршије, митрополит шпански и португалски господин Поликарп, Александријске патријаршије, митрополит Зимбабвеа и Анголе господин Серафим, Московске патријаршије, митрополит јекатеринбуршки и верхотурски господин Кирил и епископ бобрујски и биховски господин Серафим, Румунске патријаршије, митрополит њемачки и средњоевропски господин Серафим и епископ ђулански господин Силуан и епископи Српске православне цркве (СПЦ) зворничко-тузлански господин Василије, врањски господин Пахомије, славонски господин Сава и захумско-херцеговачки и приморски господин Григорије. Осим служашчих архијереја, Светој Литургији присуствовали су и представник Грчке архиепископије митрополит ахајски господин Атанасије, епископ крујски господин Андон из Албанске архиепископије, те Митрополит дабробосански господин Николај и епископ бачки господин Иринеј.

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, живога Присуства Божјег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и Живот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

20 година службе на трону Миџројолиџа Дабробосанских

МИТРОПОЛИТ ДАБРОБОСАНСКИ ГОСПОДИН НИКОЛАЈ (МРЂА)

Митрополит дабробосански Николај (Мрђа) рођен је 30. августа 1928. године у селу Смољани, засеок Крња Јела код Босанског Петровца, од оца Милана и мајке Милице рођ. Кубурић. На крштењу је добио име Гојко. После основне школе и ниже гимназије уписује се у богословију у Призрену. Монашки постриг примио је 1947. године у другом разреду Богословије. На монашењу је добио име Николај. После Богословије уписао се на Богословски факултет у Београду, који је завршио 1957. године у редовном року. Желео је да после студија настави усавршавање у Грчкој, али му тадашње власти нису издале пасош. Уместо одласка у Грчку, Свети архијерејски синод га поставља за суплента у Богословији Светог Саве у манастиру Раковица, на којој дужности је остао до 1964. У међувремену је положио професорски испит 1963. године.

Године 1964. Свети архијерејски синод му поверава обнављање Богословије у манастиру Крки. Доласком у манастир Крку вршио је дужност управника двогодишње Богословије, старешине манастира и пароха манастирске парохије. Отварањем петоразредне Богословије 1966. године постављен је за њеног ректора. На овој дужности је остао до 1973. године, када је изабран за аустралијско-новозеландског епископа. У Аустралији организује епархијска тела, доводи и рукополаже нове

свештенике, оснива нове парохије, подиже и освећује нове цркве, купује земљу на којој ће оснивати црквене центре. На једном таквом земљишту подигао је манастир Св. Саве, конак и старачки дом. Основао је прво српско гробље у Аустралији. На Новом Зеланду оснива манастир Успења Пресвете Богородице; то је први православно манастир у историји Новог Зеланда.

Свети архијерејски сабор га је изабрао 1978. године за Епископа далматинског. Поред епархијских дужности једно време је вршио дужност ректора Богословије у манастиру Крки. У то време, највише његовим залагањем, подигнута је нова зграда Богословије. Док

је управљао далматинском епархијом саграђено је седам нових цркава и шест црквених објеката. Покренуо је 1988. године часопис „Истина“. Администрирао је обновљеном бихаћко-петровачком епархијом. За годинуипо дана организовао је у потпуности епархију и предао је своје наследнику епископу Хризостому. На редовном заседању САС-а 1992. године епископ Николај је изабран за Митрополита дабробосанског са седиштем у Сарајеву. Епархију је преузео у време избијања рата у Босни и Херцеговини. У том изузетно тешком времену стрпљиво ради на остварењу одлуке САС-а из 1977. године о отварању Духовне академије. Од власти РС добија за потребе школе објекте у Србињу (Фоча). Тако је Духовна академија Светог Василија Острошког почела са радом 1994. године. У Духовној академији Митрополит Николај од почетка врши дужност проректора и предаје Црквено певање. Његовим залагањем у просторијама Академије је смештена избегла Богословија Света Три Јерарха из манастира Крке. После обнављања Богословије у манастиру Крки, нова Богословија у Србињу је посвећена Светом Петру Митрополиту Сарајевском. Дужност ректора у Богословији врши Митрополит Николај. Од 1997. године Митрополит Николај предаје Свето Писмо Старог и Новог Завета у Музичкој академији у Српском Сарајеву. Њего-

вом заслугом покренут је епархијски лист „Дабар“.

*Света Липурџија у
Манасиру Хиландару*

Поред епархијских дужности и обавеза у поменутиим школама, Митрополит Николај налази времена и да пише. Аутор је књига: Увод у Свето Писмо Новог Завета, Тумачење посланице Римљанима, Тумачење посланице 1 и 2 Коринћанима и Тумачења Јеванђеља по Матеју... Имајући у виду богословско-научни и просветни рад Митрополита Николаја, Наставно-научно веће Богословског факултета у Београду доделило му је титулу почасног доктора богословских наука. Диплома му је уручена 30. јуна 1999. године на Богословском факултету у Београду.

За ово време од када се налази на катедри сарајевских митрополита обновљено је више цркава порушених у последњем рату. Подигнут је и један број нових храмова. Реновирана је зграда митрополије у Сарајеву. Рукоположио је више свештеника, које је поставио на парохије у Федерацији БиХ са жељом да се преостали српски живаљ задржи на тим просторима. Стрпљиво ради на обнављању монашког кадра као и на изградњи објеката у манастиру Добруну.

ПРИМЈЕР АРХИПАСТИРСКЕ БРИГЕ ЗА ПОВЈЕРЕНУ ПАСТВУ

Бесједи о. Милорада Љубинца на дан обиљежавања Митрополијског јубилеја

У овој 2012. години навршено је 20. година од када је Свети архијерејски Сабор СПЦ изабрао ревносног Епископа далматинског Његово Преосвештенство Г. Николаја на трон Митрополије Дабробосанске.

Ваше Високопреосвештенство, минули период од двије деценије Ваше архипастирске службе на трону митрополита Дабробосанских у епархији Дабробосанској има велики значај, како у црквеном тако и у историјском животу Богом повјерене Вам епархије дабробосанске.

Имајући у виду да сте дошли на трон епархије Дабробосанске, ратне 1992. године када је иста биолошки преполовљена и опустошена, данас послје 20. година видни су резултати Ваше духовне снаге, несебичног и неуморног рада и искуства које сте стицали вишедеценијским, интелектуалним и архипастирским радом. Можемо са правом рећи да је ова Епархија са Вама и Вашим свештенством доживјела видан препород у духовном, просвјетном и културном погледу. У времену Вашег столовања бригом и борбом Српског народа створе-

на је Република Српска. Зато ће период Вашег столовања бити изучаван како у историји Српске Цркве тако и у националној историји.

Ваша личност, Ваше Високопреосвештенство, је увијек и на сваком мјесту свједочила Архипастирску бригу према свештенству, монаштву и вјерним душама српског народа, по ријечима св. апостола Павла, у свему сте показали себе „за углед у добрим дјелима: у учењу исправност, честитост и чистоту“ (Тит. 2,7).

На основу бројних Ваших заслуга које ће ући у историју Српске Цркве као и Архипастирске и родитељске бриге коју сте чинили према свештенству, монаштву и вјерном народу Богом повјерене Вам епархије Дабробосанске а поводом двадесетогодишњег јубилеја на трону митрополије Дабробосанске, свештенство, монаштво и благочестиви вјерници Ваше епархије поклањају Вам у знак пажње и поштовања и синовске оданости прикладан дар како и доликује великом Архијереју СПЦ.

Долгоденствуј Високопреосвећени Владико на многаја љета!

ПРАВДА

Под правдом се подразумева испуњење свих заповести Божјих, све добродетели опште...

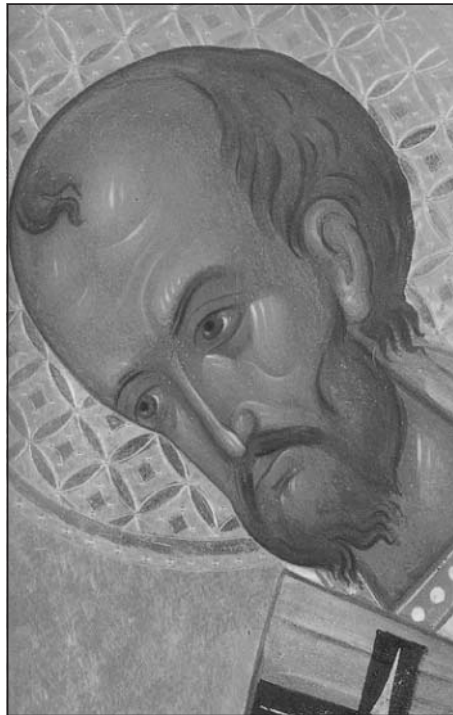
Праведношћу се назива свеобухватна добродетел. Чуј шта Христос говори: „Ако правда ваша не буде већа од књижевника и фарицеја, нећете ући у царство небеско“ (Мт. 5,20); и на другом месту праведним је назван онај који не чини грех (I Јн. 3,9)... (Златоуст).

Правда је таква добродетел, која нас учи да свима одајемо што смо дужни, и зато је она свеопшта добродетел, која све добродетели у себи садржи. Она учи шта смо ми дужни да одајемо Богу и нашим ближњима... Она је у свих десет Божјих заповести изражена... Отуда испуњавати заповести Божје и правду творити једно је и исто. И као што правда садржи сваку добродетел, тако неправда сваки грех у себи садржи. И кад човек нарушава какву заповест Божју, он тада чини неправду и против правде греша, и тако сваки грех је супротан правди (Тихон Задонски).

Праведници зашто су помешани са неправедницима

Бог је попустио злима да се мешају са добрима,... да би људима пружио велику корист. Добри се показују у већој слави, када се држе добродетели усред оних који им сметају да живе праведно и вuku на грех... Ето зашто је Бог попустио злима да буду међу добрима, да би добри боље засијали.

Ето каква је корист добрима од злих. Тако и дрвета постају јача, када их љуљају противни ветрови. Уосталом, и зли имају корист од дружења са добрима: они их се стиде, црвене, либе се; ако и не одступају од греха, они бар зло чине кришом. И то много значи, што они не чине зло јавно: живот праведних служи укором њихове порочности (Златоуст).

Зашто Бог допушта и праведнику да падне у грех

1. Да би био обазрив и не поузда се у своје добродетели, да се олењи и преда нераду.
2. Да види немоћ своју и прибегне Богу за помоћ (Златоуст).

ОДНОС ПРЕМА НЕВОЉАМА

Онај који жели да чини оно што Бог хоће, и да буде удостојен да постане син Божији, пре свега треба да се наоружа дуготрпљењем, да уме да благодари Богу у свим невољама, тешкоћама и жалостима које га задесе. Имам у виду: болести и страдања, душевне патње, које на нас навлаче лукави духови, а такође слабљење тела, срамоћења и исмејавања, која долазе од људи. Ово су препреке које удаљавају душу од Царства небеског и не дозвољавају јој да се приближи Богу. Зато онај који жели да га Христос поштује треба да се радује тим стањима, да се весели и ликује при сусрету с њима, да буде обузет ревносим стремљењем према Богу и подстиче своју вољу да хита према Њему. И што га препреке више задржавају, он треба да нађе тим виши унутарњи мир и помоћу љубави према Господу храбро савлада сваку невољу. Ако он нема таквог настројења, и ко себе не припрема за то, онда се, лишен храбрости, само узалуд пати и мучи. Не постаје он чедо Живота, јер се није угледао на све свете, нити их је следио, и није управио свој пут стопама Господњим.

Ти пак, као разуман човек, обрати пажњу на то како су се одискони патријарси, пророци, апостоли, мученици и сви синови Живота у жалостима радовали, у невољама и бедама веселили, и на-

лазили духовни мир у несрећама и страдањима. Јер, Писмо каже: И више вољаше да страда са народом Божијим него да има привремену насладу гријеха (Јев. 11, 25). И још: Чедо моје, ако почињеш да служиш Господу, припреми душу своју за искушење; управи срце своје и буди стрпљив. И не збуњуј се кад будеш похођен; прилепи се за Господа, и не одступај, да би онда напредовао. Све што ти се деси прихватај са задовољством, и у сменама твог понижења буди дуготрпељив: јер злато се испитује у ватри, а Богу угодни људи у огњу понижења. Веруј Господу, и Он ће тебе одбранивши (Сир. 2, 1-6) и тако даље. На другом месту се каже: "Све што ти се дешава прихвати као добро, и знај да без Бога ништа не бива." Блажени апостол допуњава оно и каже: *Него се у свему ћоказујмо као служе Божије: у штрпљењу многом, у невољама, у биједама и тјескобама; у ранама, у шамницама, у бунама* (2 Кор. 6, 4-5). Господ такође каже: Блажени сте када вас срамоте и прогоне (Мт. 5, 11) и даље. Стога, ако ко жели да постане син и наследник тих светих, тај треба да покаже да се угледа на њихов начин живота и понашања, да се држи речи Господњих и извршава их на делу. Јер је тијесан и узак пут што води у живот, и мало их је који га налазе (Мт. 7, 14). И што си више подвргнут искушењу у невољама, страдањима, болестима и исмејавањима, тим више треба да се веселиш и радујеш њима. Јер, Господ говори: Тешко вама који у сластима живите, и вама

који сте сити сада, и вама који сте срећни у земаљском (Лк. 6, 25). Господ је припремио блаженство за оне кој плачу и муче се. И онај који је жедан вечног живота треба да благодари Бог за све, да прихвата невоље и жалости с радощу, и да воли смирење.

Богу нису потребна само колена да се стрпљиво стоји на њима цео дан у молитви. Добро је то занимање: доиста је прекрасно молити се и непрестано се напрезати у молитви. Од свих занимања оно је главно, но без врлине осталих удова молитва постаје мртва. Молитве постају угодне Богу кроз добра дела; зато не смеш мрзети брата или га оговарати: треба да стичеш смирење и не преуносиш се, не смеш имати високо мишљење о себи, чак и ако вршиш многа праведна дела. Када Господ види да се молитве упућују искрено и побожно, Он нам одмах долази у помоћ. Но ако Он не налази у нама искрености и побожност, онда сматра да су сва наша

дела учињена у сну, и тада наша молитва постаје молитва само по вањском изгледу, и Бог је не урачунава.

Зашто нам се Господ, којег тражимо, одмах не открије? Није ли то због тога што не жели? Наравно, не. Напротив, Он хоће да се сви људи спасу и да дођу у познање истине (1 Тим. 2, 4). Све усрђе и добра воља светих и самог Господа били су усмерени на то да људи познају Бога, да познају дејство благодати, које је живот вечни. Ако пак у то дејство продире грех, који је душа добровољно учинила, онда не познајемо Бога и Он нам се не открива. Бог не гледа ко је ко, и зато гледа једино на унутарње помисли и намере оних који Њега траже. Зато када, пуни славољубља, живимо у неверовању и осталим гресима, када такође нисмо способни да строго судимо себи, тада не познајемо Господа. Сам Господ је рекао да се јавља једино онима који Га побожно траже и држе Његове заповести. Јер је написано: Ако ме неко љуби, ријеч моју држаће...; и њему ћемо доћи и у њему ћемо се настанити (Јн. 14, 23). Зато ћемо увек строго судити сами себе и пажљиво испитивати своја срца, да бисмо, кад сазнамо сопствена сагрешења, поверовали у Христа, Ослободитеља наших душа, и избавили се од сваког греха, отвореног или скривеног. Ако будемо заиста праведно и побожно тражили Бога, Он ће нам се радо јавити по своме обећању, и тако очистити наша прљава срца од сваког порока и нечистоте.

Према томе, ако желимо оно што Бог хоће, пре свега морамо да прихватимо невоље, жалости и исмејавања да бисмо били удостојени живота с Њим у векове веко-

ва. Ко је достојан Господа, ако не онај који Њега ради и глад трпи, и наг ходи, а у исти мах се радује томе? Блажен је такав подвижник, истински блажен, јер је задобио велико поверење пред Богом. Господ жели да прођеш кроз та искушења и да у невољама не заборавиш на Њега. Писмо каже: За сваку постојаност и дуготрпељивост с радошћу (Кол. 1, 11). И на другом месту: Туга и невоља снађоше ме; заповести Твоје поука су моја (Пс. 118, 143). То је борба. Она је угодна Богу.

*Прејодобни
Макарије Еџийајски,
Духовне беседе*

НЕВЕРЈЕ

Матер сваког зла, доноси двоструку штету

Неверје је многоплодни добитак за ђавола, јер је оно матер сваког зла (Јефрем Сирин).

Као што ми верни имамо од вере двоструку корист (тима што у овом животу не малаксавамо духом у невољама, и што нас у будућем животу очекује велика утеха), тако неверовање доноси двоструку штету: у овом животу не пружа утеху, а у будућем заслужује казну (Златоуст).

Неверник – сличан човеку који блуди без пута

Као што човек који је изгубио прави пут блуди по туђини, не знајући куда да се упути, тако блуди и човек који не верује (Нил Синајски).

Неверник – неразумнији од звери

Ко не зна да постоји Бог, ни то да Он промишља о свему што постоји, ни то да над свим бди божанска правда, тај је бесмисленији од сваке звери, изагнао је из своје душе законе, и судове, и пресуде, и уопште све добро. Јер ко се не припрема да положи рачун за дела своја, тај ће се удаљавати од сваке добродетељи и предавати сваком пороку (Златоуст).

РАДИСАВ

Дан који свиће недеља је. Недељом се радило као и сваким другим даном, али данас су и сами надзорници расејани. Тек што се добро разданило пронела се вест о хватању кривца, о мучењу и погубљењу које ће бити у подне. Оно стишано и свечано расположење из појате проширило се на цео простор око грађевине. Кулучари раде ћутке, сваки избегава да другом погледа у очи и сваки гледа у посао који има пред собом као да је то почетак и свршетак света.

Још на сат пред подне искупио се варошки свет, већином Турци, на зараванку код моста. Деца су се испела на високе блокове необрађеног камена који су ту лежали. Радници су се ројили око дугих и уских дасака са којих се делио кулучарски таин који човеку не да умрети. Жвачући, они су ћутке и унезверено гледали око себе. Мало затим појавио се Абидага, у пратњи Тосун-ефендије, мајстор-Антонија и још неколицине угледних Турака. Сви су стали на једном узвишеном оцедитом месту између моста и појате у којој је био осуђеник. Абидага је отишао још једном до појате где му је јављено да је све спремно: ту је лежао храстов колац, дугачак близу четири аршина, како треба зашиљен, на врху покован гвожђем и сасвим танак и оштар, а цео намазан добро лојем; тамо на скелама били су приковани дирекци међу које ће се колац углавити и уковати, дрвен маљ за набијање, конопци и све остало.

Плевљак је био устумаран, земљане боје у лицу и црвених очју. Ни сада није могао да издржи Абидагин пламени поглед.

- Слушај ти, ако не буде све како треба и ако ме обрукаш пред светом, не излаз те ми пред очи

ни ти ни овај цигански брабоњак; потопићу вас у Дрину, као слепу штенад.

И онда окрећући се уздрхталом Циганину додаде блаже:

- Шест ти је гроша за посао, а још шест ако остане до мрака жив. Па сад гледај.

Са главне џамије у чаршији јави се хоџа оштрим и јасним гласом. Настаде немир међу сакупљеним народом, а мало затим отворише се врата на појати. Десетак сејмена се сврста у два реда, по пет са сваке стране. Међу њима је Радисав, бос и гологлав; брз и погнут као и увек али не „сеје“ у ходу, него ситно и чудновато хода, скакуће готово на осакаћеним ногама са крвавим рупама уместо ноката; на рамену носи дугачак, бео и зашиљен колац. Позади иде Мерџан са још два Циганина који ће му помагати при извршењу пресуде. Одједном изјаха однекуд Плевљак на свом дорату и пође на чело те поворке, која је имала да пређе свега стотињак корака до првих скела.

Свет је истезао вратове и пропињао се на прсте да види човека који је остварио заверу и отпор и рушио грађевину. Сви су били изненађени бедним и никаквим изгледом тога човека кога су они посве друкчије замишљали. Наравно, нико од њих није знао зашто онако смешно поскакује и набада с ноге на ногу и нико није добро видео оне опекотине од верига које су му ишле око груди као велики кайшеви, а преко којих су му навукли кошуљу и гуњ. Стога је свима изгледао и сувише јадан и неугледан за дело због кога га воде на губилиште. Само је бели дугачки колац давао свему неку језиву величину и привлачио све погледе на себе.

Кад су стигли до места где почињу земљани радови на обали, Плевљак сјаха и неким свечаним и претераним покретом предаде

узду момку, а он се са осталима изгуби на стрмом, раскаљаном путу који се спушта ка води. Мало затим свет је могао да их види како се појављују истим редом на скелама и како се пењу споро и опрезно. На уским пролазима од греда и дасака сејмени су потпуно окружили и стисли међу собом Радисава, да им не би скочио у реку. Тако су се провлачили полако и пели све више док не дођоше до краја. Ту је над водом био попођен простор у величини једне осредње собе. На том простору се, као на уздигнутој позорници, сместише Радисав, Плевљак и тројица Цигана, остали сејмени остадоше растурени наоколо по скелама.

Народ на зараванку се померао и премештао. Стотињак корака га дели од оних дасака, тако да види сваког човека и сваки покрет, али не може да чује речи ни разабере појединости. Народ и радници са леве обале удаљени су три пута толико од призора и још се више врпоље и напрежу да што боље чују и виде. Али се ништа није могло чути а оно што се видело изгледало је у почетку и сувише једноставно и занимљиво, а опет на крају постало је тако страшно да су сви окретали главе и многи брзо одлазили кући, кајући се што су долазили.

Кад су Радисаву наредили да легне, он је оклевао један тренутак, а онда је не гледајући Цигане ни сејмене, као да их нема, пришао ближе Плевљаку, готово поверљиво, као неком своме, и рекао му тихо и потмуло:

- Слушај, тако ти овог и оног свијета, учини добро и прободи ме, да се не мучим као пас.

Плевљак се тргнуо и викнуо на њега као да се брани од тога сувише поверљивог начина разговора:

- Сиктер, влаше! Зар ти толики делија да царско рушиш а овамо богорадиш кжо жена! Биће како је наређено и како си заслужио.

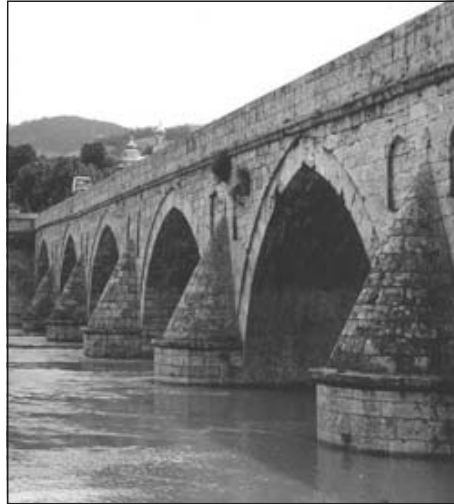
Радисав обори главу још ниже, а Цигани му приђоше и стадоше с њега да свлаче гуњ и кошуљу. На грудима се указаше ране од верига, потприштене и поцрвенеле. Не говорећи више ништа, сељак леже како му је наређено, окренут лицем према земљи. Цигани приђоше и везаше му прво руке на леђа, а потом за сваку ногу, око чланака, по један конопац. Затегнуше сваки на своју страну и широко му раскречише ноге. За то време Мерџан је положио колац на два кратка обла дрвета, тако да му је врх дошао сељаку међу ноге. Затим извади иза појаса кратак, широк нож, клекну пред испруженог осуђеника и нагну се над њим да му расече сукно од чакшира међу ногама и да прошири отвор кроз који ће колац учи у тело. Тај најстрашнији део крвникова посла био је, срећом, за гледаоце невидљив. Видело се само како везано тело задрхта од кратког и неприметног убода ножем, како се подиже до паса, као да ће устати, али одмах поново паде на траг и тупо удари о даске. Чим је то свршио, Циганин скочи, дохвати дрвени маљ са земље и стаде њиме да удара доњи, тупи део коца, лаганим и одмереним ударцима. Између два ударца стао би мало и посматрао прво тело у које забија колац а затим двојицу Цигана, опомињући их да вуку лагано и једномерно. Тело раскреченог сељака грчило се само од себе; код сваког ударца маља кичма му се савијала и грбила, али су га конопци затезали и исправљали. Тишина је на обе обале била толика да се јасно разабирало и сваки ударац за себе и његов одјек негде на стрмој обали. Најближи су могли чути како човек удара челом о даску и поред тога један други необични звук; али то није био ни јук ни вапај ни хропац, ни ма који људски глас, него је цело то растегнуто и мучено тело ширило од

себе неку шкрипу и грохот, као плот који газе или дрво које ломе. После сваког другог ударца одлазио је Циганин до испруженог тела, надносио се над њега, испитивао да ли колац иде добрим правцем, и кад би се уверио да није повредио ниједан од најважнијих живих делова изнутрице, враћао се и настављао свој посао.

Све се то слабо чуло и још мање видело са обале, али су свима ноге дрхтале, лица бледела и хладнели прсти на рукама.

У једном тренутку куцање пре-стаде. Мерџан је видео како се при врху десне плећке мишићи затежу и кожа одиже. Он приђе брзо и просече то испупчено место унакрст. Бледа крв потече, најпре оскудно па све јаче. Још два-три ударца, лака и опрезна, и на просеченом месту стаде да избија гвожђем поковани шиљак коца. Ударио је још неколико пута, док врх није дошао до у висину десног уха. Човек је био набијен на колац као јање на ражањ, само што му врх није излазио кроз уста него на леђа и што није јаче озледио ни утробу ни срце ни плућа. Тада Мерџан одбаци маљ и приђе. Разгледао је непомично тело, заобилазећи крв која је цурила са места где је колац ушао и изашао, и хватала се у малим млакама на даскама. Двојица Цигана окренуше укрупљено тело на леђа и стадоше да му вежу ноге при дну уз колац. За то време Мерџан је гледао да ли је човек жив и пажљиво посматрао то лице које је дошло одједном подадуло, шире и веће. Очи су биле широко отворене и немирне, али очни капци непомични, уста расклопљена и обе усне укочене у грчу; из њих су беласали стегнути зуби. Појединим од личних мишића човек није више могао да влада; стога је лице изгледало као маска. Али срце је било мукло и плућа радила кратким и убрзаним дахом. Двојица

Цигана стадоше да га дижу као брава на ражњу. Мерџан је викао на њих да пазе, да не дрмају телом; и сам је помагао. Углавише доњи, дебели део коца међу оне две греде и укуваше све великим ексерима, затим позади, у истој висини, подупреше кратком жиоком коју такође приковаше и за колац и за греду од скела.

Кад и то би готово Цигани се измакоше подаље и придружише сејменима, а на оном празном простору остаде сам, издигнут за читава два аршина, усправан, испршен и го до паса, човек на коцу. Из даљине се само наслућивало да кроз њега иде колац за који су му везане ноге при чланцима, док су му руке везане на леђицима. Зато је народу изгледао као кип који лебди у ваздуху, на самој ивици скела, високо изнад реке.

На обе обале прође жагор и таласање кроз светину. Неки оборише поглед, а неки кренуше кући брзо, не окрећући главе. Већина је немо гледала тај људски лик, истурен у простор, неприродно укочен и прав. Страх им је ледио утробу и ноге су под њима обамирале, али они нису могли да се макну ни да одвоје поглед од тога призора. А између тога уплашеног света провлачила се луда Илинка; загледала сваком у очи,

настојећи да им ухвати поглед и да у њему прочита и открије где су њена жртвована и сахрањена деца.

Тад Плевљак, Мерџан и још двојица сејмена приђоше поново осуђенику и стадоше да га загледају изблиза. Низ колац је текао само слаб млаз крви. човек је био жив и свестан. Слабине су му се дизале и спуштале, жиле на врату куцале, очи су колутале споро али непрестано. Кроз стиснуте зубе навирало је отегнуто режање у коме су се тешко разабирале поједине речи:

- Турци, Турци..., - грцао је човек са коца. - Турци на ћуприји... да паски скапавате... паски помрете!...

Цигани сакупише свој алат и сви се, заједно са Плевљаком и сејменима, запутише преко скела на обалу. Народ устукну пред њима и стаде да се разилази. Само су дечасти са високог камења и голих дрвета очекивали још нешто и, не знајући кад је крај ништа је доста, чекали шта ће даље бити са чудним човеком који лебди над водом као да је у скоку застао.

Плевљак је пришао Абидаги и јавио да је све тачно и добро извршено и да је осуђеник жив и има изгледа да ће живети још, јер му унутрица није повређена. Абидага му не одговори ништа, ни погледом, само махну руком за знак да му доведу коња и стаде да се прашта са Тосунефендијом и мајстор-Антонијем. Сви стадоше да се разилазе. Чуло се како кроз чаршију телал виче о извршеној пресуди и о таквој истој и горој казни која чека сваког ко буде тако радио.

*Одломак из романа
„На Дрини ћуприја“*

СПОМЕН ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ КОПРИЈА

Свети Коприје, очевидац светог Патермутија и саопштитељ његових чудеса, беше по чину презвитер и такође имађаше од Бога благодат чудотворства. Он живљаше у истим египатским крајевима, исцељујући разне болести по људима и изгонећи зле духове. Када једном он причаше окупљеној око њега братији о душекорисним стварима из живота преподобног Патермутија и других светитеља, један брат, не верујући његовим речима, не слушаше, и задрема. Но у сну он виде у рукама светога Коприја дивну књигу, златним словима исписану, из које он и казиваше братији. Крај њега стајаше неки светао муж, седином украшен. Погледавши грозно на задремалог, он му рече: Зашто ти не верујеш овоме што се говори него не слушајући дремаш? - Ужаснут, овај брат се трже из сна и одмах исприча осталима шта у сну виде, и од тада он са вером и пажљиво слушаше сва казивања светога Коприја.

Једном приликом код преподобног Коприја се налажаху страни монаси који беху дошли к њему у посету и слушаху душекорисна казивања његова. Утом дође један сељак са судом пуним песка и стајаше крај врата келије, чекајући да старац заврши своју беседу. Братија, видевши човека са песком, упиташе старца: Шта хоће овај сељак са песком? - Старац одговори: Децо, не би требало да се хвалимо пред вама, нити да вам причамо о славним делима Отаца, да се не бисмо, погордивши се умом, лишили награде. Али пошто сте ви, дошавши из далека, показали толику ревност и жећ за духовном користи, ја вас нећу лишити поуке, него ћу вам у присуству братије испричати шта је Бог урадио преко нас грешних. Земља суседног нам села беше веома неродна, и сељаци су од посејаног жита једва семе добијали, јер црв који се појављивао у класу, сатирао је сву жетву. Земљоделци које смо ми научили и превели у хришћанство, молише нас да се помолимо за жетву. Ја им рекох: „Ако имате веру у Бога, вама ће и овај пустињски песак доносити рода“. А они тог часа на-

пунише своја недра ових песком по коме наше грешне ноге газе, и молише ме да им именом Господњим благословим песак тај као семе. Пошто се помолих Богу ја им рекох: „По вери вашој нека вам буде!“ Они одоше, помешаше тај песак са семеном житним, и посејаше на својим њивама. И гле, њихова земља постаде плоднија од сваке области у Египту. И од тога доба они сваке године долазе к нама, узимају одавде песак и доносе к нама да га благословимо. И њихова вера не бива узалуд, јер сваке године имају изобилну летину.

Св. Патермутије и Коприје

Једном преподобни Коприје пред народом се справљаше о вери са јеретиком манихејцем, па видећи да не може својим смиреним и кротким речима да савлада охолог и многоговорљивог јеретика, зажеле да делом докаже истинитост своје вере. Стога се обрати народу и рече: „Наложите на тргу ватру и ми ћемо обојица ући у њу, па ко од нас остане неповређен од ватре, тога је вера истинита“. Народ журно наложи ватру. Али манихејац рече преподобном Коприју: „Нек сваки од нас засебно уђе у ватру; и ти си дужан да први уђеш, пошто си то ти предложио“. Свети Коприје

се прекрсти, уђе у ватру, и ватра се растави на две стране, и он стајаше на жеравици као цветној трави неповређен; и пошто одстоја пола сата усред ватре, он изађе из ње читав, чак се ни хаљина његових огањ не беше коснуо. Видећи овакво чудо, народ се веома удиви и слављаше Христа Бога. Затим стаде народ викати и терати манихејца да уђе у ватру, али он преплашен не хтеде. Тада га народ дохвати и угура у ватру. Почевши одмах горети, јеретик искочи из ватре сав опечен и наже бежати. Народ га ухвати и стаде викати: „Да се спали јеретик!“ Но преподобни Коприје умири народ и отпусти јеретика жива, само као главља опаљена.

У близини своје келије преподобни Коприје имађаше малу градину, у којој неговаше поврће и воће, ради гостију који су му долазили. Но једне ноћи у градину се увуче један идолопоклоник и украде поврћа колико је могао понети. Дошавши својој кући он метну један део поврћа у котао да се кува на ватри. Но иако га је кувао три сата на великој ватри, поврће остаде у котлу онако какво га је метнуо, јер се вода никако не могаше загрејати. Запањен овим чудом, идолопоклоник познаде свој грех и силу Христову која дејствује у хришћанима. Стога узе све поврће које беше украо, па и оно из котла, и однесе га старцу; и павши пред ноге његове, исповеди му свој грех и исприча чудо; и просећи опроштај, мољаше га да га начини хришћанином. У то баш време код старца беху многи гости, и сви се обрадоваше чудесном обраћењу овога човека ка Христу; и бише угошћени оним поврћем; и узнесе благодарност Богу.

Сатворивши благодаћу Христовом ова и многа друга чудеса, преподобни Коприје се упокоји с миром, и доби удео са преподобним Патермутијем у царству Господа нашег Исуса Христа, коме са Оцем и Светим Духом част и слава вавек. Амин.

Из Житија светих
за јул

О ПОКАЈАЊУ

Онај ко жели да се спасе треба увек да има срце расположено за покајање и скрушеност, по псалмопојци: Жртва је Богу дух скрушен, срце скрушено и смирено Бог неће понизити (Пс. 50, 19).

Какво је то стање скрушености духа у коме човек може безбедно да пролази кроз лукаве замке гордог ђавола, чије се све старање састоји у томе да помути дух човеков, како би онда посејао своју плеву, по јеванђелској речи: Господару, ниси ли ти добро семе сејао на њиви својој? Откуда, дакле, кокољ? А он им рече: непријатељ човек то учини (Мт. 13, 27-28)?

Када се човек постара да у себи има смирено срце и неузмирену, мирну мисао, све замке ђавоље постају недејствене, јер где је мир помисли, тамо почива сам Господ Бог: у миру је Његово место (Пс. 75, 3).

Почетак покајања долази од страха Божијег и пажње, као што говори мученик Бонифавије (Житија 19. дец.). Страх Божији је отац пажње, а пажња - мајка унутарњег покоја. Он рађа савест, која чини да душа види своју ружноћу као у некој чистој и непомућеној води. Тако се рађају зачеци икорен покајања.

Ми читав свој живот својим падовима у грех жалостимо величанство Божије. Због тога смо свагда дужни да се смиравамо пред Њим, иштући остављење наших дугова.

Може ли човек коме је учињено добро устати после пада?

Може, по псалмопојци: Суновратих се да паднем, али ме Господ прихвати (Пс. 117, 13). Јер, Давид се, кад га је пророк Натан изобличио за грех, покајао и одмах добио опроштај (2. Цар. 12, 13). Као пример за то може послужити и случај пустињака који је, пошавши по воду, на извору пао у грех са женом, али је, вративши се укелију и схвативши своје сагрешење, опет почео да проводи свој подвижнички живот као и раније, одбијајући нападе непријатеља који му је представљао тежину греха и одвлачио га од подвижничког живота. О том случају Бог је открио неком оцу и наредио му да брата који је пао у грех сматра блаженим због такве победе над ђаволом.

Када се ми искрено кајемо због грехова својих и окрећемо се Господу нашем Исусу Хрсту свим срцем својим, Он с радује, установљује празник и сазива све миле Му силе, показујући им драхму коју је поново нашао, тј. Свој царски образ и подобје. Положивши на рамена заблуделу овцу, Он је приводи Оцу Свом. У станиште свих оних који с веселе Бог смешта и душу која се покајала, заједно с аонима кој од Њега нису одступили.

немојмо одустајати да се брзо обраћамо благоутробном Владици нашем и немојмо се предавати немару ни очајању због тешких и безбројних грехова својих. Очајање је савршена радост за ђавола. Оно је грех на смрт, као што каже Писмо (1. Јн. 5, 16).

Св. Серафим Саровски

Покајање због греха се између осталог састоји и у томе да се он не понавља.

Као што за сваку болест има лека, тако и за сваки грех има покајања.

Несумњиво приступај покајању и оно ће те заступати пред Богом. Непрестано понављај молитву преподобног Антиоха: „Уздајући се на бездан Твоје штедрости, Владико, од скверних уста и нечистих усана приносим Ти молитву: Помени, јер је нада мном призвано Твоје свето име, и јер си ме избавио Својом ску-

поценом крвљу, јер си ме запечатно обручењем Твог Светог Духа, извевши ме из дубине мојих безакоња. Немој да ме отме непријатељ. Исусе Христе, заштити ме и буди ми моћни помоћник у борби, будући да сам роб похоте која ме напада. Ти, пак, Господе, немој ме оставити на земљи простртог и осуђеног због дела мојих, него ме ослободи, Владико, од лукавог ропства светодршца, усвојивши ме за заповести Своје. Путе живота мог, христе мој, лице Твоје је светлост мојих очију. Боже, Владико и Господе, не дај да се узнесу очи моје и злу похоту удаљи од мене. Покриј ме светом руком Својом. Нека ме пожуде и похоте не обузму и немој ме предати души бестидној. Нека у мени засија светлост лица Твога, Господе, како ме не би узела тама нити ме шчепали они који ходе у њој. Немој допустити, Господе, да Твог слугу уједу туђи пси. Оче Свети, удостој ме да будем станиште Твог Светог Духа и учини ме домом Христа Твог. путеводитељу заблуделих, упути ме да не бих скренуо на леву страну. Лице Твоје, Господе, зажелех да видим. Боже, упућуј ме светлосту лица Свог. Даруј извор суза служи Својој и росу Светог Духа пружи Своме здању, да се не бих осушио као смоква који су проклео. нека сузе буду моје пиће, а молитва моја храна. Окрени, Господе, плач мој у радост и прими ме у Своје вечно станиште. Нека ме сустигне милост Твоја, Господе, и штедрост Твоја нека ме обухвати, те ми остави све грехе моје. Јер, Ти си истински Бог који отпушта безакоња. Не допусти, Господе, да се посрами дело руку Твојих због мноштва безакоња својих, него ме призови, Владико, јединородним Сином Твојим, Спаситељем нашим. Подигни мене који лежим, као што си подигао цариника Левија, и оживотвори ме умртвљеног гресима, као што си то учинио са сином удовице. Јер, Ти си једини васкрсење мртвих и Трби приличи слава у векове. Амин.“ (Антиох, Сл. 77).

*Свети Серафим Саровски
(из књиџе Н. Левийског
Свети Саровски Старац
Серафим)*

ПОРЕД ЧУДОТВОРНЕ ИКОНЕ

Прича јеромонаха Николаја о боравку иконе „Досјојно јесѣ“ у Аџини.

.... Икони “Достојно јест” су долазили да се поклоне и људи који су страдали од нечистих духова. Први пут сам се сусрео са таквим људима увече 10. новембра 1987. године, када је отац Сава (агински јеромонах, који је читао молитве за поседнуте) довео у храм те људе: мушкарце, жене, девојке, децу - да би се поклонили икони. Мене су такође замолили да будем поред иконе, и донели су ми епитрахил и Крст. Пришао је отац Сава, целивао Лик, замолили су и полицију за помоћ, а народ су замолили да причека да би се болесни поклонили. Они су почели да прилазе, али не пришавши ни на 7-8 метара, почињали би да вичу и да се грче, потпуно мењајући свој лик - лице им је добијало страшан израз и глас им је био промењен. Неколико тешко болесних ни петоро полицајаца нису могли да довуку до иконе јер су добијали снагу и лако су се отимали, разбијајући полицајце, као децу. Цела црква се молила видевши то. Беси су вапили: „Ни за што ка Марији! Пре желим да одем у ад него Њој да се поклоним!“ - Псовали су Је, пљували на икону, проклињући тај дан кад је Она зачела Плод у Својој утроби. А један од њих је викао: „Марија! Твог Сина сам ја мучио! Ја сам га закуцао клинцима! Ја сам узбунио све против Њега!“ - уложили смо огромне напоре како би они целивали икону. Али најсуровија од болесница се отела и трчала према мојој страни испуштајући дивље крике спремна, чини се, да растргне све што би јој се нашло на путу. Мало сам размислио и оградих је крсним знаком - она је стала као укопана, и почела да ме моли да је поново осеним крсним знаком што сам и учинио, притом све време читајући молитве. Тада је она почела да ме вређа да је нисао осенио како треба и ухватила је моју руку с Крстом, приговарајући: „Зар не видиш рогове? Ударај по роговима! Ево овако!“ - и почела је иза све снаге да се удара по глави. А друга је затим узела Крст у зубе и почела као рањена звер да гризе метал. Међу њима је било и деце, при чему је свако од њих држало по неколико људи. После молитви и суза све се утишало и захваљивали су Пресветој.

12. новембра је отац Сава поново довео болесне. Али сам му ја овога пута предложио да их пре свега одведе до иконе и прочита над њима заклињуће моли-

тве, с чим се он сложио. Тада су замолили јеромонаха о. Д. Светогорца, да он прочита те молитве. Он је узео Требник с молитвама, епитрахил и Крст, као и ја, а болесне, којих је било 15, су замолили да пређу на средину цркве. Отац Д. није успео ни уста да отвори како би рекао: „Благословен Бог наш...“, када је почело нешто ужасно налик на рику многих дивљих звери, којем је одједном прикључена електрична струја, или боље је рећи почео је рат између Царства Божијег и царства таме и зла. Поседнути су се ваљали, грчевито се

превијали, викали из свег гласа. Над сваким од њих је било по неколико људи који су их држали. Сви људи који су се тада налазили у храму се клекли на колена, видећи мучења себи сличних, усрдно се молили, и не жалећи суза певали: „Господе помилуј!“, „Достојно јест...“ и друге тропаре и молитве. Ја сам изабрао децу, а њих је било троје: две девојчице-близнакиње и дечак. Читао сам разне молитве које су ми падале на памет, и ограђивао их Крстом, а они су одскакали од Крста, као од огња, и тако се отимали да су их држали за руке и ноге. Девојчицама-близнакињама је било по дванаест година, и оне су се мучиле због кривице родитеља, јер када су имале само 15 дана, родитељи су им не дочекавши молитве Цркве по истеку 40 дана после рођења деце, отишли на плажу на море и тамо где

је све што се ради грешно (мислим на плажу), бес је без муке ушао у њих, згчивши их, али су оне после двогодишњих напора и молитви почеле да ходају нормално, али се нису у потпуности ослободили дејства лукавог.

Нисмо још успели да умиримо децу, кад доведе младу девојку, која сва дрхти, шкргуће зубима. Питао сам њене рођаке за њено име, прекрио је епитрахилем и читајући молитве крстио њу и децу редом. Кад су се деца умирала, утишала се и девојка. Девојчини рођаци су били у недоумици, јер се то њој десило први пут приликом поклоњења икони, а она је удата и њен муж је био са њом, али су узроци поседнутости непознати. Међутим тада је једна од поседнутих почела да виче да се та девојка никада није исповедила па је зато бес ушао у њу. После се показало да се она заиста никада није кајала, а бавила се гатањем са гледањем у огледало. Отац Д. завршава читање заклињућих молитви, и умирују се и они „најбеснији“ који су допали њему и оцу Сави. Болесници устају, чисте се од прашине, а затим - клањају се Богомајци. Узимамо свакога за руку и приводимо икони. Неки од њих се без великих тешкоћа поклањају и одлазе, а други опет почињу да вичу и бацају се, псујући Светињу, не заборављајући ни нас, желећи да нам се освете. Само што су ти људи напустили храм, када се са улице кроз бочна врата зачуо крик - дошла је још једна поседнута жена. Опет смо отац Д. и ја узели своје оружје и почели да читамо молитве на средини цркве. Она је почела да виче, вређа, а око нас је већ било много духовника и стотине верника. Цела црква је опет запевала: „Господи помилуј!“ и тропаре, а она виче: „Нећу изаћи ни онда ако ме ожежете постом!“, а када сам јој принео Крст, она је викала: „Носи то! Смрди! Губим дах!“ Када се певао тропар светитељу, бес је молио да се брже заврши тропар, јер није подносио тог Старца. Али се и та жена после труда и молитви целе цркве умирала и поклонила Богомајци.”

*Јером. Панїтелејмон
(Ледин)*

Замке злих духова

О БАВЉЕЊУ ИСУСОВОМ МОЛИТВОМ

Монашки живот је наука над наукама, божанска наука. То се односи на све монашке подвиге - а нарочито се односи на молитву. Свака наука има свој почетак, има своју степеност у преношењу сазнања, има своје завршне вежбе: тако и учење молитви има свој поредак, свој систем. Савесно слеђење поретка, или што је исто - система у свакој науци, јесте гаранција сигурног успеха у њој: тако је и правилно бављење молитвом гаранција напредовања у њој - оног напредовања које Бог дарује подвижнику онда кад је Њему благоугодно. Одбацивање система при изучавању наука јесте извор изопачених схватања, извор знања које је горе од незнања, будући да је неправилно знање негативно: такве су и последице неуредног бављења молитвом. Неизбежна, природна последица таквог бављења је - прелест. Самовољно монаштво - није монаштво. То је прелест! То је - карикатура, наказа монаштва! То је - подсмех монаштву! То је - обмана самог себе! То је - глума, веома способна да привуче пажњу и похвале света, али одбачена од Бога, страна плодовима Светог Духа, богата плодовима који долазе од сатане. Многи, осетивши расположење и усрдност за духовни подвиг, приступају том подвигу брзоплето и лакомислено. Они му се предају са свом ревношћу и ватреношћу, са свом неразумношћу, не схвативши да су та ревност и ватреност - највише крвне и телесне; да су оне преиспуњене нечистотом и примесима, не схвативши да је при изучавању науке над наукама - молитве - потребно најпозданије руководство, потребна је највећа разборитост и опрезност. Авај! Од нас се скривају путеви Божији, прави; они се скривају од нас због слепила које је у нама настало и које опстаје због пада. Ми бирамо за руководиоце првенствено оне учитеље које је свет прогласио за свете, и који се налазе у дубини прелести или у дубини незнања. За руководиоце се бирају књиге које су писали неправославни подвижници који су се налазили у најстрашнијој демонској прелести, у општењу са демонима. За руководиоце се бирају списи светих отаца Православне Цркве који су изложили узвишени молитвени подвиг напредних монаха, подвиг који је недоступан и за схватање почетника, а не само за слеђење - и као плод духовног подвига, чудовишно,

јавља се душевно растројство, погибао. Сијаће пшеницу, а трње ће жети (Јер 12,13), са болом говори Свети Дух људима који добро преокрећу у зло неправилном употребом добра. Жалостан, баш жалостан призор! У најузвишенијем делању ума, у делању које води ка Богу онога који иде по установљеним степеницама, неправилним делањем стиче се помрачење и изопачење ума, оштећење ума, поремећеност ума, поробљеност демонима, погибао... „Није ти корисно“ - рекли су оци - „да оно што следи сазнаш пре него што стекнеш опитно знање о ономе што претходи.“ Таква радозналост је - знак испразног и разметљивог разума (1 Кор 8,1).

Бављење Исусовом молитвом има два најважнија дела или периода, који се завршавају чистом молитвом која се овенчава бестрашћем или хришћанским савршенством код оних подвижника којима га дарује Бог, ако је Њему благоугодно да им га да. Свети Исак Сиријски каже: „Нису се многи удостојили чисте молитве, него малобројни. А од оних пак који су достигли тајну која долази после ње, и прешли на другу обалу (Јордана), једва да се среће један из поколења у поколење, по благодати и благовољењу Божијем.“ У првом периоду, ономе који се моли се допушта да се

моли само по сопственој снази; благодат Божија несумњиво помаже ономе ко се моли добронамерно, али не показује своје присуство. У то време, страсти које су скривене у срцу, почињу да се покрећу, и воде делаатеља молитве на мученички подвиг, у ком победе и порази непрекидно смењују једни друге, и у ком се слободна воља човека и његова немоћ јасно испољавају. У другом периоду, благодат Божија осетно показује своје присуство и дејство, сједињујући ум са срцем, омогућујући молитву без маштања или, што је исто, без расејаности, са искреним плачем и топлином; притом, греховне помисли губе насилничку власт над умом. На та два стања указују свети оци. О њима преподобни Нил Сорски, упућујући на преподобног Григорија Синаита, каже: „Када наступи дејство молитве: тада оно задржава ум уз себе, увесељава га и ослобађа од расејаности.“ Код оних који нису стекли благодатно дејство, за најнапорнији, најтежи, најнезгоднији подвиг преподобни сматра чување ума од расејаности и пажљиву молитву. Како би се достигло друго стање, неопходно је проћи кроз прво, неопходно је исказати и доказати озбиљност свог хтења, и род донети у трпљењу (Лк 8,15). Прво стање онога који се моли може се упоредити са обнаженим дрвећем у време зиме; а друго - са истим тим дрвећем које се покрило лишћем и цветовима због деловања пролећне топлоте. Снагу за стварање лишћа и цветова дрво прикупља у време зиме, када њихово стање има сав изглед стања страдања, стања под облашћу смрти. Не дозволимо себи да искушавамо Господа! Не дозволимо себи да му приступимо лакомислено, без страха, двојудно, у расположењу сумњичаве радозналости, због које се забрањује улазак у обећану земљу (Јев 3, 8-11,18,19). Приступимо као пали, као они којима је суштински потребно спасење, које Бог дарује за истинско покајање. Душа и циљ молитве у том и у другом стању треба да буде покајање. За покајање које се приноси само сопственим снагама Бог, у своје време, дарује благодатно покајање - и Дух Свети, уселивши се у човека, моли за њега уздасима неизрецивим: Он посредује за свете, сагласно вољи Божијој, која је позната само Њему (Пим 8,26-27).

*Свети Игњатије
Бранчанинов,
Аскетски огледи*

О СМИРЕНОУМЉУ

Кажи ми, дакле, због чега се надимаш добрима као својим власништвом, уместо да за дарове захвалиш Дародавцу? Шта ли имаш што ниси примио? Ако си примио, што се хвалиш као да ниси примио (1 Кор. 4,7)? Ниси ти познао Бога кроз праведност, него је Бог по својој доброту познао тебе. Познавши Бога, каже [апостол], или боље, познати од Бога (Гал. 4,9). Ниси ти прихватио Христа својом врлином, него је

одсечен од светог корена. Ти вером стојиш, каже [апостол]. Немој се поносити, него се бој (Рим. 11,20). Након благодати следи Суд. Судија ће да испита начин на који си употребио даровано. Уколико, пак, не разумеш да си добио благодат, због своје прелике безосећајности претварајући је у свој сопствени успех, знај да ниси достојнији поштовања од блаженог апостола Петра. Љубављу према Господу не можеш превазићи оно-

Христос својим доласком прихватио тебе. Стремим не бих ли то достигао, каже [апостол], као што мене достиже Христос Исус (Фил. 3,12). Не изабрасте ви мене, каже Господ, него ја вас изабрах (Јн. 15,16). Ти, међутим, имаш високо мишљење о себи стога што си упоштован, те милост узимаш као повод за гордост. Познај самога себе, тј. ко си. Познај да си као и Адам, који је протеран из раја, да си као Саул, кога је напустио Дух Божији, да си као Израил, који је

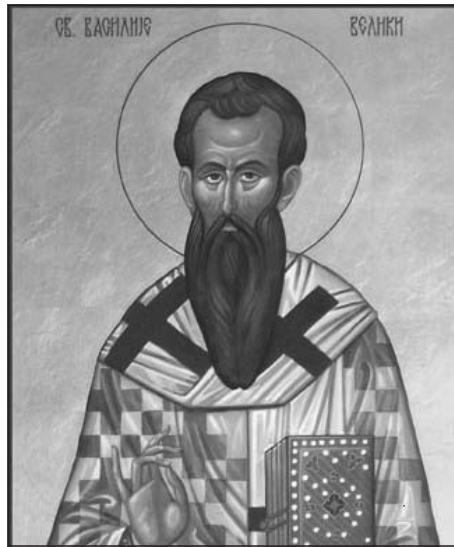
га који је због силине своје љубави хтео и да умре за Њега. Међутим, и он се надмено изразио рекавши: Ако се и сви саблазне о тебе, ја се нећу никад саблазнити (Мт. 26,33). Он је био препуштен људском страховању и пао у одрицање да би се уразумио својом грешком да буде благочастив, да би се научио да сажалева слабе у вери, да би се добро уверио у сопствену слабост, да би јасно спознао да је у олуји саблазни био у опасности да пропадне због малOVERЈА, те да је био са-

чуван силом Христовом, као што је и у морским таласима био подржан десницом Христовом, који му је и предсказао шта ће се с њим догодити, говорећи: Симоне, Симоне, ево вас заиска сатана да вас вије као пшеницу. А ја се молих за тебе да вера твоја не престане. И ти, кад се обратиш, утврди браћу своју (Лк. 22,31-32). Будући прекорен, Петар је праведно добио помоћ, с обзиром да је био поучен да одбаци гордост и да се сажали на слабе у вери. Неподношљиви и прекомерно горди фарисеј није се, пак, само дрско уздао у себе, него је и клеветао цариника. Због злочина гордости, он је био лишен похвале за праведност, док је цариник отишао оправдан (Лк. 18,14), с обзиром да је прославио Светога Бога, не смејући чак ни да погледа горе и једино молећи за милост. Он је оптуживао самога себе и спољашњим изгледом и ударањем у прса, не тражећи ништа осим опроштаја (уп. Лк. 18,11-14). Погледај, дакле, и запамти пример из кога се види величина штете од гордости. Онај ко се погордио изгубио је праведност, онај ко се дрско уздао у себе - своју награду. Пред смиреним и грешником био је понижен онај ко се пред њим величао, сам изневши суд о њему и не сачекавши суд Божији. Ти се, пак, никада немој гордити ни пред ким, чак ни пред највећим грешницима. Смиреноумље често спасава чак и онога ко је починио многе и велике грехе. Немој себе сматрати праведнијим од другог да не би, правдајући самога себе, био осуђен по одлуци Божијој. Ни сам себе не судим, каже Павле, јер не осећам ништа на својој савести,

али зато нисам оправдан. А онај који ми суди јесте Господ (1 Кор. 4,3-4).

Да ли сматраш да си нешто добро учинио? Захвали се Богу и немој се гордити пред ближњим, будући да је речено: Сваки нека испита своје дело, и тада ће сам у себи имати похвалу, а не у другој (Гал. 6,4). Јер, шта си корисно учинио за ближњег исповедањем вере, будући прогнан ради имена Христовог или трпељиво подноси сећи подвиг поста? Други није имао користи, него ти сам. Страхуј да се падом не уподобиш ђаволу: он се погордио пред човеком и затим био њиме побеђен, те је предат гажењу од стране згаженог. Сличан беше и пад Израјлаца. Гордећи се пред незнабошцима, које су сматрале нечистима, само постадоше нечисти, док су се незнабошци очистили. Дела њихове праведности постала су као крпа од нечисте [жене] (Ис. 64,6), док су безакоње и безбожништво незнабожаца изглађени вером. Уопште, сети се истините изреке: Бог се гордима противи, а смиренима даје благодат (уп. Прич. 3,34; 1 Пет. 5,5). Свагда имај на уму изреку Господњу: Сваки који себе узвисује понизиће се (Лк. 14,11). Немој бити неправедан судија самој себи и немој испитивати ствари са попустљивошћу према себи. Уколико мислиш да у теби постоји нешто добро, немој га истицати, намерно заборављајући грешке које си починио. Немој се величати успехом који се данас учинио, оправдавајући се за зло које си учинио нешто раније или одавно. Напротив, када се надмеш због сада-

шњег, сети се некадашњег и умирићеш бесмислено распламсавање гордости. Уколико, пак, ближњег видиш у греху, немој се освртати само [на садашњост], него размисли о добру које је он учинио или чини. На тај начин ћеш често, испитујући опште и не судећи о појединачном, открити даје бољи од тебе. Ни Бог не испитује човека по појединачним делима. Ја ћу, каже, сабрати дела њихова и мисли њихове (Ис. 66,18). Приговоривши једном Јосафату за скорашњи грех, Он се опоменуо и његових успеха, говорећи: Али се речи благе нађоше у теби (2 Дн. 19,3).

Сваки пут сличним размишљањима треба да се ограђујемо од гордости, унижавајући се да бисмо се узвисили, подражавајући крајње смирење Господа (који се спустио с неба) и смирењем напредујући до највеће висине. Заиста, ми налазимо да нас читав живот Господњи поучава смиреноумљу. Као новорођенче, Он није био у постели, него у пећини и у јаслама. Живот је проводио у до-

му дрводеље и сиромашне Мајке, покоравајући се и њој и њеном заручнику. Учио је слушајући ствари које му нису биле неопходне. Постављао је питања која су својом мудрошћу изазивала дивљење. Потчинио се Јовану, те је Владика примио крштење од слуге. Он се није супротставио никоме од оних који су устали против Њега и није употребио неизрециву власт коју је поседовао, него се повукао пред њима као пред јачима, дозвољавајући привременој власти да испољи своју силу. Стајао је као одговоран пред првосвештеницима, био је одведен код намесника и примио на себе осуду. Иако је могао да разобличи клеветнике, Он је ћутке подносио клевете. Испљували су га робови и најпрезреније слуге. Најзад се предао смрти, и то најсрамнијој пред људима. На тај начин је прошао сва доба људског живота од рођења до краја, да би најзад, након свеколиког смиреноумља, открио славу и заједно са собом прославио и оне који су, заједно са Њим, били лишени славе. Међу њима су први блажени ученици [тј. апостоли], који су у нагости и сиромаштву обишли васељену. Без мудрих речи и без мноштва пратилаца, они су сами, као луталице и усамљеници, прелазили копно и море, трпећи бичевање, каменовање, прогњење и најзад убијање. [Ми смо навели] отачке и божанствене поуке које се нама [упућују]. Запамтимо их како би нам из смирења заблистала вечна слава као савршени и истински дар Христов.

*Св. Василије Велики
Беседе*

СВЕТИ ПРЕПОДОБНОМУЧЕНИК ЂАКОН АВАКУМ

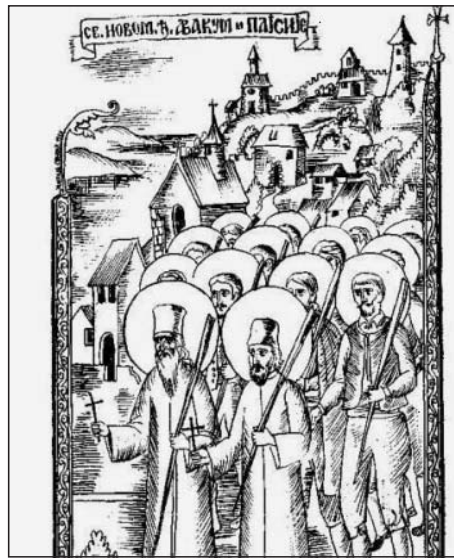
Од свих затвореника које су Турци похватили у Хаџи-Продановој буни, највише их је занимао млади и неустрашиви Ђакон Авакум. Ђакон Авакум лепотом својом беше сличан крину који се тек расцветава и Турци задивљени његовом лепотом и младошћу, хтели су пошто пото да га потурче еда би остао у животу. Беше дошао ред и на њега. Требало је сада и он да испије горку и тешку чашу коју је пре њега испио његов велики учитељ игуман Паисије. Турци су покушавали да га приволе на турчење, али ни молбе ни претње нису га могле на то приволети. На сва наваљивања и обећања Турака да се потурчи, презревши све ово - земаљска блага која му нуђаху, одговарао је молитвом Христу, Који га је невидљиво крепио и као правом војнику давао снагу.

Авакума нису само Турци убеђивали да се потурчи. Некадашњи његов игуман и духовник Генадије, а сада Мула-Салија и Реџеп, обилазили су га у тамници, али са њима није хтео ни једне проговорити. Говорио му је Мула-Салија: „Синко, Бог нека ти буде у помоћ. Потурчи се, не треба лудо мријети. Ето, Стојан и ја ...“.- Не, оче, ја сам Христов војник. Смрт је олакшање за све нас. Радујмо се смрти.

Када све понуде о потурчењу остане безуспешне, куцну и Ђакону Авакуму његов час. Једнога дана, када се сунце рађало и златним зрацима обасипало врх Авале и поробљену Шумадију, отворише се тешка тамничка врата и Турци изведоше ђакона Авакума из Небојше, давши му да понесе колац на који ће кроз који час бити набијен. Ова тужна поворка, коју праћаху и у којој уживаху Турци, упути се на Калемегдан. За Ђаконом Авакумом ишла је његова болом утучена мајка Божана, плачући и из-

говарајући полугласно молбе да се потурчи. Две три сузе скотрљаше се низ анђеоско лице овог младог војника Христовог и дивног српског младића, не ради бојазни од смрти, већ то беху сузе сажаљења, које су истовремено биле и одговор ојађеној мајци, коју са њима опомињаше да се окане узалудног преклињања. Ђакон је носио колац храбро и весело и целим путем од Небојше до места губилишта из гласа певао:

„Нема вере боље од хришћанске! Срб је Христов, радује се смрти; Страшни Божји суд и Турке чека, Па ви чинјте што је вама драго! Скоро ћете и ви долијати. Бог је сведок и његова правда“.

Пред Калемегданом, његова болом скрхана мајка гласно закука за својим јединцем, који мирно, као и Христос на своме голготском путу са Крстом на леђима, носаше заострен колац. Мајка не могоше одолети своје материнском болу, и у родитељском грчу са очима пуним суза приступи му и последњу молбу изрече, да се потурчи и спасе свој млађани живот. „Бог ће ти синко, опростити, јер то чиниш у невољи“, говораше му

она. И на ову, пуну бола и ужаса, мајчину молбу Ђакон Авакум кроз Богом надахнуту песму одговори:

*„Мајко моја на млеку ти хвала!
Ал' не хвала на науци њаквој!
Брзо ћеш се обрадовати' сину!
Док њред Божје изидемо лице;
Смрти' избавља од свакијех беда;
Цвети њролейињи њек за зимом иде,
Бладо њтоме ко раније умре,
Омање је и муке и зреха,
Па и њто коме Боџ и вера дадне,
А још има браће на свијету“.*

Дошавши на место погубљена, Турци поново почну саветовати Ђакона Авакума да се потурчи, те да тако млад не умре пре времена.

„А збиља, умиру ли и Турци кад год“? упита младић смећећи се.

„Е, па умиру дабогме!“ - „Онда је свеједно а пре а после. Што пре умрем омање ми је греха“, одговори он одлучно.

И најзад, у последњем моменту када му се већ и сејмен пашин приближи да обави овај трагичан и страшан чин, у коме Турци уживаху, приближи му се гласник везиров и рече по руку господара свог који све ово са уживањем посматраше:

*„Авакуме, српски сине,
њи Паисијев ђаче верни,
Још њренуњак имаи само
- одреци се своџа Христња?
Не хњднеш ли - њи знаи добро
Паисијеву судбу црну!
И њебе ће овоџ часа,
њокосињи судба истињ“.*

*- „Смрти' избавља од свих беда;
Бладо ономе ко њре умре,
Омање је мука њрошио,
Боџу ће се њре узнењи.
Од хришћанске вере лейњ
нема ниџде вере лейише,
Чин њће Турци и њто вам драдо,
и њако се мора мрењи“!*

*Бурни жаџор „дивно дејје“
кадуне се чудом чуде!
„Зар на колац ѿу лејоѿу?
Не чинимо, Турци криво“!
И душеван Турчин један,
- да уишједи дечку муке,
Прободе му јаттаганом
мученичко срце живо“.*

И изврши се овај последњи чин драме мученика Христовог у којој Турци не остварише своју жељу, јер млади Ђакон Авакум испи чашу смрти са радосном надом на нетрулежно живљење у васкрелом Христу Богу.

Мајка је дуго нарицала код коца, који је са њеним сином јединцем био усправљен међу друго коље, на коме издихаху раније набијени мученици. Миловала је и љубила руке и ноге његове, док се није стропштала под колац, заривши главу у млаку крв свога јединца, која се беше разлила по земљи. Негде у току ноћи осветила се, прекрстила и изгубила у мраку.

Колац на који је тога дана набијен млади мученик Ђакон Авакум, усправљен је баш на истом месту где је равно десет година раније погубљен боговађски архимандрит Хаџи Рувим. Ту је шездесетогодишњи архимандрит, 29. јануара 1804. године старачким дрхтавим гласом сам себи читао молитву „На исход душе“, и по свршетку исте изговорио последње речи: „Готов сам, чин’те Турци своје“!

Дакле након десет година, на истом месту, Ђакон Авакум је поновио скоро исте речи: „Чин’те Турци што је вама драго“, те је тако Калемегдан уистини постао место добрих мегдана, на коме су ови преподобно-мученици показали своје неустрашиво јунаштво, извојевали неувенљиву победу и задобили венац славе од Господа свога и Подвигоположника, да се вечно радују у царству Нјеговом, молећи се за све оне који верно поштују свети спомен њихов. Амин.

*Из Житија свейих
за децембар*

О ТРПЉЕЊУ И СМИРЕЊУ

Треба увек да трпимо и то са благодарношћу, Бога ради, па ма шта се десило.

Наш живот је један трен у односу на вечност. Због тога, по апостолу, страдања садашњег времена нису ништа према слави која ће нам се открити (Рим. 8, 18).

Увреде од других треба да подносимо равнодушно, те да се приучавамо на такво расположење духа којим бисмо сматрали да се оне тичу неког другог, а не нас.

Са ћутањем подноси кад те непријатељ вређа. Тада једном Господу откривај своје срце.

Када нас људи вређају, треба да сматрамо да смо недостојни похвала. Јер, да смо достојни, сви би нам се клањали.

Увек и пред свима треба да се понижавамо, идући за учењем светог Исаака Сиринца: „Понижавај себе и видећеш славу Божију на себи“ (Сл. 57).

Када нема светлости, све је тамно. Тако је и са човеком који нема смирења. У њему је једино тама.

Због тога заволимо смирење и угледаћемо славу Божију. Где се точи смирење, тамо се и слава Божија истиче.

Као што незагрејан и неразмекшан восак не може да прими печат који се ставља на њега, тако ни душа која није испребана трудовима и немоћима, не може на себе да прими печат врлине Божије. Када је Господ напустио ђаво (по искушавању у пустињи), пришли су Му анђели и почели да Му служе (Мт. 4, 11). Ако се, дакле, у време искушења унеколико и удаље од нас

анђели Божији, ипак су они близу и брзо ће нам приступити и послужити нам божанственим помислима, умилењем, услађивањем и трпљењем. Душа која се труди, стиче и остала савршенства. Због тога свети пророк Исаија говори: Који се надају на Господа, добијају нову снагу, подижу се на крилима као орлови, трче и не сустају, ходе и не умарају се (Ис. 40, 31).

Тако је трпео и најкроткији Давид, јер, када га је Семеј вређао и бацао камење на њега, говорећи: Изађи, незакониче, он се није љутио. Када је Авеса узнеговдовао, рекавши: Зашто овај липсали пас проклиње мог господара цара?, он му је припретио говорећи: Оставите га нека ме проклиње, јер ће Господ видети и вратити му добро (2. Цар. 16, 7-12).

Због тога је он касније и ускликнуо: Трпећи сачеках Господа и обрати пажњу на мене и услиши молитву моју (Пс. 39, 2). Када чедољубиви отац види да му син живи неуредно, користи казну да би га исправио, а када види да је малодушан и да казну тешко подноси, он га теши. Тако са нама поступа и благи Господ и Отац наш употребљавајући, по Свом човекољубљу, све на нашу корист - како утехе, тако и казне. Због тога смо и ми, као послушна деца, дужни да благодаримо Богу чак и када се налазимо у невољама. Јер, ако станемо да Му благодаримо само кад нам све успева, бићемо слични незахвалним Јудејцима који су, наситивши се чудесне трпезе у пустињи, говорили да је Христос заиста пророк, хотећи да Га начине царем. међутим, кад им је рекао: Трудите се не за јело које пролази, него за јело које остаје за живот вечни, они су Му одговорили: Какав, дакле, знак ти показујеш... Оци наши једоше ману у пустињи (Јн. 6, 27-31). Управо на такве се односе речи: Исповедаће ти се, тј. славиће те, када му учиниш добро. Такви до краја неће видети светлости (Пс. 48, 19-20).

Због тога нас апостол Јаков учи: Сваку радост имајте, браћо моја, када паднете у различна искушења, знајући да кушање ваше вере гради трпљење, а трпљење нека усавршује дело, а затим додаје: Блажен је човек који претрпи искушење, јер кад буде опробан примиће венац живота (Јак. 1, 2-4; 12).

*Свейи Серафим
Саровски*

ДРУГО ОБРЕТЕЊЕ ГЛАВЕ СВЕТОГ ЈОВАНА ПРЕТЕЧЕ

Када је Јелена мати Константинова стала чистити и обнављати Јерусалимске светиње, у то време се два инока који су се подвизавали на Истоку, договорили да иду заједно у Јерусалим, да се поклоне Часном Крсту и гробу Христову, које нађе Јелена. Овде се једном од њих у сновиђењу јави св. Јован Претеча, и откри место где је била погребена његова часна глава са заповешћу, да је извади из земље. Пробудивши се инук је причао своме другу о овом сновиђењу, али је овај то све сматрао за прости сан, и није веровао у то, и своме другу је то исто саветовао. Идуће ноћи св. Јован се јавио поново свакоме од инока одељено и рече: „Устаните, оставите ваше неверовање и леност и учините што вам је јављено“.

Уставши, испричаше један другоме своја сновиђења, и затим пођоше на место, које им је било указано у сновиђењу. Они почеше тамо копати земљу и нађоше св. главу Јована Претече. Положивши је у врећу од камиље длаке, пођоше својој кући.

У то време један бедни лончар из града Емесе, био је присељен да због свога сиромаштва остави своју отаџбину и да иде на другу страну. На путу он се сретне са та два инока који су са собом носили главу св. Јована, и придружи се к њима и са њима настави свој пут. Иноци нашавши сапутника, дадоше му да носи врећу са главом Јована Крститеља, а он није знао шта носи. Наједанпут му се јави св. Јован Претеча и рече:

„Остави своје сапутнике и бежи од њих са том врећом, коју држиш у рукама“.

Свети је ово заповедио зато, што је видео леност и небригу тих инока, који из почетка нису веровали његовој појави, а затим нису

хтели сами носити његову главу. Најпосле свети је хтео учинити добро дело овом бедном човеку и упутити га на пут доброга и богоугоднога живота. Он остави своје сапутнике и однесе главу св. Јована у свој дом. Господ је ради главе св. Јована благословио дом његов сваким изобиљем, али се он није узгордио, но је делио богато милостињу ништима. Знајући да је он све ово постигао помоћу св. Јова-

на, свагда је поштовао његову св. главу, кадио тамјан пред њом, палио свеће и молио се Богу. Када је дошло време његове смрти, по заповести св. Јована положио је св. главу у један земљани суд за воду, и тај суд је затворио у ковчег, и запечативши предао је ово својој сестри. При том јој је подробно рекао како се он ради ове часне главе избавио од беде и постао богат човек. Својој сестри је још завештао да свагда побожно чува ову свету главу и да не отвара ковчега док јој то сам св. Јован не дозволи. Пред своју смрт дужна је да ову ризницу преда каквом год побожном човеку. Тако је глава св. Јована прелазила дуго времена од једнога човека до другог, чувана

од побожних хришћана. Најпосле је била предана неком свештенику Евстатију, који је живео недалеко од Емесе у једној пећини и који је био заражен јересју Аријевом и није имао страха Божјега. Болни су долазили к њему и добијали исцељење од чудне благодати, која је излазила из главе Јована Претече, коју је он држао тајно. Но Евстатије је почео слично крадљивцу да приписује себи и својој јереси ову благодат, трудећи се да сакрије од људи истинити узрок ових исцељења и многе је овим обратио у своју јерес. Али житељи Емесе најпосле сазнадоше његову злу веру. Кнез емески у договору са епископом заповедио је да га изагна из пештере и из предела те области. Евстатије је молио да га оставе још тај дан, обећавајући да ће друго јутро отићи. Када су се послани сагласили с тиме, он је ноћу сакрио сасуд са св. главом дубоко под земљом у пећини, надајући се да ће се после извесног времена вратити, узети ову ризницу и уз помоћ чуда од главе св. Јована поново утврђивати своју јерес. Нада му се међутим није испунила, јер су се после његова одласка у пећину уселили неки побожни иноци, тако да он није могао тамо доћи.

Кроз неко време на том месту сабрала се братија, и био је основан манастир. Али нико није знао да се у овој пећини налази глава св. Јована. После дугог времена открио ју је Маркел, архимандрит ове емеске обитељи, човек пун врлине, о чему он сам углавном овако прича:

„18. фебруара средопосне седмице велике 40-це, видео сам сва врата наше обитељи отворена, а кроз врата се уливала река. Уз то сам чуо глас многих чиновна, који су са шумом ишли по води к нама са истока. Сви су они, сваки на свом језику, узглашавали: “Ево се

јавља св. Јован, крститељ Христов". Са таквим узгласима они су ушли у манастир. Обузет страхом узишао сам на врх лествице. Стојећи на њој, учинило ми се да видим два двора у обитељи, један на западу, други на југу, а посред њих била је велика црква. Сваки чин улазећи на западни двор, упућивао се ка цркви. Поклонивши се овде, излазио је кроз јужна врата. Када се то свршило, поново сам чуо глас других, који су викали: „Ево св. велики Јован Крститељ“.

Погледавши видео сам га у цркви, а са њим су стојали по страни два мужа. У то време чини су стали прилазити св. Јовану и примати од њега благослов. И ја сам наумио приступити ка светитељу и добити од њега благослов. Са страхом и трепетом ја сам последњи ушао кроз последња врата, начинио земни поклон пред Крститељем и дотакао се његових ногу. А он ми заповеди да устанем, са љубављу обухвати ме, дотичући се мога лица, узео је сасуд пун меда и дао ми га са речима: „Прими благослов“.

Рекавши то, он се удаљио. Када сам ја пошао за њим, приметио сам огњени стуб, који је ишао пред светим. У ужасу од таквог виђења, пробудио сам се. Идућег вечера заповедио сам братији да поју стихове псалама по обичном правилу. У време овога пјенија, један брат по имену Исакије, погледавши горе видео је кроз окно, да у пештерној цркви, где је била сакривена часна глава св. Јована, гори огањ. Видевши ово, повика:

„Оче погледај, у светој пећини гори огањ“. А ја му рекох: „Не бој се, брате, прекрсти се и ћути о овом“.

Пет дана иза тога, када сам заспао шесте ноћи, нека рука ме три пута такну у десни бок, и чух:

„Ево ја сам дарован вама, устај иди за звездом, која ће ићи пред тобом, раскопај то место, где те она доведе, и наћи ћеш мене“.

Са трепетом и страхом устадох иза сна, и седећи на одру угледах где пред вратима моје ћелије сија звезда. Ужаснух се, прекрстих се и пођох за звездом, која ме доведе у пећину где се налазила глава св. Јована Претече, и ту звезда ишчезе. Ту падох на земљу и одадох хвалу Господу. После дуге молитве, упалих свећу, окадих тамјаном и почех копати, призивајући име Господње. Када сам копао, чуо се велики шум и котрљање, а земља је била тврда као мјед. После дугог труда најпосле нађох цигле. Уклонивши их, видех камену плочу, и када сам је извадио из јаме, нашао сам суд са часном главом св. Јована Претече. Радујући се, а уједно и са ужасом узех суд и поново покривши га, изишао сам из пећине. На изласку сретох архимандрита Генедија који је дошао у нашу обитељ. Он ме уведе у пећину и помоливши се рече о својој виђењу:

„Ја видех да нас двојица стојимо на овом месту, где се и сада налазимо. Овде је била множина јечмена хлеба, који је био чистији и светлији од сунца. У пећину је улазило мноштво народа који је примао хлеб из наших руку. Количина хлеба није се смањивала, но се повећавала“.

Ја сам разумео да визија Генедијева значи благодат Крститеља Христова, која ће се на овом месту давати свима. Затим му ја рекох о својој визији и показах му што сам нашао. Ми се договорисмо да о свему нећемо никоме говорити, чак ни епископу емеском Уранију, а да ћемо о свему прво казати старцу испоснику Стефану у Даромијском манастиру, а да он саопшти о свему епископу. Када у Даромијском манастиру не нађосмо Стефана, потражисмо ђакона Киријака при саборном храму, који нам исприча своју визију, која је била једнака Генедијевој. Тада му открисмо нашу тајну. Генедије и

Киријак се сложише да о свему треба известити епископа, чему сам ја био противан у намери да чекамо Стефана, који пет дана никако не долажаше. Наједном ја спадох с ногу и нисам се могао помаћи од неке болести, што је била казна и знак, да је о свему требало известити епископа. Када и ја пристадох на то, ја оздравих. Ујутро пођосмо у град, где нађосмо епископа када је после јутрење излазио из цркве и испричасмо му све о обретењу часне главе св. Јована. Он нам рече да о свему ником ништа не говоримо и да се вратимо у манастир. Ујутро дође он сам са презвитерима и ђаконима, и свршивши саборно божанствену Литургију, он приступи ка томе месту, где се налазио суд са часном главом. Када ђакон рече: „Преклонивши кољена, Господу помолимсја“, сви падоше ничице. Епископ Ураније је у ово време узносио молитву, и свршивши је, узео сасуд са часном главом и изнесе га из земље. Један од презвитера који су дошли са епископом, по имену Малх, није овом веровао и рече: „Откуда се овде могла појавити глава Претече“? И у неверовању дотаче се власи главе св. Јована, од чега му се рука осуши због неверовања. Епископ Ураније са клиром узео свети сасуд са главом светог Јована, пренесе га у цркву и положи у ђаконик. Овде је ова светиња чувана дотле, док у Емесу није био подигнут нарочито веома украшен храм у част св. Јована. Приликом преноса споменути Малх исцелио се тако, што је дотакао руком сасуд са главом св. Јована". Ова гласи повест блаженога Маркела. Друго обретење главе св. Јована било је 452. године. По повести Маркела открила му се глава 18. фебруара, изнесена је од епископа Ураније 24. фебруара, а 20. октобра исте године пренесена је у подигнуту цркву св. Јована.

ДУШУ ТРЕБА УЧИТИ ДА СТАЛНО ВАПИЈЕ БОГУ

Сјетите се како се, на примјер, уче језици. С почетка се напамет уче ријечи и говорни обрти из књига. Али, само се на томе не остаје. Човјек се труди да уз помоћ научног успије и напакон, стварно успијева да правилно води дуг разговор на језику који учи. Тако треба поступати и у дјелу молитве. Ми смо, наине, навикнути да се молимо молитвама из молитвеника, дакле, посредством готових молитава, које су нам предали Господ и Свети Оци, којима је молитва ишла од руке. Али, на томе се не бисмо смјели зауставити. Потребно је да се пружамо даље - да, навикнувши ухом и срцем да се Богу обраћамо уз помоћ туђих ријечи, стичемо и сопствено искуство уздицања ка Њему, те да доспијемо до тога да наша душа сопственим ријечима ступи у молитвени разговор са Богом и сама се ка Њему уздиже, у њему се самооткрива и исповиједа Му шта све у себи носи и шта жели.

Томе треба учити душу. Укратко ћу Вам изложити шта треба чинити да би се у молитвеном умијећу успјело.

Ка мољењу Богу сопственом ријечју води и навика да се побожно, пажљиво и са осјећањем молимо и молитвама из молитвеника. Јер, као што се из препуног суда вода сама излива, тако ће - преко молитвовања преиспуњеног светим осјећањима - и из нашег срца молитва сама почети да се отима ка Богу. Али, постоје и посебна правила, усмјерена искључиво ка томе циљу, која свако ко жели да у молитви има успјеха, треба себи да постави и да их испуњава.

Реците, због чега се дешава да се понекад и годинама молимо према молитвеницима, а да молитву у срцу ипак још увијек немамо? Између осталог, мислим, и због тога што ка Богу настојимо да се уздигнемо само онда када вршимо молитвено правило, док се у остало вријеме Бога не сјећамо. Завршимо, на примјер, своје јутарње молитве и милимо да смо у односу на Бога тиме све испунили! Затим, читав боговјетни дан обављамо све неки посао за послом а Богу се и не обраћамо, и тек нам увече падне на памет да, ето, ускоро опет треба да станемо на молитву и да је обавимо. Тако бива да, када Бог човјеку и да неко добро осјећање ујутру, оно буде заглашено немиром и дневном презапосленошћу. Зато увече и немамо жељу да се молимо - човјек никако не успијева да се савлада, да би макар мало омекшао своју душу, и молитва му уопште слабо напредује и зрије. Ову неправност (која је готово свеопшта?) и треба исправити, тј. треба постићи да се душа Богу не обраћа само онда када човек стоји на молитви, него да се и током читавог дана, уколико јој је то могуће, непрекидно уздиже ка Богу и пребива са Њим. Зато, у првом реду, треба током дана често вапити к Богу кратким обраћањима, сходно потреби душе и текућим пословима. Када, на примјер, нешто почињеш, реци: „Благослови, Господе!“ Када завршиш, реци: „Слава Теби, Господе!“ И не само језиком, него и осјећањем срца. Чим се у теби подигне страст, реци: „Спаси, Господе, пропадам!“ Када те притисне мрак смуђујућих помисли, вапи: „Изведи из тамнице душу моју!“

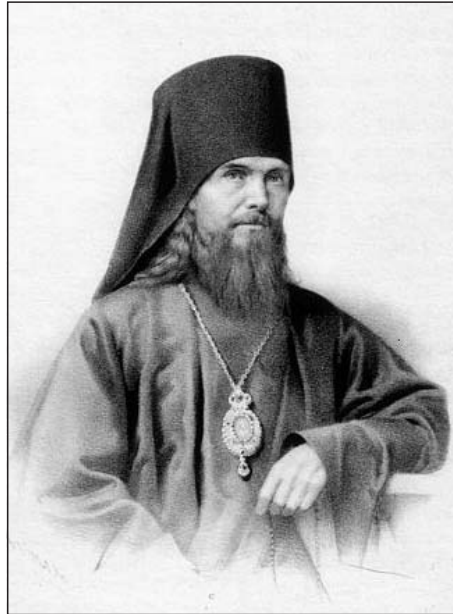
Када пријети опасност да починеш неприлична дјела и када те гријех ка њима вуче, моли се: „Покажи ми, Господе, пут!“ Када те гријеси гуше и бацају у очајање, завапи цариниковим гласом: „Боже, милостив буди мени грешном!“ И тако у свакој прилици. А можеш и просто често да говориш: „Господе, помилуј! Владичице Богородице, помилуј ме! Ангеле, Чувару мој свети, заштити ме!“ Или неким другим ријечима Бога да зазиваш! Само те вапаје Богу упућуј што чешће, и труди се да они из срца излазе као из дубине исцијеђени. Ако тако будемо радили, често ћемо умом излазити из срца Богу, често ћемо Му се обраћати, и та учесталост прибавиће нам навiku да са Богом у уму разговарамо.

Али, да би душа тако почела Бога да зазива, потребно ју је претходно и силом нагонити да све обраћа у славу Божју, свако дјело своје, и велико и мало. То и јесте други начин да се душа научи да се у току дана чешће окреће Богу, Јер, ако себи као закон поставимо испуњавање оне заповијести Апостола (1. Кор. 10, 31), да све у славу Божју чинимо, чак и да једемо и пијемо, неизоставно ћемо се, приликом сваког свог дјела, сјећати Господа, и сјећаћемо Га се не просто хладно, него са пажњом и опрезом, да не учинимо нешто што не би било праведно и да Бога ничим не ожалостимо. То ће нас и нагонити да се Богу обраћамо са страхом и да молитвено од Њега иштемо помоћ и уразумљење. Будући, пак, да ми готово без прекида нешто радимо, то ћемо се готово непрестано и Богу молитвом обраћати, и следствено, готово непрекидно вјежбаће-

мо се и у умијећу молитвеног уздизања душе к Богу.

Али, да би и то, тј. чињење свега у славу Божју, душа вршила како треба потребно је управити је (настројити) ка томе од рана јутра, од самог почетка дана, прије него што човјек изиђе на дјело своје и на дјелање своје до вечери. То настројење, пак, производи се - богомислијем. И то је трећи начин да се душа учи честом обраћању ка Богу. Богомислије је побожно размишљање о божанским својствима и дјеловању Божијем и о томе на шта нас знање о њима као и њихов однос према нама обавезује, то је размишљање о Божијој доброты, праведном суду, премудрости, свезнању, свемогућству, свугдјеприсутности, о стварању и промишљености, устројењу спасења у Исусу Христу, о благодати и ријечи Божијој, о Светим Тајнама, о Царству Небеком. Било о чему од овога да размишљамо, то размишљање ће нам неизоставно испунити душу побожним осјећањем према Богу. Почни, на примјер, да размишљаш о доброты Божијој, и видјећеш да си и тјелесно и духовно окружен милостима Божији, и треба да будеш камен, па да због тога пред Богом не паднеш на кољена у изливу смјерних осјећања благодарности. Почни да размишљаш о свугдјеприсутности Божијој и појмићеш да се ти на сваком мјесту налазиш - пред Богом и да је Бог пред тобом, и нећеш моћи да не будеш сав испуњен побожним страхом. Почни да размишљаш и о свезнању Божијем, и увидјећеш да ништа у теби није скривено од ока Божјег и зацијело ћеш одлучити да строго пазити на покрете срца свог и ума, да не ожалостиш чиме год Сведидећег Бога. Почни да расуђујеш, свако такво размишљање испуниће ти

душу побожним осјећањима и расположењима према Богу. То размишљање усмјерава читаво биће човјеково право према Богу и зато представља најједноставније средство да се душа научи да се уздиже ка Богу. Најпристалије и најпогодније вријеме за то јесте јутро, када душа још није оптерећена мноштвом утисака и пословним бригама, управо послије ју-

тарње молитве. Када окончаш молитву, сједи и са мишљу просвијетљеном кроз молитву почни да размишљаш, сада о једном, сјутра о другом Божијем својству и дјеловању и у души стварај томе саобразно расположење. И Св. Димитрје Ростовски позивао је на погружавање у богомислије и сам мишљу прелазити или дјела стварања и промисли Божје, или чуда Спаситељева, или Његова страдања, или што друго, и то би му дирнуло срце и он би почео да излива душу своју у молитву. Тако свако може да чини. Труда не стаје много, само жеље и ријешености треба, а плодова је много.

Ето, то су три начина да се, осим преко молитвеног правила,

душа научи да молитвом узлијеће Богу. Значи, ујутру бар мало времена ваља посвећивати богомислију, свако дјело обраћати у славу Божју, и често се кратким вапајима обраћати Богу. Када ујутру богомислије буде добро, оно ће у души оставити дубоко расположење да мисли на Бога. Мисао на Бога нагониће, пак, душу да свако дјело своје, и спољње и унутарње, обавља са пажњом и у славу Божију и често зазивање Бога најдјелотворнија су оруђа умне и срдачне молитве. Свака од њих узноси душу к Богу. Ко одлучи да се у њима вјежба, тај ће ускоро стећи навик да у срцу своје узлази к Богу. Труд у томе личи на успињање на планину. Што се неко више успиње, то слободније и лакше дише. Тако и овдје: што се неко више навикне на указано бављење, то више узвишава душу, а што се душа више узвишава, то молитва у њој дјелује слободније.

Наша душа је по природи обитатељка горњега божанственог свијета. У њему би он требало да пребива, не напуштајући га за мишљу и срцем ни за тренутак, али терет земаљских помисли и пристрашћа (страсних везаности) притискају је и вуку доле. Начини узношења к Богу на које смо указали, ипак, отржу је од земље мало помало, а онда ће је и сасвим од ње отргнути. А када је буду сасвим отргнули, душа ће ступити у своју област и биће јој слатко да обитава горе - да се, сада срцем и мишљу, а послије и самим бићем својим, удостоји да пребива пред Лицем Божјим у зборовима Ангела и Светих, чега нек би вас све Господ удостојио благодаћу Својом. Амин.

*Свети Теофан
Зайворник
са руског: Весна
Никчевић*

МОЛИТВА - ОСНОВНО ДЈЕЛО ЖИВОТА ХРИШЋАНСКОГ

Дјело молитве је прво дјело у животу хришћана. Ако већ и у обичном животу вриједи изрека - „човјек се учи док је жив“, она је утолико примјењивија на молитву, бављење којом не би требало прекидати и чији степени немају граница.

Подсјетио бих на мудри обичај древних Светих Отаца, сходно коме су они, поздрављајући се приликом сусрета, питали један другог не за здравље или нешто друго, него за молитву: „Како ти иде или како дјелује молитва?!“ Дјеловање молитве било је у њиховим очима знак живота духовнога, те су молитву и називали - дисањем духа човјековог. Ако тијело дише, живо је, ако дисање престане - престаје и живот. Тако је и са духом: када има молитву, живи, а ако је нема, у духу нема ни живота.

Ипак није свако вршење молитве или изговарање молитава - молитва. Стати пред икону, код куће или у храму, и чинити поклоне није молитва, но својство молитве. Изговарати молитве напамет или их читати из књиге, или слушати другог како их чита - још није молитва, но оруђе молитве, или начин њеног испољавања. Сама молитва представља подизање у нашем срцу једног за другим побожних осјећања према Богу - осјећања сопствене ништавности, и преданости Богу, благодарења, славословљења Бога, праштања, усрдног припадања, скрушености, послушности Божијој вољи, и друго. Сва брига наша треба да се односи на то како у вријеме молитвовања, да нам та и слична осјећања испуне душу, да - када језик изговара молитве или их ухо слуша, а тијело чини поклоне - срце наше не буде празно, него да у њему постоји какво било осјећање према Богу устремљено. Када таква осјећања постоје, наше молитвословље јесте молитва, а када га нема - није.

Човјеку се чини - шта је једноставније и природније за нас од молитве или тежње срца ка Богу? Но, међутим, њу немају сви, а који је и имају, немају је увијек. Ту тежњу треба побудити и побуђену је ојачати или, што је исто, треба у себи одгајати дух молитве. Први начин његовања тога духа јесте читање или слушање молитвословља. Усавршавај то како треба и неизоставно ћеш у себи побудити и ојачати у срцу своје узлажење ка Богу, стећи ћеш дух молитвени.

У нашим молитвеницима налазе се молитве Светих Отаца - Јефрема Сиријског, Макарија Египатског, Василија Великог, Јована Златоустог и других великих молитвеника. Будући испуњени молитвеним духом они су то што им је тај дух у душу унио изразили у ријечима молитве и пренијели нама. У њиховим молитвама дише велика молитвена сила и ко свеколиком пажњом и усрђем у њих прониче, он ће по закону узајамног дјеловања, неизоставно окусити ту силу, у мјери блискости свога расположења садржају молитве. Да би изговарање молитвеног правила за

нас постало стварно средство за његовање молитве у нама, оно треба да се обавља тако да и мисао и срце имају у себе садржај молитава које га чине.

Указаћу на три најједноставнија поступка:

1. молитвовању не приступај без претходне, ма и сасвим кратке, припреме,

2. не савршавај га било како, него увијек са пажњом и осјећањем,

3. по завршетку молитава, не прелази одмах на уобичајена своја занимања!

Нека је молитвовање у нашим очима и најобичнија ствар, ипак нико не може бити да не изискује припрему. Шта је за оне који знају да читају и пишу простије од читања и писања, па ипак, када сједну да пишу или читају, то не чине одмах, већ мало оклијевају, бар толико колико им треба да се приберу. Утолико је, дакле, неопходније да човјек, прије него приступи молитви, изврши неке припрмне „радње“, особито онда када се претходно бавио нечим сасвим другим, што је без икакве везе са свијетом молитве.

Дакле, приступајући вршењу молитве јутром или вечером, застани мало, посједи или постој на ногама, и потруди се да у тим тренуцима отријезниш мисао, одвлачећи је од свих земаљских послова и предмета. Затим помисли Ко је Онај Ко ме се молитвом обрађаш, а ко си ти, који сада треба да започнеш своје молитвено обраћање Њему, те онда у складу са том свијешћу, побуди у души расположење да пред Богом у срцу стојиш ништ са побожним страхом. У томе ти је сва припрема - да побожно пред Богом стојиш, невелика је, али веома важна. Њоме се полаже почетак молитве, а добар почетак је половина посла.

Утврдивши се тако изнутра, стани затим пред икону и, учинивши неколико поклона, почни уобичајено молитвовање - „Слава Теби, Боже наш, слава Теби“, „Царе Небесни, Утјешитељу, Душе Истине, који си свугдје и све испуњаваш, Ризнице добра и Даваоче Живота, дођи и усели се у нас и очисти нас од сваке нечистоте и спаси, Благи, душе наше“ и др. Молитве изговарај полагано, проничи у сваку ријеч и доводи мисао сваке ријечи до срца свога, пратећи то поклонима. У томе ти је свеколико дјело молитве - пријатно Богу и плодносно. Проничи у сваку ријеч и њену мисао доводи до срца, другачије речено - разумијевај оно што изговараш (или читаш) и то што си разумио - проосјећавај! Других ти правила не треба.

Ова два - „разумијевај“ и „проосјећавај“, и ако се испуне како ваља, украшавају свако молитвовање пуним достојанством и придају му плодотворно дејство. Када, на примјер, говориш - „отпусти нам дугове наше, као што и ми отпуштамо дужницима својим“, - у души својој свима опрости и са срцем које је свима опростило проси за себе опроштај од Господа. Када говориш - „нека буде воља Твоја“, и у срцу своје своју судбину потпуно предај Господу и беспоговорно изрази спремност да спокојно поћеш у сусрет свему што Господу буде угодно да ти пошаље. Ако будеш тако чинио при свакој ријечи молитве, имаћеш праву молитву.

Да би молитвовање могао да вршиш на тај начин, ево шта би ваљало да чиниш:

1. имај молитвено правило са благословом свога духовног оца, не много велико, него такво које можеш да испуниш без журбе, уз своје текуће послове;

2. прије него што станеш да се молиш, у слободно вријеме прочитавај молитве које улазе у твоје правило, појми сваку ријеч и проосјети је, да

би такорећи унапријед знаш шта код које ријечи треба да ти дамара у души, а још је боље ако наложене ти молитве научиш напамет. Када то будеш учинио, биће ти лако да, за вријеме молитвовања, молитве осјећаш са разумијевањем. Преостаће само једна тешкоћа: мисао која и иначе свуда лијеће, свеједнако ће ти се отимати према другим предметима! Ева шта ту треба чинити:

3. треба се свом снагом напрегнути ради очувања пажње, знајући унапријед да ће нам мисао бјежати. Потом, када се деси да, за вријеме молитве, она стварно побјегне - врати је смјеста, и тако сваки пут. А сваки пут, такође, оно што си читао у трену када ти је мисао побјегла, и прочитао, дакле, без разумјевања и осјећања, не заборави да опет прочиташ, макар ти мисао и неколико пута на истоме мјесту бјежала, читај то мјесто све док га не прочиташ са разумијевањем и осјећањем. Када једном ту тешкоћу надвладаш, она се, може бити, други пут неће ни поновити, или бар не са таквом снагом. Тако треба поступати када се мисао отрже и расијава.

Али, може се десити и то да нека ријеч тако силно подјествује на душу, а она не жели да иде даље на друге молитве, да, иако их језик изговара, мисао свеједнако бјежи натраг ка оном мјесту које је на душу тако силан утисак оставило.

4. у сваком случају, задржи се на њему, не читај даље, него постој са пажњом и осјећањем на томе мјесту, нахрани њиме душу своју, односно оним мислима које ти оно буде изазвало. И не жури да се отргнеш из тога стања, но, ако ти времена понестане, боље је и да правило оставиш незавршено, него да то стање душевно разбијеш. Оно ће те, може бити, осјењивати и читав боговјетни дан, као неки Ангео Чувар. Таква дјеловања благодати Божије на душу у вријеме молитвовања значе да је у душу по-

чео да се угњежђује дух молитвени и да је, сходно томе, очување тога стања најпоузданије средство за његовање и јачање молитвеног духа у нама.

На крају, када завршиш молитвовање, не прелази истога трена на каква год друга бављења, него такође постој мало и размисли шта си то управо радио и на шта се тиме обавезао, и труди се, ако ти буде дано, да оно што си осјетио на молитви сачуваш и послјије ње. Уосталом, онај ко духовно исправно саврши своје молитве, ни сам неће бити вољан да се брзо окрене бригада о пословима земним. Такво је управо својство праве молитве! Он што су наши преци говорили на повратку из Цариграда - „ко окуси сладост, неће горчину“, збива се са сваким ко се на својој молитви добро помолио. И треба знати да је окушање те молитвене сладости и циљ молитвовања и да ако оно одгаја у човјеку молитвени дух, то бива управо кроз то окушање. (Чињеница је, међутим, да ни за каквим узвишеним стањима на молитви не смијемо да тежимо нити да их, не дај Боже, аутосугестијом или, подлежући демонским замкама, сами изазивамо - сладост духовна увијек је незаслужени дар благодати, до кога се долази кроз многе муке сопственог духа, који своју гордост треба да страдањем самеље у прах).

Ако човјек буде испуњавао ова невелика правила, ускоро ће угледати плодове молитвеног труда... Свако молитвовање оставља траг молитве у души човјековој, а његово непрестано продужавање на исправан начин укорјењује је у њој, а трпљење, које при молитви човјек показује усађује му у душу дух молитвени.

Нека вам тај дух молитвени подари Господ, молитвама Пречисте Владичице наше Богородице!

*Свети Теофан
Зайворник
са руског: Весна
Никчевић*

ЕПИСКОП

Оде из живота епископ једне области. Становници те области дођоше код архиепископа тражећи да им хиротонише другог епископа. Архиепископ им рече: „Доведите ми онога за кога знате да је способен да буде пастир Христовом стаду и ја ћу га хиротонисати.“ Они му одговорише: „Имамо само онога кога ће нам твој анђео дати.“ „Јесте ли сви овде?“ упита архиепископ. Одговорише му: „Нисмо.“ „Идите“, рече им он на то, „саберите се сви и дођите к мени, како би уз вашу општу сагласност постао епископ онај кога ћете сами изабрати.“

ја ћу га хиротонисати.“ „Имамо само онога“, рекоше, „кога ће нам подарити твој анђео.“ Онда их упита: „Јесте ли сви овде?“ „Сви смо овде“, одговорише. Поново их архиепископ упита: „И нико није изостао?“ „Нико није остао“, рекоше му, „осим једнога који чува магарца нашега старешине.“ Упита их архиепископ: „Хоћете ли бити задовољни ако вам дам онога који мени одговара?“ Одговорише: „Бићемо задовољни.“ Архиепископ онда позове онога који је чувао магарца њиховог старешине и њега хиротонише у епископа. Поведоше га и са великом радошћу дигоше си-

Одоше, сабраше се и сви се вратише код архиепископа, молећи га да им буде хиротонисан епископ. Он им рече: „Покажите ми онога о коме имате откривење и

дра и отпловише у своју земљу.

Убрзо њихову земљу задеси велика суша и нови епископ замоли Бога да падне киша. Бог му рече: „Изиђи у рану зору на ту и ту

градску капију и кога првог видиш да долази задржи га; он ће се помолити и пашће киша.“ Епископ учини како му је речено. Пође са својим свештенством и седе код одређене градске капије. Кад гле, долази један старац Етиопљанин, носећи товар дрва, да их прода у граду. Епископ устаде и заустави га. Старац сместа спусти товар дрва. Епископ га замоли: „Авво, помоли се да падне киша.“ Авва се помоли. И гле, паде киша, права провала облака. И да се поново нису помолили, киша не би престала.

Епископ га онда замоли: „Учини нам љубав, авво“, рече, „како бисмо и ми извукли духовну корист; испричај нам свој живот, како би нам био за пример.“ Старац рече: „Опрости ми, владико. Ето, као што видиш, излазим и сечем дрва и правим овај мали товар, улазим у град и продам га. И немам ништа више осим два хлеба која сам поједем. Спавам у цркви. Сутрадан поново излазим и чиним то исто. Ако дан или два буде рђаво време, остајем без хране, све док се поново не пролепша време да могу да изађем из града и насечем дрва.“

Добивши велику духовну корист, епископ и његово свештенство прославише Бога. А старцу рекоше: „Заиста, ти савршено испуњаваш речи Светога Писма: „Јер сам ја... дошљак... и пролазник“ (Пс. 38, 13) на земљи.“

*Велики Сјаречник
Поуке њустинских
Ошјаца*

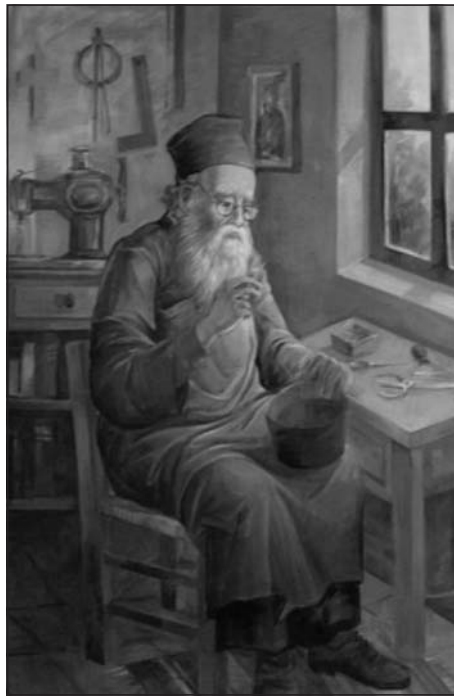
МОЛИТВА ЗА ПАЛОГ АНЂЕЛА

Казиваше један старац како беше неки отшелник који се, пре доста година, настанио дубоко у пустињи И стекао благодатни дар прозорљивости, па је могао да општи са анђелима. И ево шта се збило: два брата монаха, до којих беше доспео глас о њему, добише жељу да га упознају и стекну духовне користи. Извиђоше из својих келија и кренуше ка њему са поверењем у срцу. И почеше тражити слугу Божијег по пустињи.

После неколико дана стигоше у близину старчеве пећине. Издалека угледаше како неко, налик на човека одевеног у бело, стоји на врху једног брежуљка који је од преподобног старца био на удаљености од три миље. Позва их: „Браћо, браћо!“ Они га упиташе: „Ко си ти и шта желиш?“ „Реците“, одговори им, „ономе авви кога ћете срести: Сети се онога што сам те замолио.“ Дођоше браћа, нађоше старца, поздравише га и, павши му пред ноге, замолише га да из његових уста чују поуку за спасење. И заиста, научише од њега много и стекоше велику духовну корист.

Рекоше му и за човека кога су видели и пренеше му његову молбу. Старац разумеде о коме је реч, али се претварао да не зна. Штавише, рече им: „Ниједан други човек не живи овде.“ Али браћа су га, непрестано му правећи метаније и целивајући му ноге, преклињала да им каже ко је онај кога су видели.

Старац их подиже са земље и рече: „Дајте ми реч да никоме нећете похвално говорити о мени као неком светом човеку, све док не одем Богу, па ћу вам све о томе исприповедити.“ Они учинише оно што је од њих тражио. И онда им исприповеди: „Онај кога сте видели одевеног у бело био је анђеоло Господњи који је дошао овамо и моли мене слабога, говорећи ми: „Усрдно моли Господа за ме-

не, да се поново вратим на своје место, јер се навршило одређено време за које је Бог одредио.“ Када сам га упитао: „Који је разлог твоје епитимије?“, он одговори: „У једном парохијском селу много људи је разгневило Бога својим греховима почињеним током дугог времена, па ме је послао да их милосрђем васпитам. Али по-

што сам видео да много хуле, за- дао сам им већи ударац, а последица тога била је да су многи пропали. Због тога сам удаљен од лица Божијег, јер Он ме беше послао да их милосрђем васпитам.“

А када му рекох: „Како ја могу да будем достојан да молим Бога за једног анђела?“, он ми рече: „Да не знам да Бог прима молитве својих чистих слугу, не бих ни дошао код тебе да ти сметам.“ У том часу ми паде на памет неизмерна милост Господња и бескрајна Његова љубав према човеку, кога је учинио достојним да са Њим разговара и да Га гледа, па чак и Његови анђели да служе човека и да са њим разговарају, као што се већ збило са блаженим слугама Његовим - Захаријом и Корнилијем, као и са пророком Илијом и другим светитељима. Осетих због тога удивљење и прославих милосрђе Његово“.

После ове приче преблажени отац се упокоји. Браћа га сахранише са много уважавања, уз химне и молитве. А ми треба да стремимо томе да подражавамо врлине тога старца уз помоћ Господа нашега Исуса Христа, „Који хоће да се сви људи спасу и да дођу у познање Истине“ (1 Тим. 2,4).

*Велики Сѣаречник
Поуке ѱустѣињских
Оѣаца*

АЛКОХОЛ

Алкохоличар Иван

Пре осам година Иван В. је био имућан велетрговац. Али, он поче да пије. Само за једну годину његова имовина је била упропашћена. Повериоци су му продали кућу: породици је остављена једна соба. Жена му је зарађивала као чистачица. Иван је сад пио из очајања и потпуно је пропао. Једном, кад је због немања новца био трезан, сести се он оца Јована и учини му се као да назире неку наду у помоћ. Он узе последњих педесет копејки од своје жене, извади возну карту и отпутова за Кронштат. Отац Јован га примети у цркви и позва га да дође у Дом радиности. „Ти си дошао код мене. То је добро. Ми ћемо заједно да се помолимо. Ти си врло несрећан, али Божији путеви су неиспитљиви. Ми не знамо како нас Он к себи приводи. Ти га тражиш: то је твоја велика срећа. Само не скрећи с пута: Бог ће те оснажити. Јеси ли давно оставио пијанство?“

„Откуд Ви, баћушка, знате да сам ја пио и оставио пијанство?“

„Сине мој, није тешко да се у теби препозна један несретан алкохоличар. Ти ниси рђав човек. У теби није умро хришћанин, али те је победио ненависник: добио те је под своју власт и завео далеко. Али, могло је да се догоди још и црње. Он је могао да упропасти и твоју душу: ти си могао са тим пороком да умреш у непокојању! Захваљуј Богу за Његову милост и моли га за помоћ да се супроставиш том злу“.

Отац Јован га одведе у једну просторију где су биле иконе. Иван је клекнуо поред оца Јована и помолио се, први пут после двадесет три године. Њега је захватило неко радосно страхопоштовање: душа му се осетила несхватљиво лаком. У том тренутку се он измирио са свим својим непријатељима. Он би их сад најрадије све загрлио и пожелео им дабуду сретни као и он. Отац Јован се молио:

„Господе милости и човекољубља! Ти који си створио васиону речју и оформио човека, подигни опет у твојој неисказаној доброты твог палог слугу Ивана, да твоје створење не пропадне сасвим.

Господе, име ти је **љубав**.

Не одбаци ме изгубљеног.

Господе, име ти је **снага**.

Оснажи ме немоћног, који тонем.

Господе, име ти је **светлост**.

Просвети моју страстима помрачену душу.

Господе, име ти је **мир**.

Умири моју растрзану душу.

Господе, име ти је **милосрђе**.

Не престани никад да будеш милостив“.

Са сваком речју ове молитве Иваново унутрашње гануће је нарастало, да би најзад зајецао. Кад је дошао к себи, отац Јован је већ био отишао. Соба је била празна. Само је један члан Светоандрејског братства остао код њега: „Отац Јован сматра да Ви треба идућих дана да дођете код њега на исповест и Причест. Оставио Вам је десет рубаља, у случају да немате новца“. Ових десет рубаља су Ивану биле крајње драгоцене, с обзиром да је породица била потпуно без средстава. Вратио се кући сретан, узео под кирију једну светлу собу и купио животне намирнице.

Дан је провео тихо и у миру. Идућег јутра се Иван прихватио посла као превозник дрвета и за радио прву рубљу усвоје животу. После неколико дана, чисто обучен, он путује у Корнштат. Тамо се исповеда и прима Свету Причест. Отац Јован га позива код себе. „Где су два или три сабрана у име моје, онде сам и Ја међу њима“. Нас двојица и Господ са нама. У Његовом присуству ја ти желим да заувек оставиш твој порок, да од сада водиш радан и честит живот и да славиш име Божије“. Отац Јован га осени крсним знаком. Иван у своме бићу осети потрес и као да доби неку нову неисказану снагу. Од тада он никада више није пио.

Пијаница Петар

У Петрограду је живео угледан златар, Петар, који је имао своју радионицу са двадесет пет помоћника. Он је био марљив домаћин. Имао је добру супругу и четворо деце. Са тридесет две године почео је да пије у друштву и, неприметно, постао алкохоличар. У две године сва његова имовина је била растурена. Жена га је напустила и са децом отишла у свој завичај. Петар је, поцепан и празан ишао од бифеа до бифеа, а ноћ проводио у каналу крај пута или било где. Он је изгубио све што живот чини вредним. Једног дана се изненада сети оца Јована, о коме је раније слушао. Он осети необјашњиво поуздање. Кренуо је пешке на дуги пут до њега. Довиђавши у једно место, са знаде да је отац Јован управо стигао. Видео га је у маси света и пробијао се до њега. Кад му се приближио, пао му је пред ноге са узвиком: „Баћушка“.

Отац Јован је застао и гледао га својом продорним очима. „Устани пријатељу мој“, рече му он. „Хајдемо на брод“. Петар је пошао за сим погнуте главе. Стигли су на палубу, а он се још није усуђивао да подигне очи.

Ускоро потом, зову га у кабину код оца Јована. Овај му нуди столицу и пита га за прошлост.

„Како си могао да спаднеш на ове дроњке? Сигурно си пио“.

„Да, баћушка“, грца Петар.

„Не бој се. Смири се. Знај, ономе ко воли Бога све доприноси спасењу. Ти си све изгубио. Међутим, ако волиш Бога и мислиш на Њега, онда ништа није изгубље-

но. Бог нас води чудним путевима к себи. Страшан је унутрашњи поцепанко, а не спољашњи. У дроњама може да се задобије вечни живот. Међутим, код немаштине у духу никакво земаљско добро не користи да би човек постао сретан и стекао спасење“.

Како отац Јован даље говори, тако Петру бива лакше око срца. Пред зачетом радошћу престаје његово јецање. у току разговора показало се да је овај плашљиви и безвредни луталица, у ствари, човек пун способности и стваралачке одлучности. Он је сад почео да расте у сопственим очима и поново је осетио своје људско достојанство. Ову наглу измену је примио као Божју милост, највећу у животу. При напуштању брода отац Јован му рече: „Нађи овде где ћеш да одседнеш, па ујутру дођи у цркву. Ми ћемо заједно да се помолимо. Ти ћеш да се исповедиш и примиш Свето Причешће“.

Отац Јован му пружа руку. Петар у својој руци осећа неки папир. „Узми само. То ће ти требати. Набави одело и уреди се“. Петар је у руци држао деведесет четири рубље. Међутим, он се њима не радује: ставио их је у џеп. Сад је два сата ноћи: све је мирно, куће су затворене. Он се упућује цркви и чека. Ускоро пристиже маса народа.

После богослужења, отац Јован зове Петра на исповест и даје му упутства. „Иди с миром и избегавај сваки грех. Не дозволи рђавим мислима да те обузимају, јер њима следе рђави поступци. Ако осетиш да ти борба са твојом страшћу пада тешко, похитај духовнику. Немој се стидети да пред њим своје грехе назовеш правим именом: немој их крити у својој души. Јер, у том случају, нити ћеш да добијеш опроштај, нити нову снагу да се греху одупиреш. Тражи Причест: то је свемоћно оружје против пијанства“.

Идућег дана Петар је примио Свето Причешће. Изнутра и споља обновљен, он се као пристојан господин вратио у Петроград. Ту изнајмљује мали стан и купује алат. Ресто новца шаље својој жени и моли је да са децом дође к њему. „Божијом милошћу и молитвама оца Јована Кронштатског, ја сам опет постао човек. Дођи назад к мени: заборави што је било. Ја се надам да уз Божију помоћ убудуће водим пун хришћански живот“. Петар је написао истину. Алкохол га више није привлачио.

*Ала Селаври,
Свети Јован
Кронштатски*

ПОВЕСТ О ПРЕНОСУ ЧЕСНЕ РИЗЕ ГОСПОДА НАШЕГ ИСУСА ХРИСТА

Завреме благоверног цара и великога кнеза, самодршца целе Русије, Михаила Феодоровича (царовао од 1613. до 1645. године), а за патријарховања свјатјејшег Филарета (патријарховао од 1619. до 1633. године), царева оца по телу и по духу, у Персији цароваше шах Аббас (Шах Аббас I, прозван Велики, владао у Персији од 1586. до 1628. године; један од најзнаменитијих владара персијских; према хришћанима односио се човекољубиво). Имајући љубав према благоверном цару Михаилу, Аббас му често слаше посланике са даровима; исто тако и руски цар шиљаше к њему посланике с даровима. Године 1625 месеца марта допутова у Москву к благоверном цару Михаилу од шаха Аббаса чувени посланик Урусамбек, доневши цару од шаха писмо и многе скупоцене поклоне. Поред тога он донесе од шаха свјатјејшем патријарху Филарету посебно писмо и неизмерно скупоцени дар: ризу Господа нашег Исуса Христа, у ковчегу златном, украшеном драгим камењем. У том писму персијски шах извештава да је риза Христова нађена за време освајања Грузије (Грузија - некадашња Иверија; шах Аббас освојио један део Грузије 1613. године) у митрополијској ризници, где је била запечаћена у једном крсту; узевши је, шах је шаље на поклон свјатјејшем Патријарху московском. У том истом писму шах велича велико име Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа, говорећи: „Ко богодолично не поштује Њега (= Господа Исуса Христа) као Бога, тај нека без икакве милости буде сажежен огњем; а ко за та-

квог богохулника наложи огањ, тај је достојан чести и величања“.

Свјатјејши патријарх Филарет с радошћу прими овај велики дар, драгоценији од свих дарова земаљских. Потом патријарх позва к себи искусне грчке старце који се у то време налажаху у Москви: једни од њих беху дошли у Москву из Јерусалима, други из грчких земаља. Међу њима бејаше Нектарије, доцније архиепископ вологодски и великопермски, и Јоаникије, који кратко време пре тога беше допутовао у Москву са свјатјејшим Теофаном, патријархом јерусалимским. Свјатјејши патријарх Филарет упита те старце Грчке, знају ли они што о ризи Господњој и шта се говори о њој у грчким земаљама. И сваки од њих исприча оно што му је било познато о ризи Господњој. Архиепископ Нектарије исприча ово: Када бејаш архиђакон код свјатјејшег патријарха цариградског, патријарх ме посла због неких црквених послова у Грузију. И догоди се да тамо бејаш у цркви званој „Илета“; ту приметих крај десне певнице до првога стуба много упаљених свећа, и упитих свештенике: „Шта је то?“ Они ми одговорише да је ту положена риза Христова, коју је донео један од војника њихове земље, који је био у Јерусалиму при распећу Господа, и како ту бивају многа чудеса од ризе Христове.

Други од Грка испричаше свјатјејшем патријарху да свуда, како у Палестини тако и у грчким земаљама, православни тврде да се риза Господња налази у Грузији; јер је при распећу Господњем био неки војник из Грузије, коме је коцком припала риза Господња; он је њу донео потом у своју земљу, и

као скупоцени дар поклонио је својој рођеној сестри, девојци; затим је тај војник испричао свима шта се све догодило у Јерусалиму са Исусом Христом. Чувши казивање свога брата војника, девојка заволе ризу Господњу и чуваше је са страхопоштовањем. После мало времена та девојка умре. Умирући, она завешта да њено тело погребу у ризи Господњој уместо погребних покроба. Тако и би учињено. Након неког времена из гроба те девојке порасте велико и веома лепо дрво. У време Константина Великог, грчкоримског цара (царовао од 306. до 337. године), када Грузија прими свето крштење, из тога дрвета стаде тећи миомирисно и целебно миро; тим се миром мазаху најразноврснији болесници, и добијаху исцељење. Правоверни цареви грузијски, видећи таква славна чудеса, саградише над тим дрветом дивну цркву, и назначише при њој епископа. После пак много година, када по попуштењу Божјем Персијанци први пут поробише Грузију, тада они опустошише и ту цркву, у којој беше мироточиво дрво. Доцније се Грузија ослободи од персијског ропства, али тог дрвета већ не беше тамо, нити целебно миро истицаше из тога места; само стуб обележаваше то место. О ризи пак Господњој сви једногласно тврђаху, да се она налази у Грузији; многи сматраху да су верни, по промислу Божјем, извадили ризу из гроба, да би је сачували неприкосновеном у време ропства. А на који се начин она потом обрела у митрополији, о томе нема података.

Свјатјејши патријарх Филарет саслуша сва ова казивања о ризи Господњој. Затим се саветова

О ЧУВАЊУ ДУШЕВНОГ МИРА

са преосвећеним архијерејима руским (тада беше време свете Велике Четрдесетнице), те наложи строги пост и молитву. У крстопоклону пак недељу, одслуживши свеноћно бденије, свјатјејши патријарх нареди да се риза Христа Бога Спаситеља нашег положи на болесника, као што у древности благочестива царица Јелена положи на мртваца крст Христов ради осведочења о истинитости његовој. И као што тада крст Христов би распознат по сили којом васкрсе мртавац, тако се и сада сви уверише у истинитост ризе Господње: јер од ње добише исцељење и брзо оздрављење сви болесници на које она би положена.

Због такве благодати, велике се радости испунише и благоверни цар и свјатјејши патријарх. Потом наредише да се у великој саборној цркви Успенија Пресвете Богородице, на западној страни у десном углу, устроји почасно и нарочито украшено место, где беше изобразење живоносног гроба Христовог. Ту и би положена риза Господња. Она се и досада налази тамо, побожно поштована од свију; од ње се и до данас дају исцељења болеснима који јој са вером прибегавају (Сада се два дела ризе Господње налазе у Петрограду: један у дворском храму, други у Петропавловском).

Празновање полагања чесне ризе Господње би одређено у десети дан месеца јула у славу Христа Бога нашег, са Оцем и Светим Духом слављеног вавек. Амин.

*Из Житија Свјатих
за јул
преј. Јустина
Белијског*

На сваки начн треба да се трудимо да сачувамо душевни мир те да се не смућујемо због увреда које нам други наносе. Ради тога је потребно да се на сваки начин старамо да задржимо гнев, а посредством пажње да ум и срце сачувамо од непристојних покрета.

Такво упражњавање човеком срцу може да пружи тишину и да га начини обитељу самог Бога.

Образац таквог безгнева видимо на Григорију Чудотворцу. Од њега је на јавном месту нека жена блудница тражила плату за наводни грех са њом. Он је, нимало се не разгневивши, кротко рекао свом другу: „Дај јој брзо износ који тражи“. Жену је, пак, тек што је примила неправедну плату, спопао ђаво. Али, свети је молитвом од ње одагнао ђавола (Житија 17. нов.).

Ако није могуће да се не смутимо, онда бар, у крајњој мери, треба да се постарамо да задржимо језик, по речи псалмопојца: смутих се и не проговорих (Пс. 76, 5).

Овим поводом можемо себи за пример да узмемо светог Спридона Тримитунтског и преподобног Јефрема Сирина. Први је (Житија 12. дец.) на следећи начин поднео увреду. По захтеву грчког цара он је отишао у дворца где се неко од

слугу из царске палате, сматрајући га за сиромаша изругао над њим, не пуштајући га у палату и ударивши га по образу. Свети Спридон је, будући незлобив, по речи Господњој окренуо и други образ (Мт. 5, 39). Преподобни Јефрем је (Житија 28. јун) постећи у пустињи, био лишен хране од стране ученика на следећи начин. Носећи му храну, ученик је ненамерно на путу разбио сасуд. Видећи ученика жалосног, преподобни му је рекао: „Не жалости се, брате. Кад храна није хтела да дође нама, поћи ћемо ми њој“. Он је пошао, сео код разбијеног суда и јео скупљајући храну. Тако је он био негневљив.

Како се побеђује гнев може се видети из житија Пајсија Великог (Житија 13. јун) који је јавившег му се Господа Исуса Христа молио да га ослободи гнева. Христос му је тада рекао: „Ако хоћеш да победиш гнев и јарост, немој ништа желети, немој никога мрзети, нити кога вређати“.

Да бисмо сачували душевни мир треба од себе да одстранујемо унијије и да се постарамо да имамо радосни, а не жалосни дух, по речи Сираха: Туга је многе убила и од ње нема користи (Сир. 30, 25).

Када човек има велики недостатак у стварима које су потребне телу, тешко савлађује унијије. Међутим, то се односи само на слабе душе.

Ради чувања душевног мира такође треба на сваки начин избегавати осуђивање других. Неосуђивањем и ћутањем чувамо душевни мир. Човек у таквом стању стиче божанствена откривења.

Ради чувања душевног мира човек треба чешиће да улази у себе и да се пита: „Где сам ја?“

При томе он треба да пази да телесна чула, особито гледање, служи унутарњем човеку и да не расејавају душу чулним предметима. Јер, благодатне дарове добијају само они који имају унутарње делање и бдију над својом душом.

*Свјетии Серафим
Саровски*

ПРОТИВ ЛАЖИ И ОГОВАРАЊА

Бог нам је језик подарио да бисмо говорили истину а не лаж, да бисмо један другог поучавали, да бисмо се међусобно подржавали на путу ка спасењу, а не да бисмо један другог обмањивали. Међутим, нарочито у последње време запажамо да је лаж заједно са оговарањем и клеветањем апсолутно завладала међу нама. Лажемо тек тако, из навике, лажемо и збијајући шалу, понекад лажемо и зато да бисмо ближњем причинили зло, лажемо такође из користољубља, лажемо да бисмо угодили људима. Грешимо и оговарањем и изругивањем, грешимо ширењем свакојаких гласина. Да ли је то добро? Не. То је веома лоше, јер је и најобичнија лаж гнусна пред Господом, као што и говори премудри Соломон: „Мрске су Господу лажљиве усне“ (Прем. Сол. 12, 22). А штетна лаж, лаж која је пропраћена злбом и сплеткарењем, представља нешто нарочито мрско, јер су њене последице по ближње често веома ужасне.

„Човек склон опадању“, - говори се о овоме у Прологу, у беседи црквеној, - „поделиће пријатеље који су уживели у миру и уметнути међу њих раздор, клевету и свађе. Нашаптач и лицемер заслужују проклетство, јер су многе мирољубиве људе погубили. Лажљиви језик многе је поколебао и погубио, тако да су од језика и многи утврђени градови разорени и домови богатих људи пали у разврат. Лажљиви језик је многе добре жене истерао из домова и лишио их плодова трудова њихових. Ко слуша лажи, неће наћи мира и неће проживети у спокоју. Многи су пали од оштрице маче, али не толико колико је оних што падоше од језика. Блажен је онај

ко се уклони од лажи и ко избегне махнитање језика“.

Није ли из овога јасно, браћо, да свака, а особито лаж која је сједињена са сплеткарењем, може повлачити за собом најпогубније последице, па је према томе она уистину гнусна пред Господом? Разуме се, тако је: поред Соломонових речи, ову истину можемо потврдити и другим местима из речи Божије. „Језик је мали уд“, - поручује апостол, - „а хвали се да

је велики. Гле, малена ватра, како велике ватре запали! И језик је ватра, свет неправде. Тако се и језик налази међу нашим удима, прљајући све тело, и палећи ток живота нашега, и запаљујући се од пакла. А језик нико од људи не може укротити. То немирно зло пуно је отрова смртоноснога“ (Јак. 3, 5, 6, 8). Слично учи и Сирах: „Језик лажљив многе људе потресе, и народе раздвоји, и добро утврђене градове разори, и

домове велможа у прах претвори. Ко на њега не пази неће задобити спокојство, нити ће се насладити тиховањем“ (Сирах. 28, 16-19). И заиста, није ли језик тај који најчешће сеје раздор и несугласице између супружника, између укућана, између старијих и млађих, начелника и потчињених, између пријатеља и суседа? Није ли језик многе лишио њихових места, а тиме и насушног хлеба? Није ли језик многе довео до очајања? Све је то, браћо, горка, али доказана истина.

Избегаваћемо зато лаж као смроносни отров. Непрестано ћемо се опомињати да она носи за собом погибао другима и зато и самом лажљивцу прети погибао, као што је и казано: „Погубиће Господ све који говоре лаж“ (Пс. 5, 7). Опомињаћемо се свагда да је овај грех уистину грех ђаволски. „Вама је отац ђаво“, - поручује Господ безаконим Јудејима, - „и жеље оца својега хоћете да чините; он беше човекоубица од искони, и не стоји у истини, јер нема истине у њему. Кад говори лаж, своје говори, јер је он лажа и отац лажи“ (Јн. 8, 44). Имајући то на уму, ставићемо себи за свагдашње и неизоставно правило да говоримо искључиво истину, да са свима поступамо искрено, без лажи и обмањивања, без претварања и ласкања. Чувајмо се да не преносимо речи једних другима без насушне неопходности, да не ширимо сплетке, да не вређамо част других људи, да не срамотимо и не исмевамо друге, и најзад, да не судимо и не осуђујемо никога. Амин.

*Свештеник Викџор
Гурјев,
Минеји за читање
у поукама*

СВЕТИ НЕКТАРИЈЕ ЕГИНСКИ МИТРОПОЛИТ ПЕНТАПОЉСКИ

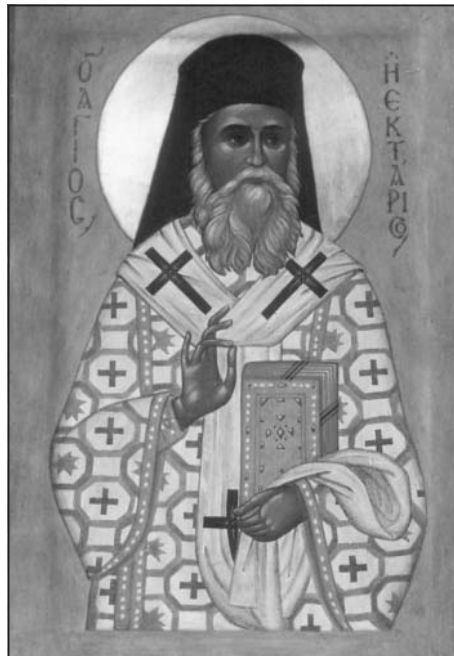
Не бојим се смрти нијих смрти не њаме, ја умрејих нећу, Христос умре за ме.

Од када Христос, из превелике љубави према људском роду, васкрсењем Својим победи смрт и мртвима у гробовима живот дарова, кроз векове, до данашњих дана, нестале смрти за све који вероваше и верују и животом својим сведоче Христа, јер се уподобише и постадоше становници Новог Сиона, одакле одбеже свака бол и патња и примише, као достојни, неизрециву награду, вечни живот са Богом у рајским насељима.

Свети Нектарије, већ овде на земљи, толико се обожи да постаде као анђео, станиште Духа Светога, да љубав и милосрђе изливаше на све људе, без разлике, како у време у које је живео на земљи, тако, још израженије и у данашње време, када, као велики заступник, молитвеник, избавитељ и исцељитељ, пред престолом Господњим моли се за цео свет.

Роди се свети Нектарије 1. октобра 1846. године у Силиврији Тракијској, од сиромашних али веома побожних родитеља Дима и Василике и на крштењу доби име Анастасије. Већ у 14. години, напусти родитељски дом и пресели се у Цариград, где се запосли код рођака у трговачкој радњи. И док је радио у трговини, трудио се да помогне муштеријама јер папир којим умотаваше робу исписиваше поукама Светих отаца. После неког времена би постављен за васпитача у школи меча Гроба Господњег и када напуни 20. година, напусти Цариград и у селу Литију, на острву Хиосу, постаде учитељ. Ту често посеђиваше „Нови манастир“ где често држаше проповеди и где се, 7. новембра 1876. године замонаши до-

бивши име Лазар. После годину дана би рукоположен за ђакон добивши ново име Нектарије. Убрзо, промислом Божјим, појави се добротвор Јован Хоремин који обезбеди да се школује у Атини, где заврши гимназију и Богословски факултет. При крају студирања, његов добротвор умре и Нектарије би приморан да се обрати Александријском патријарху Софронију за помоћ ра-

ди завршетка студија. По завршетку студија, отпутова у Александрију где га патријарх, 23. марта 1886. године, рукоположи за презвитера у патријаршијском храму Св. Освећеног а недуго затим и у архимандрита у храму Св. Николе у Каиру. Ради усрдности и ревности, 15. јануара 1899. године, патријарх га рукоположи за архијереја, и именована за митрополита некада славне Пентапољске митрополије. Због велике популарности и љубави међу паством неки завидљивци

опањкаше га код патријарха да жели да се домогне патријаршијског трона после чега га патријарх, без суда и осуде уклони са митрополије и убрзо протера из Египта. После извесног времена и велике оскудице би изабран за директора Духовне школе браће Ризари где борави до 1907. године када се повлачи на острво Егину где оснива манастир. Мирно предаде душу своје Творцу 8. новембра 1920. године у 74. години.

Свети Нектарије слави се 09/22. новембра.

Чудесно исцељење

Да је Свети Нектарије и у данашње време брзи помоћник и исцељитељ потврђује догађај, који се недавно десио. Наиме, група поклоника из Србије је ишла на Егину, да би се поклонили Светом Нектарију и испросили благослов и молитве. У групи се налазила и једна поклоника, која је боловала од рака. Када је свештеник, у цркви, читао молитве пред кивотом окупљенима, на позив свештеника и она им се придружила, да би касније при повратку за Србију, испричала да јој се за време читања молитве јавио Свети Нектарије, у неописивој светлости и са бодежом у руци, сличном скалпелу и брзим покретом у пределу кичме направиво мали рез из кога је испала нека лоптица, мало већа од лоптице за стони тенис, на којој су се виделе очи и у којој је била склупчана змија која је шиштећи, откотрљала се према излазу. Када је у страху запитала Светитеља шта је то, свети Нектарије је одговорио: „Рак, рак, рак, сестро! Иди здрава и исцељена својој кући, својој деци“!

Зоран Пејировић

ОКЛОПНИК БЕЗ СТРАХА И МАНЕ

Пред сами последњи долазак султанов на Косово, 1911. године, једнога раног јутра пријави нам митрополијски каваз некога молиоца.

Тада средиште за Стару Србију беше Приштина с митрополијом и консулатом. Ми смо нарочито рано долазили у митрополију, да бисмо могли посвршавати на миру канцеларијске послове, како би нам претекло више времена за примање. Јер време бејаше страшно. Младо-Турци беху одлучно наумили да нас излече од косовске бољке. Школе нам се затвараху, свештеници хапшаху, виђени људи убијаху у рукама власти, а арнаутски зулум беше превршио сваку меру. И сами малаксали, готово безнадно али још упорно, ми углавном својасмо свој посао на то, да крепимо заосталу снагу једне управо луде расе на безуман отпор према завојевачу, и да јој уливамо веру да је Косово њено, иако стварно од свега тога беше још Грачаница, у коју се лесковачки мухаџири спремаху да ускоро затварају своју стоку...

По навици задрхтасмо од пријављене ране посете. Искуство вели да она од добра не долази, а и Мемет каваз, качанички Арнаутин, брижним изразом на лицу као да се устезаше да нам изјави болно саучешће. Погледасмо се по канцеларији немо, али само што не изговарамо врсту несреће која се догодила. Убијен му син? Одведена заручена кћерка? Извучена снаха из постеље? Отерао га ага са баштине? Пресекао га на глобу Дин Буријан? Или га оближњи хоџа позвао да се са целим селом потурчи, пошто другога дермана нема?...

Стегох срце и рекох кавазу да пусти молиоца.

На прагу се брзо указа и уђе унутра веома висок, сухоњав и кошчат старац, коме је одавно прешла преко

главе седамдесета. Са дугачком сохом у руци, пртеном цакуљом о рамену, у похабаним црним чакширама и гуњу, са раздрљеним и чупавим седим прсима, дуговрат са приметно испалом јабучицом, дуге главе, плавих засушених очију и потпуно белих бркова. Био је некад диван планински плавушан, какве даје само она наша верига горска од Новог Брда до Сухога Рудишта, само извори Бинч-Мораве и класичнога Лаба нашега. На глави имаше избледели фес и око њега увијену пртену чалму, од које одужи, ресасти и мало извезен крај висаше му низ леђа. На ногама дугачке до колена шарене чарапе и опанци без преплета, утегнути око ноге пртеним врпцама.

Познадох да је Моравац из гиланске околине.

Старац по обичају помаче мало капу с чела у знак да је скинуо, па се смерно и дубоко поклони:

- Помози Бог, господине!

Глас беше као с онога света, као од какве прикојасе, из неке дубине, тугњив и проициљив, глас светитељски, онај који вас изненадно нагна да га слушате, јер је непосредан и пробија вас кроз душу као грмљавина.

- Здравно-живо сте, синко?

Никад ништа топлије и својскије не чух дотле. Он ме по упиту нежно погледа, обазре се по соби, окрену главу к северу, очи му добише неки нарочити и поносни огањ. И ја се сетих и задивих. Чудни старац не пита само за моје здравље. Широко и далеко иде његово питање. Пита он јесмо ли још живи сви што смо под Турцима, је ли жива Србија, камо при питању окрену главу, те да ли му се вреди прекрстити кад се доведе буде враћао поред Грачанице у своју Горњу Мораву?...

Стискох му журно јако жуљевиту руку и рекох му како умедох, да смо

не само живо-здро, но и јаки при том. Он се прекрсти широким крстом и грцајући, а са просветљеним изразом, поче да мрмори:

- Помози, Господе, помози и нама!...

Услужно му примакох једну столицу и понудих да седне. Он узмахну свом главом и прекорно ме погледа. Онда се обема шакама ослони о своју соху, хукну и одговори:

- Што ми грешиш душу, господине? Не ли је ово наша света митрополија?...

Иако сам стар и уморан, опет ће стојим. Закон је најстарији. Ха, а пред Турцима сваки дан стојим и дворим ги како ни кумове несам двореја кад сам био млад - не дирај ме!...

Тек кад каваз унесе каву и понуди му, једва га нагнасмо да седне. Он лагано спусти на под свој штап и убогу торбу, па скиде и чалму. Ја га тад добро загледах. На темену остао само један сребрнасти прамен, пркосно уздигнут увис, као да сведочаше да овај старац има и вољу и крепост једнога Вукашина Мрњавчевића, иако је сад бедни рајетин у крају где речи „каурин“ господар даје тежу погрду, него што су раније давали паријама.

Старац узе каву. Али посудину не прихвати за дршку, него је обави својим дугачким снажним прстима, не марећи што је врела. И сркну као аждаја. Па опет то не беше грубо сељачки покрет, рабност за послатицу жељна простака, но човека који то свакога дана ради и који је тако навикао.

Упитах га каквим је добром утрудио своје старе кости.

- Ће даде Господ добро, господине... добар је Он - добро ће бидне, ако Бог да! - одговори ова прилика с вером и поуздањем у гласу и погледу.

И окрепи ме да га слушам.

Зваше се чича Мојсил Златановић. из села Каменице у Горњој Морави, испод Новог Брда.

Брло је имућан домаћин. Има дивну своју земљу, прикупљену и од дедова наслеђену. Има и велику предоницу конопље. И аге и Арнаути бацили су око на његови баштину. Како то да један каурин има своју земљу и да у својој кући не двори аге и субаше и не откупљује прве ноћи својих снаха великим новцима?!... Па и глобе он харамбашама неће да даје. Ако га ко год уцени, он нађе другога, два пута му више плати, али зато не може нико да се похвали да га је глобио. Узели га на око сви. Имао је два сина. Једнога му Турци позвали у војску. Дошао је у Гилане и плаћао и законски откуп и нудио мито пуну шаку лира. Сетили се Турци и било им криво, па га одагнали. Он је стегао срце, није дао сину да побегне по обичају у Србију, него му напунио ћемер новаца и послао га чак у Трапезунт.

- Викам, господине, зашто да бега у Србију? Србија има доста људи, а ова јој земља ваља, а ми смо, викам, тапија за њу. Кад дође овамо, па никога од нас не нађе ће гу врате натраг, зашто ће јој рекну: „Ето, нема овде нико твој - неје ово твоје“...

Али аге и Арнаути хоће његову земљу. Прете му, нуде откуп, дају велике новце. Не да он земљу, не да је ни за какве паре. И неће да је остави. Земља му је мајка, држи га она неким чудним благословом, те је готов да њу натопи крвљу својом и своје деце.

Остаће на њој когод жив да дочека Србију. Није друга... Бог је јак... Елбете... А душманин то прозира, па запиње мреже. Ако не може грубо, он хоће вештином. Ту скоро његов други син вадио њиву. Дошли суседи Арнаути са женама и мотикама. Без оружја. Изазвали свађу. Наговорили једну Арнауткињу да насрне на њега. Само је одгурнуо. У том је пукао револвер из арнаутске руке и прошао, да простите, само кроз булине шалва-

ре. Арнаутин бацио револвер у воду, па сви у Гилане у суд. „Има ли Турака, не дајте, каурин све поби, ето и жене!“... Ухватише његова сина. Кадија му понуди да се потурчи, па да му син буде слободан. Аге тражиле земљу, па да се заузму. Види он намере њихове, па као стена одбија. Најзад лажни сведоци, суд и робија његовом сину...

Отац сам, а ко не воли децу? - подиже свој трубни глас чича Мојсил. - Али ето, не жалим њих. Чим је овде на Косову омркло, ја знам да смо сви за трошак Турчину. Но стар сам, деце немам више, унучади не. Ће остане пуста земља. А њу жалим. Притиснуће је душманин, па ми је тешко да умрем, а нико мој да не дочека мајку Србију, те где ми се родија дедо и татко, где смо сви плакали и молили Бога - ту да је дочекамо. Ах, авај!...

Мени отиде коса увис и хтедох да вриснем, кад за оближњим столом чух како моји другови Скакаљевић и Зафировић, сакривени готово, пригушено јецају.

Старац, спазивши све то, усправи се у столицу, а преко лица му прође тих, али крепак осмејак. Он осети да смо слабији од њега и да смо ганути његовом причом.

- Неје време за плакање, мој синко!... Ја сам дошаја код вас не да жалимо моје синове и да кукамо овде, но да тражимо нека врата, некидерман...Ја сам моју бабовину уватија зубима, ете овако, и жив од ње не се одвајам. И сад... и сад... не плачите, а да нађемо некога ко ће као ја да легне снажно на њу, да је ухвати зубима и да је тако не испушта док не дође она... одозго...Дерман искам, синови моји!...

Чича Мојсил и „дерман“ бејаше нашао. Обнова суђења његовом сину најпре. Подмићивање, мољење Турака, заузимање свих око утицајних људи. Поменусмо новац,Старац као громовник плану:

- Нећу ја одавде паре!... Овде треба сви да донесемо, а не да узимамо... Имам ја пара, не ме жалите!...

И дрхтава рука старчева снажно извуче из недара прљаву пртвену кесу, па ми је баци на сто.

- То су лире и дукати. Још пет пута толико ће донесем... и... за друге народске работе... А за мојега сина нека је арам, ако отиде иједна народна пара!... Крштен је Мојсил, џанум!...

Запањисмо се. За нас ово беше последњи потез, па да осетимо са истинским страхопоштовањем величину овога чуднога старца. Станиша Богичевић и Тодор Миленковић из Пећке Нахије, који кесама по околини дају новац на камату, кад дођу у Приштину, потраже по, макар, и белу мецедију, да плате тобоже конак у хану. Колашинац, кад му догори, опали пушку, па побегне преко границе. Рогожњанин скрсти руке, па трпи зулум. Косовац гледа кад му Арнаутин одводи јединицу кћер и кукавички изговара: „Слатка је, душа, господине!“... А овај Моравац, за кога би и Пећанин и Колашинац помислио да је заиста каурин и просјак, зубима држи комад српске земље да га сачува Србији, и - на новац гледа као кнез Михајло!...

Спасосмо осуђена сина чича-Мојсила Златановића. Није нас баш много коштало. Потресен, Милан Ракић никако не допусти да старац плати. Али пристаде да пођемо сви у крчму код Стојана Бојковића, где нас чича, Мојсил широке руке почаста. Беше пророчки надахнут и крепак.

Па кад на Косово паде тиха ноћ, и кад звезде чудно затреперише ону чежњиву песму, коју је код нас само Ракић без позе осетио, он позва нас двојицу-тројицу, те без каваза и оружја пођосмо низ Диван-Јол право на Газиместан. Душе су нам биле пуне крепости Мојсила Златановића. Милан Ракић застаде и окрену се Преполцу. Рече да је најсрећнији што је каплар српске војске и тихо, сав у истинском заносу поче да рецитије своје пророчке стихове „На Газиместану“...

Григорије Божовић
Приче са Косова

УЧИТЕЉИМА

Шта ми желимо да учинимо од наше школске омладине? Да постану знањем богати школци? То је јесу више мало. Све стручно знање које се ђацима улива није у стању ни издалека да замени оно што је једино потребно: да оформи њихово срце и душу. Отуда долази да младост поседује доста у глави, док, на жалост, врло мало, или често ништа, у срцу. Може неко много да зна и при том да буде наравствено некористан, чак штетан човек. На основу науке често се истичу људи са лажним убеђењима, који поричу Бога и Његово Откривење, презирући Његове заповести. Тешко нама, ако из наше научне установе поникну такви паметњаковићи. Шта хоћемо ми, дакле, да учинимо од наше омладине? Корисне чланове друштва? Добро, али и то је недовољно. Поред учених и корисних ми хоћемо, пре свега, да изградимо честите Хришћане. На то треба да се усмери наш труд. Ми своје одредиште и свој извор у Богу и Његовој вечној мудрости, као што и душе њихове потичу од Бога, који их је по свом образу створио. Ми хоћемо да их учимо да је све знање о елементима видљивог света потребно само овде на земљи. Уништењем, пак, тих елемената оно престаје и са оне стране гроба нема никакве вредности. Познавање, напротив, Речи Божије и Његових заповести, ослобођење од греха и честит живот јесу насупрот потреба сваког, како на земљи, тако и у вечности.

Наставну грађу треба пажљиво одабрати и, по могућности, што простије излагати. Људска душа је по природи једноставна: све што је просто она лако прихвата и чини својим саставним делом. Напротив, све што је измудровано она одбацује као туђе. Сви смо ми учили. Шта је од свег тог знања остало, шта се то неизбрисиво упило у наше срце и памћење? Само просто изнете истине. Све измудровано и животу страном, показало се као смеће за које се узалуд губило време.

Снага учитеља не лежи у томе да пружи што више наставног материјала, него у томе да за децу пробере онолико колико могу у датом узрасту да прихвате. Ради се о томе да се из мноштва сазнања изабере најнужније, што ће се поставити у строго одређен систем и ускладити једно према другом. У супротном, један од учитеља уништаваће дело другог. Ако буду претоварени многим

Св. Јован Кронштајтски

часовима наставе, ђаци ће једва моћи садржаје градива да приме срцем и умом. Ако им је глава препуњена, рецимо страним речима и математичким формулама, они неће моћи у одговарајућој мери да приме животодавна сазнања који им нуди Реч Божија. Ако притиснути обимом наставног градива, изостају са богослужења или на њему стоје без прибраности, наши ђаци ће остати без духовне помоћи за своје срце и разум, без чишћења и снажења своје душе, због чега ће њихова пе-

дагогика да претрпи велику штету. Заправо богослужења (која да у кости сежу и која поред видних духовних сагледавања пружају мир и блаженство) нуде најбоље васпитање свима који пажљиво, са страхопоштовањем и разумевањем на њима присуствују.

Пре свега ми треба да се старамо о формирању срца код наше младежи. Срце је наша погонска снага. Одређене истине (идеје) увек пре схвата срце, неголи разум. Срце схвата непосредно: она за трен ока захвата целину, а разум тек накнадно анализира примљено. Идеја припада срцу, а не разуму, припада унутрашњем, а не спољашњем човеку. Стога је при сваком сазнању (нарочито из области вере и етике) важно да постоје просвећене очи срца. Према томе, наша дужност је да учимо ђаке да воле Бога од свег срца и целом душом, као и један другог, и да никад не забораве да се иза границе свега временог налази вечност, иза видљивог света - невидљиви, непролазни, несравњено дивнији свет, иза смрти и гроба, тј. после искрено испуњеног земаљског дуга - бесмртни живот, вечни мир и блаженство код Оца.

Али, то велико дело васпитања могуће је остварити само при једнодушности свих наставних снага. Јер, наша противречна схватања о једном те истом предмету код ђака стварају умни хаос, из кога проистичу штетна надмудривања, поткопавање вере и губљење наравствености. А наша једнодушност заснива се на Богу, у коме је наш почетак и наш крајњи циљ. У Његовој руци почива све битисање, из Њега потичу све науке и сав напредак. У Богу треба да се сусрећемо као зраци у своме средишту, од Њега да добијамо јединство наших схватања, светлост, топлоту и снагу за наше делање. Из тог чудесног јединства ми ћемо моћи најуспешније да обучимо наше ђаке у свим наукама.

*Ала Селаври
Свети Јован
Кронштајтски*

ОБРАЋАЊЕ РОДИТЕЉИМА И ВАСПИТАЧИМА

Верско васпитање почиње у родитељском дому: амосфера љубави и вере у Бога чини основу породичног живота. Она даје чврст наравствени ослонац, без кога младост најчешће застрањује.

Правом васпитању припада верски разговор. Родитељи треба на прост начин деци да причају о библијским догађајима, и да у дечју душу уткају верске истине. Већ од треће године може се почети са причањем од Богу кога поштујемо, волимо и чијој воји следимо, о Тројичном Богу, Творцу света, о стварању човека и свих створења, о греховном паду и о наравственој покварености људског рода.

Деца треба што раније да стекне представу да његови родитељи имају једног Оца на небу, да су деца милосрдног, благонаклоног и свемоћног Оца. Онда треба да се говори о Исусу Христу, Сину Божијем и Спаситељу људи. Из Светог Писма треба пробрати оно што би на дечије срце учинило утисак о величини и доброту Божијој. Такође, причања о животу светитеља умногоме доприносе развоју верског духа код деце. Најважније од свега је да она виде како се њихови родитељи искрено моле и учествују на богослужењима. Деца нигде тако добро не уче правилно, благодатно понашање и праву љубав према Богу и ближњима као у храму Божијем, где их сам Дух Свети учи. Ту она почињу да воле оно што је добро, да се склањају од искушења и постепено развијају у ваљане Хришћане.

Детету су, при том, за напредовање неопходни одгој и ред. Схватање да дете ни од чега не треба одвраћати, по оцу Јовану је сасвим погрешно: то је ђавоља обмана. Шта бива од човека који се ни на шта не приморава, него се препушта свом поквареном срцу, гордом кратковидом разуму и својој појудној страсти? Како се без владања собом може уопште кроз живот проћи?! Како је могуће да се деца не упућују на учење и молитву? Шта би од њих било? Постала би беспосличари и никоговићи, људи без савести, пуну лоших навика. Онај ко се у породици и школи не научи страху Божијем и частитости, једва ће моћи да опстане у школи живота. Због свог необузданог срца такав ће, како у кући, тако и у јавном животу, бити неупотребљив.

Једнострано образовање интелекта мало помаже, уколико недостаје образовање срца. Садашњи васпитни систем је недовољан. Деца одрастају код куће у рационализму и скептицизму, док је развој верског осећања и у школи на последњем месту. Баци уче много штошта, док им сазнање битног недостаје. Они не упознају ни Бога, ни себе. Они не знају шта су њихови греси, не познају и не признају своју духовну слабост и ништавило пред Богом. У човеку,

настројеном данашњим васпитањем, влада дух сатанске гордости, надуто-сти и самодопадања. Обратите, пре свега, пажњу на детиње срце. Настojeте да истребите из тог срца коров греха и лажних порочних мисли, покварених склоности и страсти. Ненависник нашега спасења и покварена наша телесна природа не штете ни децу. Она у себи носи клице свакога греха. Покажите деци где су опасности од греха: немојте то од њих скривати, да се не би из незнања и неразумности заплела и учврстила у лошим навикама и страсним склоностима, које потом, у зрелом узрасту, доносе свој штетан плод. Штитите своју децу брижљиво од тврдоглавости и ђудљивога односа према вама. Иначе, она брзо заборављају вредност ваше љубави и почињу да вас мрзе и презиру. Она рано губе искрену веру срца. Кад постану пунолетна, она ће вас горко оптуживати што су у младости била прекомерно напуштена. Вудљивост и тврдоглавост су клице зла. Оне кваре срце и уништавају сву љубав.

У деци коју од малих ногу не научимо вери истраху Божијем, развијају се и јачају све могуће рђаве склоности: злоћа, тврдоглавост и самовоља, завист, гордост, лаж и тајно сладострашће. Само вера може да одржи човека на висини његовог људског достојанства. Данас као и некад, образовање разума и срца стиче само онај ко се повери Богу и ко живи по Јеванђељу и његовим заповестима. Једино љубави Хришћанска вера су у стању да образују душу. Нека педагози то имају у виду.

Ала Селаври
Свети Јован
Кронштатски

О ПОУЧАВАЊУ ДЕЦЕ

Дужности родитеља према деци бројне су и разноврсне. Родитељи треба да воле своју децу, да их хране, да се старају за пристојно задовољавање њихових потреба, да им усађују здраве појмове и представе о православној вери, да их уче хришћанском животу, да их удаљују од сваког рђавог друштва, да их уче свему што је добро, лепо и честито, да служе за њих као добар пример, и најзад да их благоразумно по потреби кажњавају.

Зар децу кажњавати? Има ли шта теже, болније, напорније за срце родитељско? На ово, браћо, можете гледати на различите начине, али ипак знајте да је у појединим случајевима, неоспорно, потребно казнити децу своју.

И младо дрво се сече да би се на њега накалемео добар плод, одсецају му се гране и окопава му се корење, али зато погледајте како је дивно то дрво после извесног времена и како прелепе плодове доноси! А у шуми дивља јабука стоји непоткресана и ненакалемљена. Свуда је окружују само травуљина и коров, а убереш ли са ње какву јабуку, нећеш се обрадовати, јер је њен укус кисео и горак. Зато нас и рече Божија и Свети Оци уче да брижљиво поучавамо своју децу и да их не остављамо без кажњавања: „Ко љуби сина свога често ће му задавати ударце да би се радовао у последње дане своје“, - учи премудри син Сирахов. „Ко кажњава сина својега, насладиће се због њега, и међу познаницима ће се њиме хвалити“ (Сирах. 30, 1-2). И апостол Павле вели: „Свако карање док траје не чини се да је радост него жалост, али после даје мирни плод праведности онима који су кроз њега извежбани“ (Јевр. 12, 11). Тако и у Прологу, у казивању везаном за књигу Премудрости, о кажњавању деце читамо:

„Обратите пажњу на оно што је речено: кажњавајте децу своју док су још млади; уколико волиш сина свога, немој штедети штап свој, и кажњавај га у младости, да би се у старости он о теби побринуо. Не будеш ли га у младости кажњавао, веома је лако могуће да ће његово срце постати сурово и да ће престати да те слу-

ша“. У Књизи о царевима говори се о једном првосвештенику израиљском коме име беше Илије. Он беше смирен и кротак и усрдан у сваком добру делу. Имао је Илије два сина, али, иако је видео да чине зло, није их кажњавао, није им ништа забрањивао, него им је дао пуну слободу. Синови зато и наставише да чине зло. И чиме се све завршило? Илију као оцу њиховом Бог рече: „Пошто ниси кажњавао синове твоје, они ће од мача погинути, а и ти и сав дом твој пропастиће због синова твојих“. Видите ли, дакле: човек је много година био свештеник у Израиљу, и

сам је живео богоугодно, али пошто се није бринуо за добро васпитање своје деце, пропао је. Па ако је Господ на такав начин казнио Илија у Старом Завету, каквом ћемо кажњавању бити подвргнути ми који живимо по новом закону, и поред тога не учимо добру децу своју? О томе и Свети Златоуст говори на следећи начин: „Они који не кажњавају децу своју и не уче их целомудрености биће осуђени строжије од разбојника. Разбојник предаје смрти своје тело, док немаран отац смрти предаје душу“.

Према томе, браћо, и кажњавање, наравно, пропраћено љубављу и благоразумним опрезом, може бити деци на корист. Како би уосталом и било другачије? Претпоставимо да је твој син украо неку ситницу. Уколико га не казниш, сасвим је могуће да ће касније посегнути за нечим већим. Или: кћерка твоја почела је да одлази на ноћне забаве. Ако је не зауставиш на време, нећеш ни сам приметити како ће за трен ока пропасти. Уосталом, зар је мало, нарочито у последње време, сличних случајева? Рецимо, младићи се окупе да попију пиће или да попуше по коју цигару. Зар је могуће да ћете их помиловати по глави? Тешко је чак и претпоставити какво се зло из оовга за њих касније може изродити уколико се не спречи на време. Зато нека љубав ваша према деци не буде слепа него разумна. Где год је могуће, наравно, пружите им слободу, али где год је потешно, морате их зауздавати. „Безумље је привезано детету на срце“, вели праведни Соломон, - „прут којим се кара отклониће га од њега“ (Приче Сол. 22, 16). Амин.

*Минеји за читање у
јоукама*

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА

После Другог светског рата Српска Црква се нашла у веома тешком положају. Цркву су нове власти су одвојиле од државе, а школу су одвојиле од Цркве, по искуству бољшевика у Русији. Верска настава је избачена из основних и средњих школа. Цркви је одузета многа непокретна имовина и матичне књиге (књиге рођених и крштених, венчаних и умрлих). Још увек траје раскол такозване Македонске цркве а сличан проблем се поставља у Црној Гори (такозвана Црногорска православна црква, званично регистрована 2000. године). Године 1999. (од 24. марта до половине јуна) Северноатлански савез држава (НАТО пакт) бомбардовао је Србију. Потписан је под притиском Кумановски војно-технички споразум и међународне војне снаге су извршиле окупацију Косова и Метохије.

Српско становништво је већим делом напустило Косово и Метохију, спаљено је и порушено преко 80 цркава и манастира од којих су неки из 14. века.

Стара Богословија из Призрена, основана 1870. године, премештена је у Ниш, седиште Рашко-призренске епархије из Призрена је премештено у манастир Грачаницу. Још увек је неизвесна судбина преосталих Срба на Косову и Метохији, преосталих манастира и цркава.

После свргавања комунистичког диктатора Слободана Милошевића 2000. године, власт у Србији преузео је прозападни либерално-демократски режим. Под притиском јавности, дошло је до повратка верске наставе у основне и средње школе крајем 2001. године, али не као обавезног предмета већ по избору малолетних ученика. Такође, Бого-

словски факултет враћен је у састав Београдског универзитета 2004. године. Завршени су и спољни радови на заветном храму Светога Саве на Врачару, који је један од највећих у хришћанском свету.

Тек недавно (2009) дошло је до значајнијег повратка огромне имовине Српске православне Цркве коју су комунисти запленили после Другог светског рата, а која се мери стотинама милиона долара. Тако је рецимо, средњовековни манастир Манасија поседовао 3.900 хектара земље, а после конфискације остављено му је 60 хектара. Поред земљишнихседа укупне површине око 100.000 хектара, од Цркве је отето више хиљада зграда и кућа, пољопривредни приноси, стока, велика количина новца и црквених драгоцености. Као пример комунистичког насиља и пљачке извршене над Црквом можемо навести и древни манастир Боговађу из 15. века, у коме је 1805. године било седиште Правитељствујућег совјета. Манастиру је одузето готово све осим самог храма Светога великомученика Георгија - 520 хектара земље, новац из манастирске благајне, црквени протоколи, драгоцене Хаџи-Рувимово Јеванђеље, чардак, три зграде, 7240 кубика дрвета, а у део конака је усељена војска. Поред хашпења, притисака и провокација, вршен је и принудни откуп пољоприврених добара. Циљ је очигледно био да се монасима онемогући сваки живот у манастиру да се они разиђу а манастир угаси.

Безбожне власти оставиле су братству само део конака за нужни смештај и 10 хектара земље, претежно шуме. Ове 2009. године коначно је манастиру враћен део непокретне имовине: 389 хектара

земље, једна одузета зграда, али не и Хаџи-Рувимова чесма и друге отете драгоцености.

У Србији је најжалост, још увек на снази и веома погубан закон о абортусу, поред Русије, Кине и САД најлибералнији у свету - који у примени односи годишње више стотина хиљада живота!

Српска царска лавра, манастир Хиландар на Светој Гори претрпео је велика оштећења у једном од најтежих пожара у својој историји. Обнова ће трајати више година.

Истог месеца, марта 2004. године шиптарско становништво на Косову и Метохији извршило је, наочиглед међународних трупа КФОР-а, вишедневни погром над преосталим српским живљем, уништавајући при том српску имовину и црквене светиње. Број уништених и оскрнављених храмова, међу њима многих средњовековних бисера светске баштине, достигао је 150. Владика рашко-призренски Артемије подигао је пред Међународним судом тужбу против водећих сила НАТО пакта, због невршења обавезе заштите Срба и њихове имовине. Услед тешког стања у коме се данас налази Српски народ и огромног међународног проалбанског притиска неизвесна је судбина преосталих Срба на Косову и Метохији.

Свети Владика Николај (Велимировић) Охридски и Жички званично је оглашен светим од стране Српске Цркве маја 2003. године, штоје Руска загранична Црква учинила по његовом упокојењу 1956. године. Датуми спомена и празновања овога Светог јерарха јесу дан његовог престављења, 5/18. март и дан преноса моштију из Америке у Србију, 20. април/3. мај.

Државна заједница Србија и Црна Гора није била дугог века. Већ 2005. године Црна Гора је после референдума, на којем је тесном већином победила сецесио-

нистичка опција, прогласила независност.

Римокатолички прозелитизам и пропаганда појачани су у српским земљама, као уосталом и свуда у Источној Европи. Тако је 2003. године установљен први апостолски егзархат за грко-католике (унијате) са седиштем у Руском Кретуру, а вршени су и притисци у прилогу посете, сада већ покојног папе Ивана-Павла П. Посебан вид притиска представља и агресивни екуменизам.

По питању раскола у Јужној Србији (данас Бившој Југословенској Републици Македонији) и такозване „Македонске православне цркве“, дошло је до значајних промена. Раскол је, одмах по завршетку Другог светског рата, спровођен у спреси комунистичких власти и великобугарске (ВМРО) идеологије, а у његовој основи је јерес етнофилетизма. Раскол је кулминирао 1967. године када је „македонска црква“ прогласила самосталност - аутокефалију. Српска православна Црква чинила је вишедеценијске напоре да се раскол превазиђе, посебно од доласка Патријарха Павла на чело Цркве.

После дугих и неуспешних преговора у којима је СПЦ надајући се општем добром исходу испурила обе руке, један од расколничких владика, велешко-повардарски Јован одлучио се на повратак, ступивши у јединство са Српском Црквом и присајединивши јој своју епархију 2004. године. Уследио је нажалост, жесток прогон и злостављање свештенства, верног народа и самог владике Јована од стране власти БЈР Македоније и расколничке Мпц. Свети архијерејски сабор Српске православне Цркве издао је 2005. године „Томос“ о аутономији Охридске архиепископије на челу са архиепископом Охридским и митрополитом скопским Јованом и

епископима полошко-кумановским Јоакимом и викарним Марком. Саборским Томосом прекида се свако молитвено и канонско општење са расколничком Мпц. Одговор богопротивних македонских власти био је појачано насиље над верним народом, а потом и хапшење архиепископа Јована, под бесмисленим оптужбама за ширење расне и верске мржње, са казном заточења од две и по године!

Последњих година, нажалост, појавиле су се бројне и велике разлике, првенствено међу епископима и свештеницима, по многим богословским и догматско-канонским питањима, као и по питању црквене праксе и уопште схватања Цркве и њене улоге у савременом свету. Поменимо само: црквену просвету и верску наставу, пост, причешћивање, црквену дисциплину, улогу епископа и Сабора у Цркви, реалност епиклезе и Светих Дарова, богослужбени језик и богослужење уопште, однос према наслеђу Светих отаца, секуларизам, екуменизам, јурисдикцију у дијаспори, зилотизам, календарско питање, савремени морал, полност и промену пола, хомосексуализам, „смртност душе“...

Сва ова гледишта укрстила су се по питању измена важећег начина-типика богослужења Свете Литургије, тако да је Сабор на своме редовном заседању 2006, 2007. и 2008. године, већином гласова потврдио да начин служења Св. Литургије остаје непромењен. Иначе, промене у богослужењу заговарају и спроводе углавном наши високоучени епископи школовани у Грчкој.

Међутим, захваљујући „креативном“ тумачењу јасних и обавезујућих одлука Св. архијерејског сабора од стране појединих епископа који одбијају да их прихвате - поделе су пренете и на

верни народ. Молимо се Спаситељу нашем Христу за насушно потребно јединство!

Саопштење за јавност
са редовног заседања
Светог Архијерејског Сабора
- мај 2007. године

... Поред низа текућих питања, Сабор је ове године посебну пажњу посветио литургијском и богослужбеном животу Цркве, у циљу очувања њеног вековног молитвеног предања и живог сведочења у савременом свету.

Сабор је ставио у дужност Комисији за проучавање литургијских питања да настави започети рад и да резултате рада достави Светом Архијерејском Сабору на коначну одлуку, о чему консултовати праксу и духовно искуство осталих помесних Православних Цркава, имајући у виду духовно стање нашег народа и спремност свештенства да то практично спроведе у живот. У међувремену, док се не дође до прихватања резултата рада Комисије у свим епархијама Српске Православне Цркве у погледу служења Свете Литургије и других богослужења држати се устаљеног вековног поретка Цркве...

Данас Српска Православна Црква има: 8.000.000 верника, 37 епархија и 45 епископа, 2.974 парохије, 204 манастира, око 3000 парохијских свештеника, 230 монаха и 1.000 монахиња. Седам је богословија: у Београду, Сремским Карловцима, Нишу (Призренска), Крагујевцу, Цетињу, Србињу и Крки, и три Богословска факултета: Београд, Србиње и Либертивил.

Према попису из 2002. године у средишњој Србији и Војводини било је 7.498.000 становника. Православних је 6.371.584, римокатолика 410.978, мухамеданаца 239.658, протестаната 80.837, а јудаиста 785.

*Пројој.-сѿаврофор
др Радомир Појовић
Помесне Цркве*

МОНАХ

Треба да знамо ко је монах, и благодарећи каквом начину живота он уистину заслужује име „монаха“. Говоримо онако како нам је пренео Христос. Прво, монах се зове „монах“ зато што је један, а такође зато што одбија жену и одриче се света, у себи и споља. Споља - зато што се одриче свега материјалног и свих световних ствари, а у себи - јер се одриче и самих мисли о тим стварима, да не би примио помисли световних брига. Друго, он се зове „монах“ зато што у непрестаној молитви призива Бога да би свој ум очистио од многих злих помисли. И његов ум сам у себи такође постаје монах, и насамо се обраћа истинитом Богу; он не прима зле помисли, него стално и како приличи чисти себе и остаје чист пред Богом.

То зависи од човекове слободне воље. Зато, ако човек жели да своју вољу преда једино самом Господу, онда он пре свега искорењује страсти и порочне помисли у себи, и тако плеви њиву своје душе и сади плодове Светог Духа. А ти плодови су: љубав, радост, мир, дуготрпљење, благодат, милосрђе, вера, кротост и уздржање, о којима апостол каже: За такве нема закона (Гал. 5, 22-23). И будући да Бог види да Му човек неуморно предаје своју вољу и да Му је упућује, тада и Он сам умножава своју благодат на том човеку и обогаћује га њом. Обрнуто, када Бог види да је наша воља немарна и да се не упућује Њему, него се заноси материјалним делима, тада и Он сам одступа од нас и не стара се о нама. Богу треба једино наша воља зато што је увек спреман да се сажали над нама и просветли нас - ако смо само желели да себе дамо у целости Њему.

Души, створеној од Бога, по природи је својствено да воли Господа и да се потпуно предаје Њему. Тело пак узето од земље, о земаљском помишља. И не само то: оно је способно да се подвргава дејству сатане, и тако одвлачи према земаљским бригама и душу и ум. Зато монах мора да има способност разликовања, и да се утврђује њом, како га, док се налази у стању незнања, не би победио непријатељ људског рода.

И ми исто тако треба да свим срцем разумемо речи Господње: Узми крст свој и за Мном иди (Мт. 16, 24). Њих не треба разумевати у том смислу да смо дужни да обесимо себе на дрво и тако идемо за Господом; смисао ових речи је у томе да је монах обавезан да себе разапне у односу на световне ствари, како не би био везан за њих; он је такође обавезан да стално распиње свој ум у молитви, да не би био немаран према свом спасењу. Он не сме умом да прима лукаве помисли, већ треба да их разликује и зна да су све од лукавог. Он је, сем овога, обавезан да свој ум држи у сабраности, да га ослободи од сваке расејаности, да му такве помисли не би додијавале. Не уради ли то, узалуд се моли, будући да његов ум тумара у таквој расејаности и тако приноси привидне молитве, које не досежу до његовог Бога. А ако је молитва нечиста и не савршава се упуноћи вере, онда Бог њу и не прима.

Сам по себи монах није у стању да одолева ђаволу; он не може да из себе искорени грешне помисли, да у потпуности испуни Божију вољу, да у чистоти сачува Божију заповест и да потпуно одоли страстима. Али у његовој моћи је да преда своју вољу Богу, да се моли Господу и тражи од Бо-

га да га очисти од сатане и дејства лукавога; да би Бог пристао, кроз своју благодат, да уђе у његову душу и влада у њој; да би сам Бог творио у њему своје заповести и своју вољу, пошто му је поверио сваку врлину истине Божије. А та истина се састоји у истинској вери, делотворној молитви, љубави из свег срца и из све снаге, у нади, посту, уздржању, смиренуумљу, кротости, дуготрпљењу, непоколебивости и осталим врлинама. Када их добије, истински подвижник више не може хвалисаво да говори: „У овоме и ономе сам успео“, него ће у свако доба смирено да благодари Богу ради тога што је Господ, призван у помоћ, све успешно довршио. Једино се стрпљењем у молитви долази до великих остварења. А немарност, коју је сатана дао људима, рађа у души једино демонску подлост и одводи човека све даље од Бога и заробљава његове мисли.

Зато морамо бити опрезни када изабирамо добро јер се једино у њему и можемо спасити, волети Бога и једни друге - волети истински, а не само на речима. Монах је дужан да управо ту љубав стиче у себи своји служењем, и да је остварује на делу зато што се свака Божија заповест тамо испуњава. Писани закон излаже многе тајне на скривен начин, а монах их налази ако се непрестано подвизава у молитви и у заједничарењу с Богом, и благодат Божија открива му и најскривеније тајне Писма, које изазивају побожни трепет. Само читањем закона, уобличеног у словима, не може се достићи оно што се достиже служењем Богу зато што се све испуњава управо у том служењу. Зато онај који изабира такво служење више не осећа велику потребу само за читањем Писма јер зна да се све извршава у молитви.

Против грешних страсти монах води велику битку и приморава

себе да их успешно савлада; често, ипак, није у стању да то учини. Уосталом, ако он у молитви и у призивању Бога не зна умора ни прекида, и ако све поверава Господу, тада Господ истрже те страсти из њега и уништава их, будући да је монах све бриге о себи положио на Њега. Затим Божија благодат остварује у монаху многа своја дејства. Често га посећује дејство утехе, када га захвата толико велика жудња према Богу и толико неисказива радост да оплакује своју слабост зато што његова душа не може да напусти тело и оде Господу. А понекад, под дејством благодати Господње, његова душа осећа унутарњу радост зато што је Господ у свему строг и дарезљив. Често, ипак, наступи онај час када благодат Господња допушта сатани да води битку против монаха: тада на њега устају зле страсти и наводе на монаха сан, униције, слабост и много друго што се ни речима исказати не може. То се дешава да би монах, којег страсти муче и спопадају, с тврдом вером призивао Господа и молио га да олакша мучења. Када види да је монах постојан и да истински тражи Божију милост, благодат одбија све поруге које долазе од непријатеља; она, као да то сама жели, радује његово срце и чисти га од сваког непријатељског лукавства. Благодат жели да је човек стиче тешким трудом и у борби, али она неће да он увек обитава у радости, јер би његов ум због тога пао у лењост. Зато борба против сатане захтева од монаха да стално буде опрезан. Слава Богу. Амин.

*Прејодоб. Макарије
Еџипатски,
Духовне беседе*

ВРТ У ВРЕМЕ ЗИМЕ

Године 1829. ја сам провео зиму у Плошћанској пустињи. И сада тамо, у врту, усањена стоји дрвена келија у којој сам живео са мојим другом. Када је мирно време, у јасне сунчане дане, ја сам излазио на трем, седао сам на клупу и гледао сам пространи врт. Његова нагост била је покривена снежним покривачем, унаоколо све тихо, некакав мртви и величанствени мир. Тај видик је почео да ми се допада: замишљени поглед нехотице се усмеравао ка њему, прикивао се за њега, као да у њему проналази тајну.

Једном, ја сам седео и нетремице гледао у врт. Изненада, спала је завеса са очију моје душе: пред њима се отворила књига природе. Та књига, која је дата на читање првоствореном Адаму, књига која је садржала у себи речи Духа, попут божанског Писма. А какву сам то науку прочитао у врту? - Учење о васкрсењу мртвих, силно учење, учење откривањем стварности сличне васкрсењу. Да ми нисмо навикли на оживљавање природе у пролеће, оно би нам се учинило потпуно чудесно, невероватно. Не задивљујемо се због навике, гледајући чудо, више као да га не видимо! Гледам огољене гране дрвећа и оне као да ми са уверљивошћу говоре својим тајанственим језиком: „Ми ћемо оживети, покрићемо се лишћем, замирисаћемо, украсићемо се цвећем и плодовима: зар неће оживети суве кости људске у време свог пролећа?“

Оне ће оживети, обући ће се у тело, у новом облику ступиће у нови живот и у нови свет. Као

што дрвеће које није издржало љути мраз, изгубивши животни сок, при доласку пролећа бива посечено и износи се из врта ради огрева; тако ће и грешници, који су протраћили свој живот - Бога, бити сабрани у последњи дан тог века, у почетку будућег вечног дана, и бачени у неугасиви огањ.

Ако би било могуће наћи човека који не би знао за преокрете који се догађају са променом годишњих доба, и ако би довели тог незнанца у врт који у време зиме величанствено почива смртним сном, и показали му огољено дрвеће и говорили му о тој раскоши у коју ће се она обући у пролеће: он би, уместо одговора, погледао на вас и осмехнуо се - ваше речи би му се чиниле као неостварива измишљотина! Тако и васкрсење мртвих делује невероватно за мудраце који лутају у мраку земаљске мудрости, и нису сазнали да је Бог свемогућ, и да Његова разлика премудрост може бити созерцавана, али не може се постићи умом створења. Богу је све могуће: за Њега нема чуда. Лоша претпоставка човека: оно што ми нисмо навикли да видимо, то нам делује као неизводљива ствар, невероватно чудо. Дела Божија, на која непрекидно и већ равнодушно гледамо - јесу дивна дела, велика чуда, недостижна.

И сваке године, природа пред очима читавог човечанства понавља учење о васкрсењу, осликавајући га преображавајућим, тајним делом!

*Свети Иџнаџије
(Брјанчанинов),
Аскетски огледи*

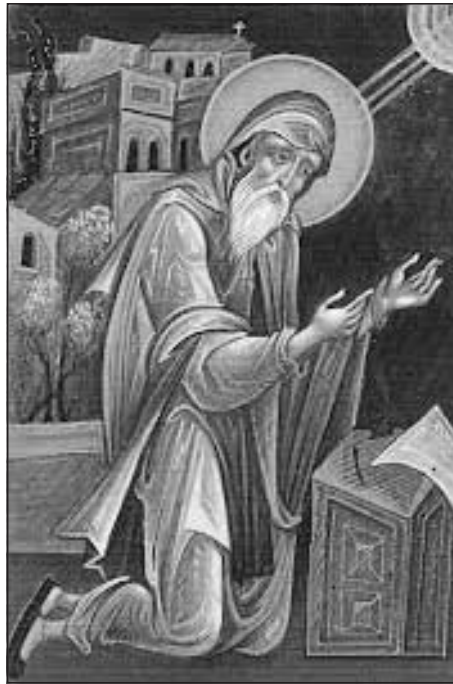

ПОУКА ВОЂАМА НАРОДА

Немој мислити, брате, да Богу шта недостаје и да Он не може да исхрани сиромаше, те да нам зато заповеда да будемо милостиви према њима и да придајемо велики значај тој заповести. Далеко било! Него оно што је ђаво против нас и на нашу погибију учинио уз помоћ похлепе, то је милосрђем ради нас претворио и учинио да бива на наше спасење Христос. А на шта при том мислим? Ђаво нам је подметнуо мисао да присвајамо и гомиламо оно што нам је дато за заједничку употребу, како би нам похлепом навучао на душу два греха и учинио нас кривим вечној казни и осуди, при чему је један немилостивост, а други је нада на нагомилани новац, а не на Бога. Јер ко има нагомилан новац не може да се нада на Бога. И то је јасно по ономе што је рекао Христос и Бог наш: Где је благо ваше, тамо је и срце ваше, каже. Дакле, онај који свима раздаје од блага које себи гомила нема права да прими плату за њега, него је штавише крив што им је то до тада ускраћивао. И не само то, него је одговоран и за оне за које се догоди да од глади и жеђи изгубе живот, јер, премда је могао да их нахрани, није их нахранио, него је закопао оно што припада сиромасима, дозволивши им да насилно умру од хладноће и глади и показавши се као убица свих оних које је могао да нахрани.

Опростивши нам кривицу за све те грехе, добри и милосрдни Владика не сматра да ми тиме

господаримо као туђим имањем, него као даје то наше, и обећава да ће нам дати не само десетоструко, него и стоструко, ако са радошћу то будемо делили браћи. А радост се препознаје по томе да ништа од тога не сматрамо својим, него да све примамо као оно што нам је Бог

предао да бисмо помагали својој сабраћи, слугама Божијим, и да бисмо то трошили у изобиљу, са радошћу и великодушно и не као са жалошћу или на силу, а уз то и да бисмо са радошћу потрошили накупљено у нади на истинито Божије обећање да ће нам Он за то дати стоструку плату. Јер знајући да смо сви опседнути жељом за новцем и безумном љубављу према богатству, и да се тешко од њега одвајамо, као и да се онима који на разне начине

остану без њега некада не мили ни сопствени живот, Бог је употребио одговарајући лек, обећавши да ће нам, како је речено, за оно што поделимо сиромасима дати устостручену плату, не бисмо ли се најпре ослободили кривице за похлепу, а затим и да бисмо престали да имамо поуздање и наду на благо, да бисмо ослободили срца од тих окова, а затим неометано приступили делању Његових заповести и послужили Му у страху и трепету, не као они који Њему нешто дају, него као они којима служење чини добро. Иначе нам је немогуће да се спасимо. Јер богатима је најпре заповеђено да оставе новац, као некакво бреме и препреку за живот по Богу, а затим да на рамена подигну крст и пођу за Владиком. А потпуно нам је немогуће да носимо и једно и друго. Они који немају много, живећи задовољни оним што имају, и оскудевајући у потребним стварима, немају никакве препреке ако желе да ступају уским и тесним путем. Али једнима је за то потребна само добра воља, док други већ ходају тим путем и стога су дужни да живе у трпљењу и благодарењу. И Бог, јер је праведан, онима који тако ходе ка вечном животу и уживању, тамо ће начинити обиталиште.

*Свети Симеон Нови
Боџослов*

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

Пустите дјецу, и не браните им да долазе к Мени

Уређује:
Жереј Златко Богдановић

МОЛИТВА СВЕТОМ САВИ

Молим ти се Свети Саво
најмудрија српска гласо,
да почујеш глас мој
и сачуваш народ свој.

Моли Саво Бога Оца,
што свемоћно Чудотворца
да у дому блисти срећа
и да љубав буде већа.

Помози нам Светишћелу
да сјасимо српску вјеру,
да нам душа буде чистија,
моли Саво Бога Христија.

Школе си нам оставио,
љубави нас научио,
ја те штовоја дјеца воле
и теби се увјек моле.

И данас те Саво славим
и волим те срцем малим,
тебе, нашег заштитника
и великог праведника.

Док њламен животиња њламити
да те српски народ њамити,
да сви славе име штовоје,
што су Саво жеље моје.

Кристијина Ећимовић,
VII₅, О.Ш. Соколац

СВЕТОСАВСКИ ПУТОКАЗИ

Сједим за столом са оловком у
руци и размишљам о Светом Сави
и његовом животном путу. Свје-
тлост свијеће обасјава иконе међу
којима ми је најдража Његова.
Поглед ми заустави бјеличасти
зрак који блесну и рашири се по
мојој соби. Не, не умишљам, свје-
тлост је допирала са иконе Светог
Саве. Одједном зачух глас:

„Дијете моје, светосавски пут
је веома дуг и трновит, путокази
ће те водити кроз ову пјесму“.

Затим поче:

У животињу свако има срећу,
неко мању, неко многу већу.
Неком срећа слава и јунаштво,
моја жеља бијаше монаштво.

Поштомак сам Немање и Ане,
с њима ране ја проводих дане.
Миљеник сам родитеља био
оштац се са мном њоносио.

Када сјасих на очеву двору,
радо кренух ја на Свету Гору,
здје монаси њодносе самоћу
те се моле и дању и ноћу.

И чинећи њравду и доброћу
њосветих се монашком животињу.
Од монаха и мудријех гласа
Добрио сам ново име Саво.

Радих дјела која људи воле,
ја оснивах болнице и школе.
Многој дјеци без ођњистиија
ја основах бројна сиротишћиија.

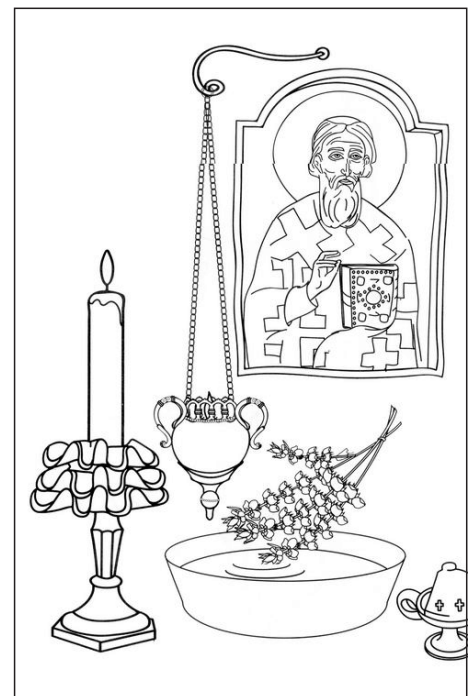
Уз њомоћ оца и уз Боји дар
Светиој Гори њодигох Хиландар.
Дао славе и славског колача,
српска вјера њако ће да јача.

Пушовао ја сам многу љети
њомогао људе широм свијетија.
Добра дјела нек вам срца красе,
да вас Госиод чува
и од лошег сјасе.

Осјављам вам своје њуштоказе.

Да ли је то био крај пјесме, ни
сама не знам. Одједном несташе
те жарке свјетлости и тог умилног
гласа. Можда је ово био само
сан!? О, Боже, па ја дријемам за
радним столом, а мој састав још
није завршен...

Слађана Чолаковић,
VI₂, О.Ш. Соколац

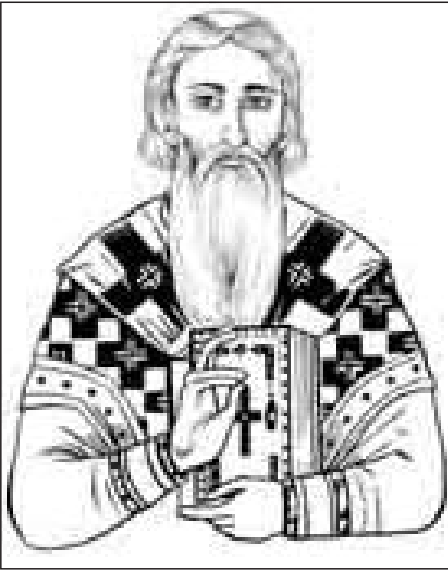

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

јер је таквих Царство небеско.

(Мт. 19,14)

СВЕТОСАВСКИ ПУТОКАЗИ

У давна времена, док су још светитељи обилазили градове и подучавали народ хришћанству, Свети Сава је био међу њима.

Прва врата на која је покуцао Свети Сава била су врата једне богате породице. Врата је отворила једна лијепа и вриједна дјевојка. Љубазно их је угостила и припремила најбољу храну за своје госте. Сава и његов пријатељ су провели једну пријатну ноћ у соби богаташа.

Ујутру, након доручка, Сава и пријатељ су кренули. По свом поласку Сава је дјевојци пожелио црну срећу. Дјевојка је остала у чуду, а пријатељ се наљутио на Саву. Не рекавши ништа кренули су даље и дошли до врата једне старе и трошне колибе. Када су

одлучили да крену, чули су шкрипу дрвених врата. Из мрака помолила се дјевојка, обучена у стару, подерану хаљину и не поздравивши их окренула се и ушла. Сава је кренуо за њом. Дјевојка је била толико лијена да их није ничим почастила и није ништа говорила. Примјетивши лјеност дјевојке, Сава је кренуо и пожелио дјевојци бијелу срећу. Чувши то, Савин пријатељ се наљутио и питао Саву гдје је правда у његовим ријечима. Сава му је обећао све испричати када изађу из града.

Сава је објаснио своје ријечи. Ако би добра дјевојка имала бијелу срећу, била би недодирљива, а ако би лијена дјевојка имала црну срећу, завладало би зло. Тумачење својих ријечи завршио је рекавши: „У животу никада два добра и никада два зла!“

*Милица Васић, VIII₁
О.Ш. Соколац*

ПЈЕСМА СВЕТОМ САВИ

*Високо горе на небесима,
Међу српским свим свецима
Једно светио име има.*

*Цијело Српство, свака глава
Зна за име Светио Сава.*

*За добробити српском роду
Прошао је њешку Голгоиу,
Чинио је добро за сва бића,
Одрекао се пресјола Немањића.*

*Монаштво му није њешко јало
Због тога му се вијековима
Клања велико и мало.*

*Свети Сава дјецу је волио
Зашто им је школе саградио
Желио је слогу међу људима
И зашто је свети међ светиима.*

*Вјековима славиће се слава
У спомена на нашег
Светишеља Сава.*

*Николина Каваз, V₄
О.Ш. Соколац*

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

Пустите дјецу, и не браните им да долазе к Мени

СВЕТИ САВА

Побјегао је из дворца
ошшао у манастир;
неко га је звао ошац,
неко га је звао пастир.

Власи га занимала није,
жељу за књижама скривао није.
Мирио је своја два браћа
јер су били жељни круне шада.

Принц Расико
јошће живи међу нама
јер његова живи слава;
он је син Немањин, Свети Сава.

Оливера
Вукосављевић, VIII₁
О.Ш. Соколац

СВЕТИ САВА

Свети Саво, ти помози свима
Свим људима добрим;
помози и злима.

Нечасиво ошјерај од нас,
Моли Бога за наш сјас.

Свети Саво, молим те помози
Да све буде у миру и слози.
И да свуда завлада вјера
А одагна се невјера.

И док холако шада мрак
Свакога је сирах.

Али Расико манастиру иде,
Моли Бога
да га родићељи не виде.
Он се замонаши, доби име Сава,
Вјечииа му часи и слава.

Од шада велича Цркву и Бога
И свакога воли,
к'о родићеља свога.

Ноћ пролази, зора свиће,
Све у миру и љубави биће.

Оливера
Вукосављевић, VIII₁
О.Ш. Соколац

СВЕТИ САВА

Радио је Свети Сава
добра дјела
Красила га његова вјера.
Учио је вриједно љубав,
вјеру и пошћење
Поклањао Сјасење.

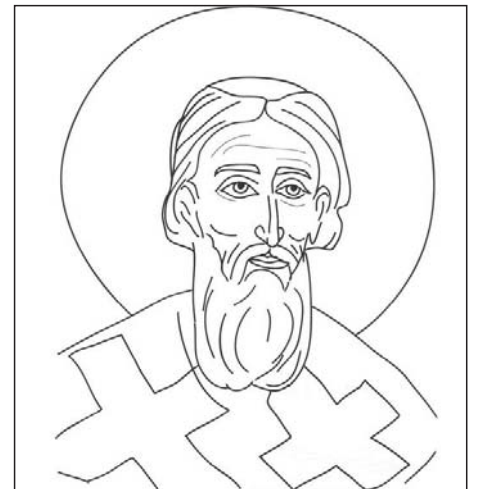
Научи нас Свети Сава
Вриједностима правим!
Светиоџ Сава
са радошћу славим!

Са њим много радостии,
Указа нам јуш милостии,
Памтимо његове мудростии!

Желио је Свети Сава
Да надође знање ћаку
И да узвиси злаву сваку!

Славимо нашеџ
Просвјетиићеља,
Нашеџ највећеџ Учићеља!

Анђела Јанковић, V₅
О.Ш. Соколац

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

јер је таквих Царство небеско.

(Мт. 19,14)

СВЕТИ САВО

Свети Саво наша школска славо,
Свети Саво мудра сийска главо,
Бога моли за нас мале ђаке
Да нас чува од невоље сваке.

Да мислимо српски и зборимо
Удруженим се снагама боримо,
Као браћа један другог љазимо
Наше Српство да не љогазимо.

Царевићу љонизни и благи,
Учићелу и Оче наш драги,
Да нас водиши љућем Православља,
Пућем вјере, љућем Светиосавља.

Обичаје српске да љворимо
Сложни да будемо
и Богу се молимо,
Да славимо нашу школску славу,
Да чувамо љрадицију љраву.

Владан Јанковић, V₅
О.Ш. Соколац

СВЕТИ САВА

Свети Сава дјецу воли,
И за њих се Богу моли.

Дјеца воле сваку славу,
А највише Светиога Саву.

Свети Сава дјецу глада,
И за њих се моли с' Неба.

Ећо љо је Свети Сава,
Најсрећнија школска слава.

Марија Јанковић и
Николина Малечић,
V₄ О.Ш. Соколац

СВЕТИ САВА

Свети Сава, Свети Сава,
То је наша српска слава,
То је наша школска слава,
Свети Сава, Свети Сава.

Свети Сава Србе воли,
И за њих се Богу моли,
Свети Сава учићел је био
Пис'о књиге и свешћеник био.

Свети Саво српска славо,
Ти си нама много дао.
Учићел си љрви био
Тако си се љпрославио.

Марија Јанковић, V₄
О.Ш. Соколац

МОЛИТВА СВЕТОМ САВИ

Теби љишем,
Светићелу Саво
Српски учићелу
Српска мудра главо.

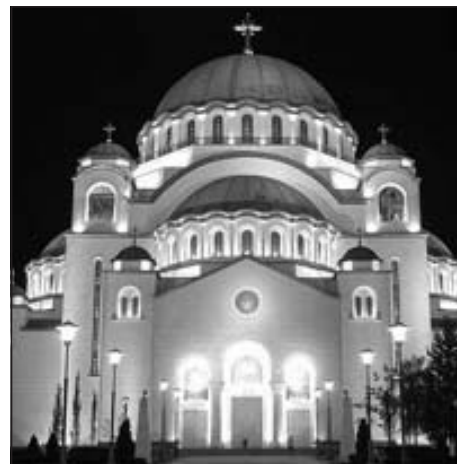
Тебе славим,
И бескрајно волим
Теби љјевам
И Теби се молим.

Дај ми живоћ,
Као у бајци
Дај срећу и здравље
Мојој драгој мајци.

Пред сваком љешкоћом
Да будем јака
И сва љићана у школи
Да ми буду лака.

Подари свој дјеци
Браће и сесћрица
И сваком ђаку у школи
Много, много љећица.

Марија Тошић, VII₅
О.Ш. Соколац

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

Пустите дјецу, и не браните им да долазе к Мени

СВЕТИ САВА

*Свети Сава дјецу воли,
и за њих се Богу моли.*

*Пренио им много знања,
Православног вјеровања.*

*Створио им многе школе,
Па га заио дјеца воле.*

*Помогао је људима,
Нарочито немоћнима.*

*Он је наша школска слава,
Предивно име Свети Сава.*

*Бождана Бакмаз, V₄
О.Ш. Соколац*

ДОЛАЗАК СВЕТОГ НИКОЛЕ

Ово је био најљепши дан у мом животу. Долазио је Свети Никола и донио нам је пакетиће и нешто од школског прибора. Постављао нам је питања: „Како се зовемо? Да ли слушамо родитеље и учитељице? Да ли добро учимо?“ Ми смо га питали: „Како му је било у путу? Да ли се смрзао?“ Свети Никола је имао помоћника, а са њима је дошао и наш вјероучитељ. На одласку нам је из неке шарене торбе дао понешто слаткиша да не би отварали пакетиће прије доласка кући. При одласку смо му пожељели срећу и да нас поново обиђе следеће године.

*Сирахиња Новосел,
V раз. О. Ш. Соколац,
й. о. Кнежина*

ДОЛАЗАК СВЕТОГ НИКОЛЕ

Једнога дана у нашу школу дошао је Свети Никола. Он нас је питао разна питања: Да ли слушамо родитеље, какви смо ученици?

Са њим је био и наш вјероучитељ. Свети Никола нам је након тога подјелио пакетиће. Он је имао свог помоћника. И ми смо њега питали разна питања: Да ли је слушао родитеље кад је био мали? ...

На крају је Свети Никола отишао а ми смо наставили са нашим школским задацима. Ја сам се осјећао много срећно и задовољно.

*Раде Марковић,
V раз. О.Ш. Соколац,
й. о. Кнежина*

МОНАСТИР ХИЛАНДАР

*У дубини светиоџорске ноћи,
Манастир Хиландар
йочива у самоћи
Сјалан шрен ноћног мира
Око светиоџ манастира.*

*Све је шихо ноћи ове,
Само вечерња звона звоне
И лаган ветар ѓором дува,
Један иџуман манастир чува.*

*Све је шихо ноћи ове,
Чује се само леи йишица
око Свете Горе.
И ѓлас дечака шиио се моли
У Хиландару на Светиој Гори.*

*Овај дечак још је жив,
Он је царски наследник.
Тај је дечак српска слава,
Син Немањин Свети Сава.*

*У дубини светиоџорске ноћи
Свети Сава моли се у самоћи.
Он се моли за људски мир
И за Хиландар манастир.*

*Анђела Ристиовић,
VII раз. О. Ш. Рудо*

ДЈЕЧИЈА СТРАНА

јер је таквих Царство небеско.

(Мт. 19,14)

БОЖИЋ

Давно, јако давно бјеше та вилејемска ноћ, ноћ која је донијела цијелом свијету и човјечанству радост, наду у спас и свијетлу будућност. Рекох, давно, а ипак, хиљаде година након тог великог догађаја, људи га се радо сјећају, поштују и прослављају, и доживљавају као најрадоснији хришћански празник, највеселији дан. Дан када Јагње Божје дође на овај свијет да обрадује људе и узме на себе гријех циелога свијета. Дан када се Господ наш, Исус Христос, родио у штали, међу животињама, „јер не бјеше мјеста у гостионици“. Својим рођењем обрадовао је анђеле на небу, пастире, донио наду свим људима отвореног срца...

И данас је тако, свако људско биће, отвореног ума и срца, прима Христово рођење, сваки пут изнова, као највећу благодат од Бога. Радујемо се, јер Он је дошао да нас спасе, да нам открије један бољи свијет, исправан пут који прати Божју ријеч...

Још као мали дјечак, нисам разумјевао многе ствари, али, знам да сам увјек, с великом радошћу и нестрпљењем ишчекивао Божић. Ти обичаји су, заиста, велико богатство нашег народа. Божићна радост почиње већ Бадњег дана и незаборавне Бадње вечери, коју сваке године прослављамо свечано, у светом храму, са својим родитељима и бројним суграђанима

који су окупљени ту, сви вођени истом радошћу и истом надом... Налагањем бадњака, приказ који увјек душу испуњава топлином и неким дивним, али необјашњивим осјећањем у грудима... Ватра коју припреме наши свештеници само употпуњује доживљај. Затим, по повратку кући, уношење

сламе и бадњака, обичај познат у нашем народу као „пијукање“, још један незабораван доживљај из дјетињства. Све то протиче у топлој атмосфери, сви укућани су весели, расположени, на сваком

лицу блиста осмјех среће, све нас уједињује Божићна радост.

На Божић, прије зоре, устаје мајка и мјеси чесницу, у коју ставља новчић и мале предмете од дрвета које тата прави, док ми са нестрпљењем очекујемо да видимо шта ће бити у нашем комаду погаче. Устајемо сви, спремамо се и одлазимо у цркву, на јутрење, да сви заједно дочекамо долазак нашег Господа Исуса Христа.

Током службе прожима нас неописива благодат, заборављају се сви овоземаљски проблеми, и све очи су упрте у небо, не виде, али осјећају долазак Христов, који улази у наша срца и потпуно испуњава нашу душу Божјом благодаћу и миром. Тада сви осјећамо да је Господ ту, спреман да се настани у нама, да нам помогне, само га треба прихватити у себе отвореним срцем, пуним вјере...

Радосни поздрав: „Христос се роди!“, лебди на уснама сваког човјека и прати нас током цијелог, а и наредних дана, гдје год да се нађемо, свуда, чујемо те велике ријечи, праћене изразом лица и топлим осмјехом. И то је један од разлога што се Божић сматра најрадоснијим хришћанским празником, јер тада људи схвате да, упркос нашим разликама, проблемима и неслагањима, ипак постоји нешто што може да нас уједини у радости, у нади, а то је Господ наш, Исус Христос...

*Немања Ашоња, IX₅
О.Ш. Соколац*

КО ХРАНИ ГЛАДНОГ ХРИСТА

Браћо и оци, било би добро да се нисам ни усудио да вам се обратим, нити да узмем на себе улогу учитеља ваше љубави. Али пошто знате да као што свирала, коју начини занатлија, не испушта звук и не испуњава нам слух преслатким напевом када она то хоће, него када се циви испуне ваздухом, док прсти уметника складно у њу свирају, тако треба да се односите и према мени, и да не будете, гледајући на убогост свирале, нерасположени према ономе што ће бити речено. И гледајући на благодат Духа која са висине надахњује и испуњава душе верних и на сам прст Божији који дамара по струнама ума и побуђује нас да говоримо, као да одзвања владичанска труба или, што је правилније рећи, као да нам кроз свиралу говори Цар свега, послушајте ме са страхом и трепетом, разумно и у великом миру.

Сви ми људи дужни смо да испитујемо и пазимо на себе саме, били верни или неверни, били мали или велики, како бисмо, ако смо неверни, познали и поверовали у Бога Који нас је створио, а ако смо верни да бисмо се, исправно проживевши, показали благоугодним Њему у сваком добром делу, ако смо мали да бисмо се потчинили великим ради Господа, а ако смо велики да бисмо према малима били расположени као према истинској деци, ради заповести Господње која каже: Ако учинисте неком од ових нај-

мањих, Мени учинисте. Наиме, Господ то није рекао само увези са сиромасима, како неки мисле, и онима којима је потребна телесна храна, него и у вези са свом другом нашом браћом коју мори не глад за хлебом и водом, него

глад неделања и непослушања заповести Господњих, јер колико је душа претежнија од тела, толико је и духовна храна постала потребнија од хране телесне, и мислим да радије о њој говори Господ када каже: Огладнех и не дадoste Ми да једем, ожеднех и не напојисте Ме, него о телесној и трулежној храни. Јер Он је заиста жедан и гладан спасења свакога

од нас, а наше спасење је уздржање од сваког греха. А уздржање од сваког греха немогуће је постићи без делања врлина и испуњавања свих заповести. Јер наш Владика и Господ свега навикао је да Га ми хранимо испуњавањем заповести. Наши свети оци кажу да као што се демони хране нашим злим делима и стичу моћ над нама, а огладне и клону када се ми удаљимо од зла, мислим да се тако од нас храни и Онај Који је ради нашега спасења осиромашио, а да поново гладује када Га презремо. И то је могуће сазнати и у то се уверити из самога живота светих и, да не наводим друге јер их је много и више од песка, уверићу вашу љубав у то на основу житија једнога светитеља или, тачније, једне светитељке.

Знам да сте чули за житије Марије Египћанке које не казује нико други до сама равноангеоска светитељка, откривајући у исповести своје сиромаштво и рекавши следеће: „Често ни када ми не би ништа дали, ја бих примала плату греха. А то сам“, каже, „чинила не зато што сам живела у изобиљу (јер хранила сам се од плетења ужади), него да бих на располагању имала много љубавника за утољење своје страсти“. И када је хтела да уђе у брод и пође у Александрију, толико је била сиромашна, да није имала ни за пут, нити за друге трошкове. А када се обавезала свенепорочној Богородици, полетела је у пустињу, добила је од некога два новчића и купила хлебова, и тако је, прешавши Јордан, до краја издр-

жала у пустињи, не видевши ни људско лице, осим Зосиминог, и нити је нахранила неког гладног сиромаша, нити је напојила жеднога, нити је обукла нагог, нити је посетила оне који су у тамници, нити је угостила странце. Напротив, она је многе пре отерала у бездан погибије, примајући их у брлогу греха. Како ће се онда, реци ми, она спасити и заједно са милостивима ући у Царство Небеско, када нити је напустила богатство, нити је раздала имање сиротињи, нити је икада учинила милостињу, него је, штавише, небројеним другим људима постала виновница погибије? Видиш ли како ће се, ако кажемо да се милостиња чини само новцем и телесном храном, да ми њоме хранимо Господа и да се спасавају само они који Га тако хране и поје и уопште Му угађају, а да они који то не чине гину, то показати као неумесно, јер ће тако многи свети бити избачени из Царства? Али неће бити да је тако, неће бити!

Наиме, ствари и предмети у свету заједнички су за све, а то су и светлост, и овај ваздух који удишемо и пашњаци за бесловесне животиње по пољима и горама. Дакле, свима је све то заједничко само за употребу и уживање, док у смислу власти то не припада никоме. А пошто је у живот као тиранин ушла похлепа, она је преко својих слугу и робова разделила оно што је Владика свима дао да буде заједничко и, опасавши то оградама и утврдивши кулама, преворницама и капијама, све остале људе лишила је уживања у

Владичиним добрима, бесрамно говорећи да је она њихов господар и упорно тврдећи да баш никоме не чини неправду. А слуге и робови тога тиранина обично не постају господари накупљених ствари и имовине, него зле слуге и чувари. Како ће се онда, ако

одвоје нешто мало или чак и све од толике имовине и, било у страху од претеће казне, било у нади да ће примити устостручено, било зато што су их гануле људске несреће, то дају онима који су дотада били презрени у жалости и оскудици, они сматрати милостивим или онима који су Христа нахранили или учинили дело достојно плате? Никако, него ће, како ја кажем, до смрти бити дужни да се кају за оно што су годинама држали, а што својој браћи нису давали на коришћење.

А како ћемо и ми који смо наизглед осиромашили (као што је Христос Бог, премда богат, осиромашао нас ради), ако смо према себи самима милостиви бити сматрани милостивим према Ономе Који је ради нас постао као ми? Добро размисли о овоме што говорим. Бог је ради тебе постао сиромашан човек и ти, који верујеш у Њега, дужан си да станеш сиромаш налик Њему. Он је сиромаш по човештву, а ти си сиромаш по Божанству. Размисли онда како ћеш Га нахранили, добро пази. Он је осиромашао да би се ти обогатио, да би ти предао од богатства Своје благодати. Зато је примио плот, да би се ти приопштио Његовом Божанству. Када, дакле, себе припремиш за то да Га примиш, онда говори да ће Он бити примљен од Тебе. И када ради Њега ти гладујеш и трпиш жеђ, то се урачунава као храна и пиће Њему. Како то? Тим и таквим делима и поступцима ти очишћујеш своју душу и ослобађаш се од глади и прљавштине страсти. И Бог Који те је тако примио и присвојио све твоје и Који жели да те учини богом, као што је сам постао човек, све што ти чиниш себи самом Он урачунава као да се све то дешава Њему самом, те каже: „Пошто си то учинио својој малој души, Мени си учинио“.

*Свети Симеон Нови
Боџослов*

ЈУРИШ У ОТАЏБИНУ

Први свейски рай: Биџка за Кајмакчалан

Почетком августа 1916, Срби су почели да прилазе Могленским планинама, које су се као бедем уздигле из солунске равнице. Врховима ових планина, од којих су неки прелазили надморску висину од преко 2.000 м ишла је граница Србије. Ово је био довољан мотив српским војницима да дају све од себе, да их освоје...

После тешке и крваве битке код Горничева, огроман планински ланац Нице планине и њен највиши врх, кров Балкана - Кајмакчалан, представљао је следећи циљ. Висине 2.521 м (на старим картама 2.525), овај каменити

типа, у ближој и даљој области Кајмакчалана. Бугарски војници сматрали су овај положај неосвојивим и дали му име, инспирисани својим митским јунаком - „Борисов град“. За његову одбрану, одређена је 3. бугарска дивизија.

Кланица у рововима

За Србе, сем стратегијског, Кајмачалан је имао значај и због тога што се преко његове највише коте протезала државна граница Краљевине Србије. Његовим освајањем, после десет месеци изгнанства вратили би се у Србију. Српски војници били су због

плато, обрастао само ниском травом, заједно са висовима Сива стена, Старков гроб, Старков зуб, Кочобеј и Флока, представљао је природно утврђење и кључ бугарских положаја. Његовим падом, угрозио би се цео систем бугарске одбране. Свесни тога, Бугари су га утврдили са три реда ровова, између којих су била крстила са бодљикавом жицом и други, фортификацијски објекти пољског

тога посебно мотивисани да учине оно што је непријатељ сматрао немогућим. Опседнути заузећем Кајмакчалана, Срби су га називали „Врата Србије“ или „Капија слободе“.

Да отворе „Капију слободе“, одређене су Дринска и делови Дунавске дивизије из 3. армије. Пре него што су уопште дошле у прилику да се боре за Кајмакчалан, ове две српске дивизије морале су

борбом да прокрче пут преко Чеганске планине, која је била испред овог значајног циља. Коначно, када су Бугари сабијени у „Борисов град“, могла је да почне операција, која представља једну од највеличанственијих победа српске војске.

Положаји испред Кајмакчалана заузети су 12. и 13. септембра, а напад на њега почео је 16. септембра 1916. После снажне артиљеријске припреме, пешадија је кренула у напад у 9.30 часова. Под ураганском ватром бранилаца, Срби су се пењали уз стрме падине. Када су се колоне довољно приближиле око 13 часова, предузет је јуриш и заузет први каменити степеник Кајмакчалана, који се налазио на растојању око 100-150 м од прве линије одбране. Међутим, жестока ватра којом је непријатељ обасуо српске војнике, натерала их је да обуставе напад и почну утврђивање на достигнутој линији. То вече, на целом положају владала је густа магла. Неустрашивим Дринцима то је била добра прилика за напад. Негде око 22 часа, порушили су жичане препреке и упали у прву линију ровова. До јутра 17. септембра, Срби су били господари целе предње линије одбране. То вече, напад је настављен пакленом артиљеријском ватром на главни положај одбране, која је сем неутралисања непријатеља, имала задатак и да разнесе жичане препреке. Артиљеријска припрема достигла је свој врхунац 18. септембра око 15.30 часова, када су српски војници у општем заносу кренули на јуриш и не сачекавши до краја престанак артиљеријске ватре!

Опште одушевљење захватило је и Французе, посаде батерије рововских топова, који су дохватили пушке и јурнули на врх заједно са Србима! Пролазећи поред оборене гвоздене пирамиде,

која је означавала највишу коту, али и државну границу, српски војници су се крстили и љубили земљу. „Врата Србије“ била су одшкринута! Свесни значаја Кајмакчалана и околних висова, Бугарска врховна команда издала је наређење да се ови положаји бране до последњег човека. Сем тога и бугарски војници су евентуални губитак Кајмакчалана, сматрали националном срамотом. Господарити Кајмакчаланом, постало је ствар престижа две нације, питање живота и смрти...

Контранапади Бугара

Због свега тога, Бугари су се огорчено и храбро бранили. Они су били мајстори у извођењу ноћних препада и контранапада, које су те ноћи обилно упражњавали. Око 17 часова предузет је први контранапад, који је у крвавој борби прса у прса одбијен и после пола часа, Срби су овладели првом линијом ровова на главном положају. С првим мраком, Бугари су поново кренули у још јачи контранапад, али на врх су већ биле извучене и две српске батерије брдских топова. Ових осам топова и масовна употреба ручних бомби, деловали су погубно на бугарску пешадију, која је трпећи велике губитке, постепено малаксавала. Још једним јуришом на бајонет, Дринска дивизија је око 19.30 потпуно овладала гребеном Кајмакчалана. Већ сутрадан, непријатељ који се повукао на западне падине Кајмакчалана, предузео је више напада, али је сваки пут одбијен. Ипак, његова артиљерија је са Кочобеја с десне и Сиве стене с леве стране, непрестано дејствовала као и претходних дана. Због погоршања времена, магле и јаког ветра са снегом, обе стране, исцрпљене, укопале су се у плитким рововима и на блиском одстојању. Како су Бугари непрестано довлачили по-

јачања, Србима није пошло за руком да у више узастопних напада, потпуно овладају масивом Кајмакчалана. Положаји Сива стена и Кочобеј, остали су и даље у рукама Бугара.

Српска врховна команда, захтевала је да се што пре предузме напад Дринске и Дунавске дивизије, јер је уочено да непријатељ довлачи све расположиве снаге у овај рејон. Напад је планиран ујутро 26. септембра. Међутим, пред зору, само неколико часова пред планирани српски јуриш, Бугари су управо пристиглим свежим снагама, ударили у центар српског распореда. Војници 4. пука успели су да одбију два узастопна напада, али после трећег напада и борбе прса у прса, њихови проређени редови морали су да се повуку око 150-200 м у другу линију ровова. Ово је условило и повлачење 17. пука, који је поред тога био изложен и јаком дејству артиљерије. Такође, потиснути су и

делови српске војске са Кочобеја. Преморени и проређени дринци, после 13 дана непрекидне борбе, попустили су. Врх Кајмакчалана поново је био у бугарским рукама...

Мале, расположиве резерве којима је командант 3. армије располагао и знатно надмоћније снаге којима је непријатељ нападао, довеле су ситуацију код српских јединица до врло озбиљног момента. Врховна команда, као помоћ Дринској дивизији упућује 7. пук, Четнички одред и Батаљон Срба добровољаца. Остале јединице требало је да врше притисак на својим секторима, док се од команданта Источне војске, генерала Сараја, захтева да за појачање Дринске дивизије упути француско - руску армију. Наравно, то није усвојено, уз изговор да би дошло до мешања јединица, а тиме и до тешкоћа у снабдевању и командовању!

Отварање Капије слободе

За одсудни напад на Кајмакчалан, који се налазио у центру удара, одређен је 30. септембар. План је био да крила српских јединица изврше најпре притисак на бугарске положаје Старков зуб (лево од центра) и Кочобеј и Вируту (десно од центра), како би се Бугари збунили, а затим би уследио и главни напад, усмерен ка врху Кајмакчалана. Извршене су и неопходне припреме: Четнички одред је сменио проређени 4. пук и што је важније, повећан је број артиљеријских оруђа, нарочито оних тежег калибра, који су изградњом путева, привучена ближе положајима. После снажне артиљеријске припреме, која је почела у зору 30. септембра, десна колона кренула је у напад на Кочобеј и Вирут. Убрзо, јуришем, Вирут је заузет, затим бугарским противнападом изгубљен, па поново освојен! Међу-

тим, Кочобеј се држао чврсто и даље у бугарским рукама. Лева колона, услед густе магле, одустала је од напада на Старков зуб и усмерена да помогне удар на главни циљ - Кајмакчалан. Снажна артиљеријска припрема, додад невиђена на Солунском фронту, из свих расположивих оруђа, почела је у 8.40 и трајала пуна три сата! Ова страховита паљба разорила је жичане препреке, ровове и заклоне. Бугарски војници, који су преживели ову паклену ватру, психички потпуно потресени и избезумљени, чучали су у разрованим рововима, пуним мртвих војника.

Српска пешадија кренула је у напад под заштитом артиљерије у 11.30 часова. Баш када су били близу, огроман црни облак закло-нио је врх и почео као авет да се спушта ка Србима. Ова природна појава деловала је негативно на људе са пренапрегнутим живцима, који су преживели свашта, па су неки, не знајући о чему се ради, почели да се колебају... Ипак, снажни талас српске пешадије је незадрживо улетео у маглу и бугарске ровове. Почела је борба бајонетом и кундаком. Војници у једне и друге стране, растурени по групама у густој магли, налетали су бајонетима једни на друге. Коначно, око 14 часова, Бугари су у неред одступили ка Црној реци. Ројеви зрна још су звиждали кроз ваздух, када су српски војници исправљали оборену пирамиду. Кајмакчалан је освојен! „Врата Србије“ коначно су отворена!

Плато прекривен лешевима

На ову вест, почело је славље по рововима Солунског фронта и позадинским јединицама у мо-гленској равници. Српска Врховна команда издала је проглас, у коме се каже: „... Јунаци, отели сте му топове, заузели сте орлово

гнездо, силну тврђаву и сву наду непријатељеву, заузели сте Кајмакчалан. Врата за нашу милу Србију отворили сте!“...

Међутим, бој још није био готов, док год су Бугари држали Кочобеј и Сиву стену, са којих су артиљеријском ватром с обе стране гађали плато Кајмакчалана. Кочобеј је пао 1. октобра, а неколико дана касније, после тешких борби, заузети су Сива Стена, Старков зуб, Старков гроб и Флокка. Падом ове линије положаја, битка је коначно добијена. Овај успех, скупо је плаћен људским жртвама. Само Дринска дивизија је за 22 дана, колико је битка трајала имала близу 4.000 људи избачених из строја. Од тога, око 1.000 мртвих и 2.500 рањених! Бугарски губици били су још већи. Цео плато Кајмакчалан био је густо прекривен лешевима, преко којих је морало да се прескаче! После ове битке, Кајмакчалан је добио нови надимак - „Крвави камен“.

Потпуно деморалисани губитком најважније тачке одбране, бугарски војници повукли су се у долину Црне реке и према положајима у високим планинама, на северу. Што је био још горе по њих, пад Кајмакчалана искористиле су и друге савезничке јединице и кренуле у офанзиву. После низа крвавих борби у луку Црне реке, српска војска је продрла око 40 км у сопствену територију и 19. новембра заузела Битољ. Крајем 1916, доласком зиме, операције су постепено замрле. Зарађене стране су се утврдиле на новим положајима, који су постали обележје Солунског фронта. Ови положаји ће коначно бити пробијени, тек септембра 1918...

*Бранислав В.
СТАНКОВИЋ*

ЈАСЕНОВАЦ

Око 600,000 људи побијено је у Јасеновцу, углавном Срба, Јевреја, Рома и противника усташког режима.

Број јеврејских жртава креће се између 20,000 и 25,000, од којих је већина побијена до августа 1942., када је отпочела депортација хрватских Јевреја у Аушвиц, ради истребљења.

Сматра се да је само у периоду од априла 1941. до средине августа 1942. преко 600,000 Срба побијено, на најбруталнији начин који је могуће замислити, а током читавог рата, у Србију је протерано преко 180,000.

Током четири године, између априла 1941. и маја 1945., више од 73,316 деце убијено је у усташкој НДХ. Најмлађа су била још у колевкама, док су најстарија била око 14 година старости.

Само у периоду од децембра 1941. до априла 1942., у Јасеновцу, усташе су побиле 19,544 дечака и девојчица српске националности.

Током рата, уништено је 450 православних цркава. Тачан број Срба присилно покрштених у католичанство није никада утврђен.

Тешко је утврдити број жртава убијених у концентрационом логору Јасеновац, пошто су многи документи уништени. Документи затвореника били су уништани два пута (почетком 1943. и у априлу 1945.) али и да су сачувани, били би од мале помоћи у откривању истине, зато што су усташе често убијале ново-придошле затворенике одмах, без завођења њихових имена у датотеке. Ово поготово вреди за оне који су стигли из Славоније, Срема и са Козаре, јер је било записано само то да је стигло 155 вагона.

На пример, врло мали број Рома је забележен, само пар стотина, иако се зна да је целих 25,000 до 35,000 из НДХ побијено у Јасеновцу.

Јеврејска заједница у Југославији је утврдила број од око 20,000 Јевреја, побијених у Јасеновцу.

Хрватски национални комитет за истраживање злочина окупационих снага и њихових сарадника тврди у свом извештају од 15. новембра 1945. да је од 500,000 до 600,000 људи убијено у Јасеновцу.

+ + +

... Опазим на једном младићу Миланову торбу! Приђем му и упитам: „Откуд ти та торба? Гдје је дечко чија је“? Он се све нећка да одговори, али ја му покажем да је иста као моја и кажем како су направљене. „Њега је заклао један усташа тамо на послу. Неки њему познат, из његовог краја“, одговори дјечак. Сав сам се следих. „А торба је остала, па сам је ја узео“, додаде он. Гледамо се нијемо и ја га замолим да мени даде Миланову кантицу, а да ћу ја њему дати здјелицу. Он пристаде. Кантица је погоднија, има поклопац. У та два, три дана кад нисам ишао на „насип“, упознам нека два човјека што спавају ту, близу улаза у бараку. Питају ме с ким спавам, па им ја упола испричам што се догодило са Миланом. Питају с чим се покривам. Имам крпару и плахту. Имам и још једне хлаче од овог капута. Предложише ми да ја спавам између њих, да они имају по ћебе и једну „целту“ - шаторско крило. Ја одмах пристанем и те ноћи ми није било зима, а „целта“ се ујутро сва бијелила од мрза, скорила се. Идемо сва тројица најприје на „кибле“ да мокримо и сад их ја упитам: „Какви су то мртваци на тој хрпи“? Већ сам то видио неколико јутара. Онда дођу заточеници (зову их гробари) па их по двојица бацају у кола и одвозе.

Ако не стану сви одједном у кола, деси се да људи коментирају: „Па, ено, онај је још жив“. Наводно је ту близу болница па су то умрли болесници. Негдје трећи дан како ја не идем на „насип“, дође Учо и каже ми: „Иди сутра на посао јер ће сва болесна дјеца ићи преко Саве. Свакако иди“! То „преко Саве“ је познати, свакодневни термин и сви смо знали да значи: „У Саву!“ За Градину сам тамо чуо, али то се везало за рад на пољима у Босни. Нисам имао сазнања да се тамо масовно коље и убија.

Говорило се да највише људи страда на некаквом „Гранику“, који ја се-

би нисам могао претпоставити. Да се људи масовно убијају, то сам знао.

Чак сам једном приликом чуо слоган, полупјесмицу: „За три дана, тридесет хиљада, наше браће, поклаше усташе“! Чујем једнога дана од старијих: „Ма, какву Њемачку? Нитко није отишао у Њемачку! Све су их поклали! Па јеси ли видио шешир, па јеси ли видио капут...“ (од овога или онога, које су јучер или прекјучер, наводно, отпремили за Њемачку).

Одем ја сутрадан, по Учином захтјеву-препоручи, радити на „насип“. Иста тортура, „трк“, „трк“, зима, не смијемо се гријати (пали се ситно грање које не иде у материјал за „насип“). Дадосе нам кратак одмор. Кад - поче пуцњава и вика усташа. Уперише пушке у нас и вичу: „У наступ, у наступ“! Само што не пуцају у нас. Потраја та пуцњава још неко вријеме, све је гушћа, па престаде.

Ми стојимо, а усташе око нас са пушкама, а на њима бајонете. Враћа се понеки усташа. Причају како је неколико заточеника побјегло. Један од ових што пазе нас рече: „Па неће моћи живи преко оне воде. Морат ће стати“. „Ајмо за њима“, неки повикаше и одоше. Рад се прекида, идемо у логор. Опет се чује пуцњава. Из прича усташа неки од нас су сазнали да су ти јадници, који су побјегли, заиста наишли на неку воду, те да су их усташе ту сустигле. Један је скочио у воду и ту га убише. Наводно је то био трговац из Ператовице (Мале?) Стево, којем није упамћено презиме. Остале на мртво пребише и ставише им „букагије“. Људе са „букагијама“ сам сретао по логору, у строју за јело. То је било страшно за гледање. Појединци су о тим сужњевима давали коментаре: „Тај сигурно неће одавље жив изаћи“! Стижемо у логор. Прије „наступа“ за вечеру, навратимо у бараку - нема болесне дјеце!

Идемо у онај дио бараке гдје спавају дјеца и гдје су лежали болесни. Нађемо једног дјечака, питамо га

гдје су остали, шта се догодило, а он каже: „Ја сам спавао, нисам ништа чуо, а нитко ме није звао“. На посљедњем у низу тих дјечијих лежаја нађемо Стојана Дардића из Ператовице, младића од неких 15, 16 година. Питамо њега, а он рече: „Кад су почели викати и изгонити нас напоље, ја сам се затрпао овим покривачима и бојао сам се изаћи. Нисам се јавио“. Одрасли коментирају: „Ма, о'шли су сви преко Саве. Неће да 'ране болесне. Неће да лијече, него убију“. Неки дјечаци, који су лежали међу тим болесницима, а ишли су на насип или радили друге послове, почели су, тко зна зашто, превртати покриваче и узглавља отјераних. Под једним узглављем (гдје сам се и ја нашао јер сам се придружио осталима) нетко открије неколико тањих шнита проје или круха, који смо следовали. Сваки брзо дохвати по једну шниту, очекују да и ја узмем јер сам ту, а ја не узме! Нетко узме оно што ја нисам хтио, и та хрпица, највреднија од свих материјалних „добара“ која су нас окруживала, нестаде. Ја нисам узео, нешто ме зауставило, нешто је у моменту било у мени јаче од вишенедјељне глади. Нешто ми није дозволило да узмем тај комадић, ту шниту кукурузног круха који је припадао некоме - кога више нема. Гдје га је добио, тко му га је дао, колико га је добио, колико га је дуго чувао - никад се неће сазнати. Једино се зна да га није до краја појео, судбина је одлучила другачије. Даде то круха на радост и снагу другима. Он је свој дио појео. Стално сам размишљао о тој хрпици кукурузног круха која је представљала неупоредиву радост и највећу утјеху сваком нагону и уму, избезумљеном од глади у јасеновачком логору новембра 1942. године.

Др Милан Басијанић
Билогора и Грубишино поље
1941 - 1991.

О ПРАВОМ КАЛЕНДАРУ

У грчком Законоправилу, у примедби на 6. апостолско правило, каже се: Што је Богу угоднији поредак наше пасхалије и у опште календара, тиме је већа нетачност пасхалије и календара латинског. То је јасно из чуда, која је Бог јављао, а и сада јавља:

Прво: У Египту (предео Илиопоља) код велике пирамиде догађа се сваке године овакво чудо: На Велики Четвртак увече (по нашем православном календару, а не по католичком) избацује земља остатке човечијег тела и кости, којима се напуни широко поље, остају ту до четвртка по Васкрсу, тада их нестаје и више се не показују до идућег Великог Четвртка. То није никаква басна, него правда и истина, коју потврђују многи стари и нови историчари, нарочито Нектарије, који о овоме говори у својој арабијској хронографији на 266 страни. Он је то својим очима видео, као што је видео некад пророк Језекиљ, и каже да те кости напомињу будуће васкрсење мртвих.

Друго: Поменути Георгије историчар каже да је Пасхасин писао цару Лаву како некада православни празноваху Пасху 22. априла, а католици 25. марта, и један сув извор напуни се водом 22. априла, то јест на нашу Пасху, а не на латинску.

Треће: У Грчком Синаксару стоји написано следеће чудо светог пророка Илије: Неки Пајсије, игуман манастира светог пророка

Илије у Јерусалиму дође у Цариград, и из Цариграда оде до Београда, у време, када се тамо бавио патријарх Пајсије. У то време живео је у Београду један православни Хришћанин, који је имао католикињу за жену. На дан светога Илије хођаше жена да умеси хлеб, а муж јој рече: „Данас је празник пророка Илије, и не треба радити.“ Но жена му одговори,

да је тај празник прошао пре 13 дана. Тако се изроди свађа међу њима. Упорна жена замеси тесто, но гле чуда! Тесто у њеним рукама претвори се у камен. На то чудо сабраше се суседи, и сваки узе по један део тога камена. И Пајсије се ту догоди, па и он узе један део тога камена, као сведочанство чуда Божијег, и однесе собом у Јерусалим. Тај камичак обеси Пајсије пред икону светога пророка Илије у свом манастиру.

Латини се не боје проклетства што су Свети Оци проклели све оне који се усуде да покваре ред Пасхалије (слављења Васкрса)! На жалост и многи православни народи (осим нас Срба и Руса) покварише ред календара и одоше са западњацима у пропаст. Једне године појавио се сјајан Крст преко целе Атине на православни Крстовдан, а не на католички. Али бадава, кад су многи Грци остали слепи и неосетљиви. Наши Срби не примише нов календар, али на жалост све празнике рачунају по „швапском календару!“ Како је то ружно кад Срби па и свештена лица, кажу да је Божић 7. јануара, а не 25. децембра. Код правих Срба прво долази Божић, па Нова година, а код „шарлатана“ обратно, прво Нова година па Божић. Тако и за све празнике наопако говоре. Примакло се антиристово време и он лови полако и правоверне. Господ се пита - „Да ли ћу наћи веру на земљи“, када дође по други пут на земљу? Вера се у људима полако гаси. Благо ономе ко остане веран до краја свога живота, он ће стати са десне стране Господу својем на дан Страшнога Суда, и наследиће Вечно Царство које је Он припремио онима који Га љубе.

*Схи-архимандрит
Гаврило
Ралејиначки (+1996)*

НАШИ РОДИТЕЉИ

Рођење унука за бабе и деде понекад је догађај ништа мање радостан него за саме родитеље. Наши родитељи, пазећи, негујући унучиће, као да поново постају млади, доживљавају оно време када су и сами били родитељи малишана. Баке понекад воле унуке чак и више од своје деце. Наравно, то што бабе и деде мазе унуке је прилично уобичајена ствар. За то се они не могу строго осуђивати, они то чине искључиво из љубави и ничег рђавог у томе нема. Али бабе су обавезне да схвате да оне не смеју да се мешају у васпитни процес без дозволе родитеља, да не смеју да чине оно што може изазвати конфликтну ситуацију. Шта да се ради када отац и мајка васпитавају децу у православној вери и побожности, а њихови властити родитељи се томе противе, жале унуке, не дозвољавају им да поште, да иду у храм, говоре им нешто против вере? То је принципијелно питање. Одговор на њега је дат у Јеванђељу: Ко љуби оца или матер више од Мене није Мене достојан (Мт. 10,31).

Један свештеник је имао мајку неверницу. Када би код ње долазили унуци она им је понекад говорила нешто против Бога. Сазнавши за то, свештеник је строго рекао мајци да, ако се то буде наставило, унуке више неће видети. Када бабе и деде по питањима вере иду против родитеља то је неопходно пресецати, не губећи, наравно, поштовање према старијима.

Али има и потпуно другачијих примера када се бабе понашају врло мудро. Многим људима средњих година прве часове из православне вере давале су управо баке. И те успомене из детињства помогле су им да затим про-

нађу пут према храму. Зашто су бабе и деде мудри и понекад веома добро васпитавају унуке? Зато што они гаје већ друго поколење деце и узимају у обзир грешке и пропусти које су сами направили у младости.

Како научити дете да поштује пету заповест о љубави и поштовању родитеља? Дајући пример, волећи и поштујући своје очеве и мајке.

Мислим да је многим позната прича бајка о старцу-оцу.

Цела породица је седала да руча за један велики сто. Младим родитељима је о досадило да гледају како њихов стари отац за ручком гласно гргоће и пролива супу из кашике на столњак. Зато су га сместили за посебан сто и ставили су испред њега ванглу, пошто им је било жао лепог посуђа. Након извесног времена дечаков отац је видео како је његов мали син на улици и у дворишту од песка правио малу ванглу. Отац приђе и упита сина зашто му треба та вангла. А мали дечак одговори: „Тата, када порастем и ти постанеш стар као наш деда, и када не будеш имао зубе, ја ћу те такође стављати за посебан сто и ти ћеш јести из ове мале вангле“. Отац се постидео до суза.

Следећег дана дечакови родитељи су поставили на сто нови столњак. Сместили су свог старог оца у прочеље и ставили испред њега најбољи, нови тањир.

ЖЕНА

Мјесто мириса биће смрад, и мјесто појаса распојасина, мјесто илејеница хела - мјесто љејоше озорјелина.

(Иса 3,24)

Ово је реч о женама раскошним и беспутним, о кћерима Сионским, које се погордише и иду опружена врата и намигују очима, ситно корачају и звекећу ногама. Шта то учини гордим жене јеврејске? Да ли врлина? Врлина никад не чини гордим, јер је врлина управо лек против гордости. Да ли сила народа и сталност државе? Не, напротив, пророк баш и прориче блиско ропство народа и пропаст државе. И као један од главних узрока ропства и пропасти наводи сујетну раскош, духовно ништавило и беспутност жена. Шта их, дакле, учини тако гордим и охолим? Накит и везови, низови и ланчићи, трепетљике и укоснице, подвезе и појаси, риси и прстенови, тобоци и огледала. Ето, то их учини гордим и охолим! Управо, све то је израз њихове безумне гордости, а прави узрок гордости јесте духовно ништавило. Од духовног ништавила долази гордост, а то спољашње шаренило које жене вешају на своје тело, само је јасно објављивање безумне гордости. Шта ће бити од свега тога на крају? Смрад, и распојасина, и хела, и огорелина. То ће бити онда кад народ буде пао у ропство. Као што обично бива: прво се дух зароби телом, па онда тело спољашњим непријатељем. Но то ће бити и онда када дође неизбежни завојевач наших телеса - смрт. Неће помоћи мириси у гробу, у царству смрада. Нити ће требати појасеви за голу кичмену кост. Нити ће плетенице спасти од ћелавости љубање, ни сва лепота од црне огорелине. То је неизбежни удес и најлешних, и најздравијих, и најраскошнијих жена. Но то није највећа несрећа. Највећа је несрећа, што ће душа тих жена, са смрадом, распасаношћу, ћелом и огорелином изаћи пред Бога и пред небеску војску прекрасних Божјих ангела и праведника. Јер смрад тела означава смрад душе од блудне похоти; распојасина тела означава ненаситост душе за телесним уживањем; ћелавост тела - ћелавост душе од добрих дела и чистих мисли; огорелина тела - спаљеност савести и ума. О како је страшно виђење Исаје, сина Амосова, страшно онда, страшно и данас; страшно јер је истинито.

Госпде свети пречисти, помози женама, које се крсте крстом Твојим, да се сете душа својих, и очисте душе своје пре Суда Твог праведног. Да душе њихове, заједно са телесима њиховим, не постану вечити смрад. Теби слава и хвала вавек.

*Св. Владика Николај
Охридски Пролог*

ИЗ БЕСЕДЕ О ИСХОДУ ДУШЕ И О СТРАШНОМ СУДУ

Бојим се смрти због горчине њене. Страшим се геене бесконачне. Ужасавам се тартара, где ни најмање тоpline нема. Грозим се таме, камо се ни трачак светлости пробити неће. Трептим кад помислим на црва који ће разједати неподношљиво, и чијем нагрizaњу неће бити краја. Цептим пред ангелима страшним који ће бити присутни на Суду. Ужас ме обузима при помисли на дан страшног и нелицепријатног Суда, на страхобни престо, на праведно Суђење. Стравим се реке огњене што пред престолом тече, киптећи грозовитим пламеном чији су језици попут мачева оштрих. Плашим се мука непрекидних. Дрхтим пред казнама којима краја бити неће. Зебем од мрака. Тресем се пред тамом најкрајњом. Стрепим од ланаца што никада неће бити раскинути - од шкргута зуба, од ридања неутешног, од неминовних разобличења.

Судија праведни неће позивати ни потказиваче, ни сведоке; неће Му бити потребне туђе изјаве или докази кривице; али што смо год чинили, што смо год мислили - све ће изнети на видело пред очима нас грешних. Тада се нико неће за нас заузимати; нико нас неће моћи од злострадања ослободити - ни отац, ни мати, ни кћер, нити ко други од сродника наших, суседа, пријатеља, добротвора - нико, нико! Нити ће нас ма шта моћи избавити - ни раздавање имања, ни голема богатства, ни гордост величине и моћи земне: све ће се то, прахом будући, у прах и претворити. Онај ко доспе пред лице Судије сам самцијат ће ишчекивати да му се пресуда изрекне, а она ће га, већ према делима његовим,

или од казне ослободити, или на муке вековечне осудити.

Ај, тешко мени, тешко мени! Савест ће ме разоткривати, и Писма сведочити противу мене, кривицу моју доказујући! Тешко теби, душо, од које злосмрадије нечистоте исходи због гнусних дела твојих! Авај мени! Разорих храм тела свога и Духа Светога ражалостих! О, Господе, праведна су дела Твоја, и прави путеви Твоји,

и неиспитљиве намере Твоје! Због привремене насладе греховне, гле, мучим се вечно, и због плотских сласти предајем се огњу. Но праведан је Суд Божији, јер призиван бејаш - и не хтедох слушати, поучаван бејаш - и не обраћаш пажњу на назидана; доказе ми изношаху, но ја их занемаривах. А у оно што прочитах и познадох веровати не хтедох. Не помишљах да је зло за мене да остајем у немарности, лености и унијију, већ, проводећи време у

безглавом тумарању и разговори-ма испразним, љубљах наслађивати се и опијати таштином и бригама овога света; у радостима и веселу световном провођах све године, месеце и дане живота свога; и трудио сам се, и подвизавао, и страдао - али све то у метежном и пустошном старању за ово привремено, пролазно, земаљско.

Али каквом ће се страху и трепету изложити душа, каква јој борба предстоји, и шта би морала стећи као попутнину за онај неумитни час када се буде разлучивала од тела - на овоме, авај, нисам устављао мисли своје нити се тиме за времена занимао. При исходу душе из тела окружују нас, са једне стране, војске и силе небесне, а с друге - поглавари таме, непријатељске силе што под својом влашћу држе свет злобе поднебесне, старешине ваздушних митарстава, истјазатељи (мучитељи) и надзиратељи дела наших, а са њима и ђаво, човекоубица од иско-ни, силан у злоби својој, чији је језик, по речи Пророковој, попут бритве наоштрена (Пс. 52, 4): „оштре су стреле у јакога, као угљевље смреково“ (Пс. 120, 4); „сједи у потаји као лав у пећини“ (Пс. 10, 9) та велика змија, отступник, пакао готов да нас прогута, кнез над силама таме што има моћ смрти, онај, дакле, који на један посебан начин мучи душу, предочавајући јој и побрајајући пред њом све грехе и безакоња што их учинисмо делом, речју, у знању и незнању, од младости па све до смртнога часа, када се душа одводи на Суд Божији.

Можеш ли да замислиш, душо моја, какав ће те страх и ужас обузети у дан када угледаш пред собом мрачна лица грозних и ди-

вљих, сурових, немилосрдних и бестидних демона? Већ само виђење њихово страхотније је од сваке муке. На њих гледајући, душа се испуњава смућењем, обузима је узбуђење, неспокој, жеља да се куд било сакрије, само да их не гледа, да к ангелима Божијим припадне.

На руке Ангела примљена, и под њиховим окриљем проходећи ваздушна пространства и узлазећи на висину, душа на своме путу наилази на разна митарства (царине) - нешто налик на нарочите скупине духова што будно пазе на усхођење душа, заустављајући их и чинећи им препреке у стремљењу њиховом ка Царству. Свако митарство као посебна скупина духова предочава души одређене грехе њезине. Прво је митарство место где се полагају рачуни за грехе оговарања и разуданости стомака. Овде се истражују греси учињени речима људским, као што су лажи, клевете, заклињања, гажење заклетви и завета, празнословљење, злословљење, вођење таштих разговора, излагање светиње подсмеху, безобразне и непристојне речи (сквернословљење). Томе се додају и греси махнитости стомачне (чревобјесија) - блудне радње, пијанство, неприлично смејање, нечиста и непристојна љубљења, безобразне и разблудне песме. А њима насупрот Ангели Свети што негда поучаваху душу и вођаху је путем добра износе све оно што је устима својим и језиком за живота лепо и честито изрицала: указују на молитве њене, благодаренја, појање псалама и песама духовних, читање Светога Писма - једном речју, истављају све оно што смо уснама својим и језиком принели као благопријатну жртву Богу. Друго митарство духова обмане и прелести односи се на

оно што смо очима својим гледали: они износе све што нам је страшћу испуњавало поглед, што се очима чинило примамљивим, те дограбе свакога ко је са пристрашћем непристојне погледе упућивао, без потребе љубопитљив (радознао) био или необуздано очима гутао (оно чега му је ваљало клонити се). Треће је митарство духова сплеткарења - за грехе ухођења и потказивања. Све што преластно раздражује слух наш и насладом нас злобном испуњава налази се у њиховој

надлежности: они бележе све што смо са пристрашћем волели да слушамо и чувају та сведочанства до дана Суда. Четврто је митарство оних духова што страже над чулом мириса: све што служи за страсно наслађивање чула мириса - мирисни екстракти из растиња и цветова, миришљавае водиче, разне масти које разблудне жене обично користе ради прелашћивања - све је то у надлежности иследника са овог митарства. Пето митарство бдије над оним што

је рђаво и ружно учињено путем додира руку. Остала су митарства - митарство злобе, зависти и љубоморе, сујете и гордости, раздражљивости и гнева, жучне распаљивости и јарости, блуда, прелубочинства и рукоблуда, убиства, врачања и других богомрских и скврних дела, о којима овога пута нећемо говорити подробно, јер ћемо то изложити другом приликом у ваљаном поретку, будући да свака страст душевна и сваки грех имају своје иследнике и истјазатеље (мучитеље).

Гледајући све ово и још много тога, и то далеко горег, душа се ужасава, трепти и дрхти докле год јој не буде изречена ослобађајућа или осуђујућа пресуда. Како је тегобан, мучан, плачеван и неутешан тај час ишчекивања - шта ли ће се десити? - када је душа мучена неизвесношћу! Силе небеске тад стоје наспрам нечистих духова и објављују добра дела њена, учињена поступцима, речима, помислима, намерама и мислима; између добрих и злих ангела душа стоји у страху и трепету, све док због дела својих - речи и поступака - буде или осуди подвргнута и свезана, или оправдана и ослобођена; јер ће свако бити свезан узам властитих греха својих. И ако се душа због побожног и богоугодног живота свог покаже достојна награде, узеће је Ангели Божији, и она ће се неустрашиво винути пут Царства, у пратњи светих сила, као што казује Писмо: „И који пјевају и веселе се, сви су извори у Теби“ (Пс. 87,7). Да се испуни што је писано: „И жалост и уздисање бјежаће“ (Ис. 35,10). Ослободивши се од лукавих, злих и страшних духова, душа постаје наследницом те радости неизрециве. Ако ли се пак покаже да је душа нека живот проводила у немару и неуздржању,

зачуће онај страшни глас: „Нека се узме безбожник, нека не види славе Господње!“ (Ис. 26,10). И наступиће за њу дани гнева, муке, беде и тескобе, дани таме и мрака. Оставиће је Ангели Божији и узеће је громоморни демони, који ће је најпре без милости мучити, да би се затим душа, везана нераздрешивим узама, стровалила у земљу црну и непрозирну, у најдоње одаје њене, у сужањство преисподње, у тамнице пакла, где су заточене душе грешника умрлих од постања света - „у земљу тамну као мрак и у сјен смртни“, у земљу невидела вечног, „гдје нема промене и гдје је видјело као тама“, као што казује Јов (Јов 10,22), онамо где вечити бол, и бескрајна жалост, и ридање непрестано, и свагдашњи шкргут зуба, и несустајуће уздисање пребивају. Онде је жалост многа и свагдашња. Авај мени! Авај мени! - вапије душа. - Ох, нема помоћи мени, и никога да ме избави! - Не може се речима дочарати та најкрајња тескоба жалосног стања у коме се обрела душа; језик одбија да исказе боле и страдања душа што се онде у заточењу обретоше. И нико од људи није кадар ни замислити тога и толикога трепета и ужаса, каогод што ниједна уста људска нису властна описати сав јад и тескобу душа заточених. Јаучу оне вазда и без престанка, али нико да им се смилује; вапију - и нико их не чује; ридају - но никога да их утеши, да им помоћ даде; преклињу и лелечу - но ко ће им милост и састрадање пружити!

А онда - камо силне похвале овога света? Камо сујета и таштина? Камо укусна јестива и насладе сваковрсне? Камо изобиље и ситост? Камо маштарије и намене наше? Камо спокојство, камо мир? Куд ли се дедоше имања на-

ша? Где ли је племенитост рода и порекла? Где лепота? Где телесна снага? Где чари женске, варљиве, пагубне? Где дрскост бестидна? Где одећа дивна? А нечиста и гнусна сласт од греха? О, где, где ли су они што се за мрском насладом мужеложништва повођаху? Где они што се мазаху и окруживаху миомирним уљима и мирисима? Где они што се веселяху са тимпанима и цитрама? Куд ли се сакри високоумље оних што без страха живљяху? Куд нешта пристрашњеност према новцу

и имовини и отврдлост срца што одатле исходи? Куд отиде нечовечна она гордост што се свију гнуша и подстиче на уважавање једино себе самога? А метежна и пустошна слава људска? И нечистота, и похота незасита? И величина, и господство? Где је цар? Где кнез? Где старешина? Где учитељи? Где они што се горђаху многим добрима својим, немајући састрадања према убогим и Бога презирући? Камо позоришта, представе и веселја? Камо исмевачи светиње, смешљивци, подсмешљиви и безбрижни? Камо

одела мекана и постеље удобне? А раскошна здања и широка врата? Где ли су они што без бојазни проживеше век свој? Тада, кад угледају себе без свега овога, о, како ће се само ужаснути! И ужаснувши се, заридати! И смућење доживевши, задрхтати! Трепет ће их обузети и бол, као жену која рађа, и, ношени ковитлацем бурним, скршиће се! Ај, где је мудрост мудрих, где благоглагољивост беседника, где ученост ташта? „Посрћу и љуљају се као пијани; све мудрости њихове нестаје“ (Пс. 107, 27). „Гдје је мудрац? Гдје књижевник? Гдје препирач овога вијека?“ (1. Кор. 1, 20).

Помислите стога, браћо моја, каквима би ваљало бити нама, нама што ћемо неизоставно положити рачун за сваки поступак наш, и велики и мали! За сваку празну реч чак ми имамо дати одговор Праведноме Судији (Мт. 12, 36). И с друге стране, каквима нам се ваља показати у томе часу како бисмо у Бога милост задобили да, када једни од других разлучени будемо, станемо с десне стране Цара Небескога? У коликој нам се мери ваља припремити за радост неизрециву - да зачујемо слаткогласни зов Цара над царевима упућен онима с десне стране престола Његова: „Ходите благословени Оца Мојега; примите царство које вам је приправљено од постања свијета“ (Мт. 25, 34)? Тада ћемо наследити добра „што их око не видје, и ухо не чу, и у срцу човјеку не дођоше, што их припреми Бог онима који Га љубе“ (1. Кор. 2, 9); и тада нас више неће узнемиравати никаква жалост, никакав бол нити каква бојазан. И зато чешће на то помишљајмо!

*Свети Кирило
Александријски*

ФИЗИЧАР

Професоре, ја сам физичар. Бавим се једном егзактним науком заснованом на експериментима, на математици и на појавама и предметима који се могу видети и опипати, мерити и описивати. То су за мене докази, то је за мене наука. Много је паметна и оправдана изрека коју често употребљавају опрезни људи: „Верујем само у оно што видим“. А ви нам овде говорите о нечему, или некоме, што нико није видео, нити видети може, нити схватити може, јер и сами теолози врло радо наглашавају да је Бог невидљив, недостижан, несхватљив. О каквим доказима онда ту може бити реч? Уосталом, чак и Свето Писмо каже да „**Бога нико никад није видео**“, (Јн. 1,18) и чак да „**Бога човек не може видети и остати жив**“ (2 Мој. 33,20), и да „**Бог живи у светлости којој се не може приступити**“ (1 Тим. 6,16). Према томе, без обзира на Кантову критику, сама теологија и Библија а камоли физика! решавају ме обавезе да се бавим тако штурим и жаловим послом као што је доказивање Божје егзистенције.

А ако се Божје постојање може сигурно доказати, као што физичар доказује своје тезе, зашто онда уопште да верујем да Бог постоји, и да тиме само ограничавам своју личну слободу да живим како хоћу, радим шта хоћу, не бојећи се никаквог невидљивог, а „сведидећег“ жандарма који ће контролисати сваки мој поступак, сваку мисао и сваку жељу, спремајући ми вечну казну?

Професор

Покренуо си многе проблеме, како научне, тако и личне, а и стручне. Пре свега, запрепашћен сам твојим одушевљењем за пар-

лу: „Верујем само у оно што видим“. Сигурно си за моменат заборавао да човек има, осим чула вида, још четири чула. Верујеш ли и њима? Ослонити се само на чуло вида да би спасао своју атеистичку веру, то значи ослонити се на једно корисно, али уједно и врло лажљиво чуло. То значи веровати да се сунце окрене око земље у току 24 часа; да се тамо негде на хоризонту небо састаје са земљом; да сунце није веће од каквог повећег балона; да се железничке шине тамо негде у даљини састају јер све нам то очи непрестано и свакодневно сведоче, иако знамо да то није тако. Дакле, једна перманентна лаж, верује ноторном лажљивцу, па још само њему!

Осим тога, веровати само у оно што се оком види, то значи оспоравати многе научне тезе саме физике. Можеш ли без микроскопа видети молекуле и атоме? Можеш ли очима икако видети кохезију, атхезију, магнетизам, грави-

тацију? Можеш ли их ухватити и на кантару измерити, можеш ли да одбацујеш целокупну историју човечанства, јер је ниси видео нити је можеш видети? Значи ли то, даље, да не верујеш да имаш мозак у глави, јер нити си га видео, нити га уопште видети можеш. Ти, као физичар, свакако знаш и математику. Да ли си већ некад видео, и да ли можеш видети имагинарну јединицу, „i“?

Свакако си чуо за философа Протагору. Он је био емпиричар, то јест, тврдио је као и ти, да је чулно сазнање, то јест оно сазнање које добијамо кроз чула, једини извор и једино мерило истине. На то је Платон одговорио: ако су чула једино мерило и извор истине, онда би смо могли сазнати истину од свиње и жабе, па не морамо ићи да питамо Протагору. Шта би ти одговорио Платону на његову увредљиву критику принципа „верујем само у оно што видим“, или мало ширу: верујем само у оно што могу чулима проверити?

Ти, изгледа ми, превиђаш чињеницу да осим онога што можемо видети очима и проверити питањем има још далеко више ствари у науци и приватном животу које сазнајемо разумом и вером, то јест поверењем у проверена документа и веродостојне изворе. Ево ти најобичнијих примера. Ти „знаш“ да се молекул воде састоји из два атома водоника и једног атома кисеоника (H₂O). А никад ниси баш ти лично извршио хемијску анализу воде. Како онда „знаш“ да је састав воде H₂O? **Верујеш** уџбенику хемије и стручњаку који је ту анализу извршио. И таква **вера** нас прати кроз целу науку, макар била у питању и сама физика, јер њене експерименте врше само врхунски физичари. Остали људи им **верују**. Неоспорно је истинита тврдња психофизичара Густава Фехнера:

„Одузми науци веру, нестиаће и ње саме“.

Ти твој атеизам засниваш на принципу да верујеш само у оно што видиш, или само у оно што можеш експериментом да докажеш.

Не само наука и физика, него и практичан свакидашњи живот заснован је далеко више на вери, него на виђењу и експерименту. Ти верујеш оцу и мајци да си њихов природни син, иако не можеш рећи да си то видео. **Верујеш** лекару да ти је преписао лек који ће те излечити. Верујеш да ти је име Часлав. Седаш у воз или у авион и верујеш да ћеш стићи куд си наумио. И тако у недоглед. Тачно је рекао апостол Павле: **„Вером живимо, а не гледањем“** (2. Кор. 5,7).

Има још једна чињеница коју превиђаш. Наиме, велики број физичара, и то најпознатијих, одбацује атеизам и изјашњавају се као религиозни. Треба ли споменути бар неке? Ампер, Бекерел, Волта, Галвани, Бојл, Галилеј, Едисон, Маркони, Њутн, Ом, Паскал, Рентген, Пупин, и још многи други. Макс Планк завршава једно своје предавање у Берлину о односу науке и религије, па каже: „Оне имају једну исту паролу: Напред ка Богу!“ А Ајнштајн каже да су у данашње материјалистичко доба велики научници најдубље религиозни људи. Ако су те две изјаве тачне, онда твој атеизам, ослоњен на принцип „верујем у оно што видим“, или само у оно што могу да измерим, опишем и сазнам му просторни облик, димензије, тежину и боју, немају никакву подршку баш у самој физици. Сама физика то демантује.

Ако ти мислиш да вера у Бога треба да буде оправдана и доказана једино каквим физичко-хемијским експериментом или каквом математичком формулом што заиста није могуће онда си дужан и

да свој атеизам оправдаш и докажеш тим средствима. Јеси ли спреман да то учиниш? Да ли икоји физичар може то да учини? Покажи, дакле, такав експеримент или такву математичку формулу из којих стопроцентном научном нужношћу следи да Бог не постоји!

Најзад, ти твој атеизам покушаваш да оправдаш страхом од Бога као „невидљивог жандарма“, који вреба свако твоје дело, реч и мисао, да би те могао казнити. Тај покушај је неоправдан, јер се заснива на личном ћефу, а не на неким доказима, понајмање физичким. Јер, да би се ослободио тога страха и живео без икаквих обзира на морал, ти мораш претходно себе физичким доказима уверити да Бог не постоји, нити да може постојати, а не можеш тек онако једноставно рећи: Боже, нема Те, јер хоћу да радим шта ми је воља и не трпим да ме Ти на сваком кораку шпијунираш и контролишеш. А таквих доказа немаш ни ти, нити ико на свету.

Из књиџе
Бог постоји!,
др Лазара Милина

О ЛАЖИ

Производ гвожђа и камена је ватра. Производ многоговорљивости и шале је лаж.

Лаж је ишчезнуће љубави. Кривоклетство је порицање Бога.

Ниједан паметан човек не би требало да мисли да је лаж мали грех, јер нема греха против кога би Пресвети Дух изрекао тако страшну пресуду као против лаже. Ако ће Бог погубити све који говоре лаж, као што Давид каже (Пс.5,7), шта тек заслужују они који лаж спајају са заклетвом.

Виђао сам људе који се хвале својом лажју, и који духовитошћу и шупљим фразама изазивају смех, те код слушалаца жалосно искорењују плач.

Када нас виде како у самом почетку покушавамо да слушање непристојних прича опасног предавача избегнемо као кужну болест, демони покушавају да нас обману помоћу две помисли: „Немој да вређаш приповедача“, шапћу нам, или: „Немој се приказивати побожнији од осталих“. Одскочи, не оклевај! Иначе ће те смешне мисли узнемиравати за време молитве. И немој само да избегаваш, него и побожно растурај такво рђаво друштванце, бацајући пред њих на средину помишао на смрт и Последњи суд. Боље ти је да се при томе попрскаш мало и славољубљем, само да будеш узрочник опште користи.

Лицемерство је мајка лажи, а често и њен непосредни повод. Неки тврде да лицемерство није ништа друго до вежбање у лажи и

ИЗНЕНАДНА СМРТ

творац лажи, са којом је помешано кривоклетство, достојно најтеже казне.

Ономе који је стекао страх Господњи, лаж постаје туђа, јер за неподмитљивог судију има своју савест.

Као и у свим страстима, тако и у лажи видимо различиту штету: друкчији је суд ономе који лаже у страху од мука, а друкчији ономе који лаже без икакве стварне опасности. Један лаже ради увесељавања, други - ради сластољубља; један, да присутнима приреди весеље, а други, да ближњем сплете мрежу и нанесе зло.

Власти прогоне лаж под претњом тешких казни, али је много суза потпуно уништава.

Ко лаже, изговара се често околностима, и оно што је пропаст за душу сматра добрим делом. Лажљив човек се издаје за подражаваоца Рааве (уп. Ис.Нав.2,1 и д.), и говори да сопственом пропашћу друге спасава.

Лаж ћемо моћи употребити тек када се потпуно будемо очистили од ње, премда ни тада не без страха Божијег и не без крупног разлога.

Мало дете не зна за лаж. Не зна за њу ни душа која више у себи нема лукавства.

Онај који се развеселио вином, и против своје воље у свему говори истину. И онај који се опио умилењем, није у стању да слаже.

*Свети Јован
Лесјевичник,
Лествица*

Смрт без заустављања стално ради свој посао и непоштедно на сваком кораку коси и богате и сиромаше, и праведнике и грешнике. Међутим, она не сустиже све подједнако. Неко умире мирно, други у страшним мукама, неко после дуготрајне болести, а неко изненада. Због тога често доспевамо у недоумицу. Понекад видимо да и грешник умире мирно и прави му се часна сахрана, а други пут сведоци смо да благочестив човек одлази од нас изненада или умире тешком смрћу, и сахрана му је једна. Тада почињемо да размишљамо: зашто је грешнику досуђена лепа смрт и часни погреб, и зашто је тај благочестиви праведник умро тако неславно и погребан као сиромаш? Како одговорити на ова питања?

Један монах, када је дошао у град да прода своје рукодеље, видео је сахрану неког злог велможе и чудило се томе што су тог беззаконика пратили са толиким почастима, и црквеним и грађанским. Још га је више поразио призор који је угледао враћајући се у пустињу. Један благочестиви старац, његов духовни учитељ, лежао је растрзан од хијене. „Господе“, - вапио је ожалости пустињак, - „зашто се зли велможа удостојио тако славне смрти, док је овај свети човек доживео да га растргну дивље звери?“ Уплакано монаху јавио се анђео Господњи и рекао: „Не плачи за својим учитељем! Злобни велможа имао је једно добро дело и због тога се удостојио часног погре-

бења, али ту награду примио је само овде, док га тамо, на небесима, очекује казна за зла дела његова. Несупрот томе, твој духовни учитељ, иако је у свему угађао Богу, имао је један порок, од кога је и био очишћен љутом смрћу“.

Према томе, немамо потребе да много размишљамо о томе зашто је праведник умро тако тешком смрћу, а зашто је грешник доживео мирну кончину. Најпре ћемо имати у виду то да су путеви Божији недокучиви, и друго, да није најважније какву је смрт човек дочекао и каквог се погребом удостојио, него шта га очекује након смрти. И јеванђељски богаташ је сигурно био сахрањен са славом и почастима, а убоги Лазар на наскромнији могући начин. Али, да ли је то уопште било важно? За првог се вели да је отишао у ад на места мучења, док су овог другог анђели понели у наручје Аврамово. Значи, није наше да судимо ко је на који начин умро, него да се молимо за упокојене. Бог боље од нас зна коме треба какву смрт послати и каква плата коме следује након смрти. Када расуђујемо о овом последњем, тиме се мешамо у одлуке Господње и грешимо. Зато се немојмо убудуће бавити сличним некорисним расуђивањима о умрлима, него нека топла наша молитва прати свакога од њих у загробни свет. Амин.

*Светићеник Викџор
Гурјев,
Минеји за читање
у поукама*

АДОЛЕСЦЕНТИ И КОМПЈУТЕР

Постоји потпуно погрешно мишљење да, што пре укључимо дете у рад на компјутеру, то боље. Једном сам прочитао у новинама како једна мама пита психолога може ли дете од три године да се игра на компјутеру. Психолог одговара да може, али не више од 15 минута. У школама информатика обично почиње да се учи у 9-10. разреду. Пре тога нема никаквог смисла учити дете да ради на компјутеру.

Када сам ја ишао у школу, дете са наочарима је била велика реткост. У целој школи је било пар њих са наочарима. Данас је дечија кратковидност веома распрострањена. Због љубави према компјутеру и телевизији, многи дечаци које познајем су почели да носе наочаре већ у почетним разредима. Зашто још треба тежити да се компјутер купи што је могуће касније? Адолесцент нема имунитет на одушевљење компјутерским играма. Тај проблем (игроманија) је захватио

готово сву омладину. Што је човек старији, то је јачи и мања је вероватноћа да се навуче на игру. О играма ћу рећи подробније. Сматрам да су неке „игрице“ штетније од гледања најкрвавијег криминалистичког филма. Ниједан филм не даје такав ефекат присуности као игра. Филм, то је увек фантазија, бајка. А у игри, јунак, то сам ја лично, његови поступци су моји поступци. Игре су сада веома вјеродостојне.

Једном, кад сам био у гостима, био сам запањен једном игром (затим сам имао разговор с родитељима). Њен смисао је следећи: полицајац иде градом. Може да узме било који аутомобил, избацивши власника из њега. Јури тим аутомобилом, обара људе, они веома падају на асфалт, лије крв. А ти возиш даље. И није ти страшно што си оборио невиног човека, па то је игра. Игра је игра, али учи човека да мисли да људски живот ништа не вреди. И то је једна од

„најневинијих игара“. О „игрицама“ друго ниво где се може наћи свашта - садизам, сатанизам, ... - нећу ни говорити јер је ту, ионако, све јасно.

Ако сте ипак купили детету компјутер, узмите ствар под строгу контролу. Рад и играње на компјутеру треба строго дозирати. Ви морати бити у току чега се играју ваш син или кћерка.

На компјутеру треба дете учити не да се игра, већ да ради. Често родитељи правдају куповину компјутера тиме што, ето, без њега човек уопште не може да живи у будућем животу одраслих, да је он потребан у свим сферама. Тај проблем је измишљен. Прво, компјутер постаје све више и више доступан обичном кориснику. Научити радити на њему није тешко (рецимо, мој отац је са 60 година научио да ради на компјутеру и то доста добро). Када буде било потребно, млад човек ће без напора усвојити компјутерску писменост. Ако му компјутер буде потребан због струке, раду на њему ће га обучавати у стручним школама. Веома много професија уопште на захтевају знање компјутера.

Наравно, компјутер је само инструмент, као што је то, на пример, нож и зато човек може да исече леб, али може и да убије. Али, нажалост, штета од њега је понекад већа од користи.

*Светићеник Павле
Гумеров,
Домаћа црква*

МОЛИТВА

Учите да се молите. Принуђавајте себе на молитву. У почетку је тешко. Међутим, уколико се више усиљавате, утолико молитва постаје све лакша. Шта је молитва? То је окренутост срца и ума Богу, посматрање Свемогућег, Сведоброг и Свемудрога. Молитва је разговор створења са својим Творцем, у пуном страхопоштовању, а при најболнијој свести о сопственој слабости и ништавности, при најдубљем покајању срца и чврстој одлуци да се изменимо, са поверавањем свемогућој Божијој помоћи.

Ако се молите помоћу молитвеника, немојте журити, него се трудите да сваку реч искреним срцем искажете. Ваше ће се срце повремено успротивити, остајући хладно, а понекад ће се страшно узбудити, или се удаљити.

Срце морате да обуздавате и да га сабрано окрећете Богу. Упућујте Господу и сопствене речи у молитви. Наше сопствено муцање Њега нарочито радује. Са мало наших свесрдно изговорених речи, ми се наслађујемо блаженством више неголи при дугој туђој молитви. При свему је одлучујућа близина срца Богу. Дајте Богу ваше срце искрено га волећи, као што волите своје родитеље, добротворе и пријатеље, и осетићете блаженство праве, чисте љубави. Бог говори: Сине, дај ми твоје срце. Јер, срце је наше средиште, тј. сам човек. Онај ко се не моли од свег срца, уопште се не моли. Код молитве све зависи од искренности. Срце мора да осети

истину онога што се изговара, мора жарко да чезне за оним што моли. Моли се верно и чврсто. Изнеси своје потребе јасно, свесно и од свег срца. Веруј, при том, непоколебиво да Господ над тобом бди (као што си уверен да те твој отац гледа): небески Отац те у свим покретима твога бића у потпуности прозире. Пажљива, искрена молитва сједињује вас са Богом и испуњава Његовим даровима - истином, миром и радошћу, смирењем и љубављу.

При мољењу треба чврсто веровати у снагу молитве: треба имати поверења у то да нас испуњење молбе прати као што сенка прати наше тело. Код Бога је рече равна делу. Као што се увис бачен камен сигурно враћа на земљу, тако речи верујуће молитве доспевају к Богу. Господ услишује и испуњава сваку реч наших молитава, само уколико излазе из срца.

Мораш ли јутром рано на посао? Устани раније и моли се ревносно, те ћеш добити мир, снагу и пун успех. Јеси ли увече уморан и хоћеш да, што је могуће брже, паднеш у постељу? Одвој, ипак, времена и моли се од свег срца, па ћеш спавати спокојно и мино. Гони ли те жеља за твојим дневним задацима? Ипак, приморај себе на сабрану молитву и навикни се на тиховање по Богу, па ће све што ти је на срцу успети.

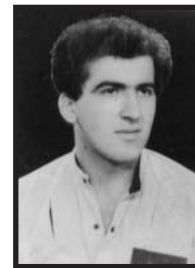
*Але Селаври
Свети Јован
Кронштатски*

СЈЕЋАЊЕ

БЈЕЛАКОВИЋИ

† Раденко (28. 8. 1992. - 2012.)

† Славиша (24. 6. 1992. - 2012.)

† Соња (28. 8. 1992. - 2012.)

Навршава се 20 година од погибије драге моје дјеце Славише и Соње и супруга Раденка. Бол и туга из срца не престаје и до краја живота остаје.

Ваше гробове мајка и супруга освијетли свијећама, окади и залије сузама. Непрестано се молим Богу за блажен покој ваших душа, чекајући дан када ћу вас поново срести у Царству Небеском.

*Неујјесина
Добринка – Бобана*

ПЈЕСНИЧКИ КУТАК**ОЈ КОСОВО**

Ој Косово Лазарево
Светио поље, земљо родна,
Ко одреди, ко ти даде
За божур да будеш плодна.

Цар Лазару ову земљу,
Боџомајка сама даде,
Да Косовске удовице
Божурово сјеме саде.

А царица Милица их
Сваку редом благосиља
Да уграде свака себе
У љепошћу овог биља.

Мајка девети Јуџовића
Да божуре сузом роси
А Косовка дјевојка да
У бујној их коси носи.

Да јој буде божур женик
И да има гостодара
Јер јој женик несуджени
Животи дао за Лазара.

За Лазара и за нашу
Православну вјеру светиу
Сваки синак, браћи и женик
Васкрсну у божур цвијећу.

И дан данас на Косову
За вјеру се вјечну сирада
Мајка ошћа без синова
Без женика дјева млада.

Мужеви и браћа наша,
Божје њиве ору, косе,
Садећ божур по Косову,
Српкиње се с шугом носе.

Оријана Ливојољац

**ЉЕПОТИЦА
БАЛКАНА**

У мени ћуће босанска брда
Извори и поља

Са Пркоса Марија херојем сија
У мени ђева Шумадија.

У мени Дрина вјековно збори
И добрунска молиштва свуд ме праћи
Док Бушковице сицијене пркосно ћуће
Косово у мени говори.

Из даљине и труба се чује
Застава у небо досегла
Православље ниче из табана
Посијаних по ситојма рана.

Залуд мукло вијекови пријетије
И пришежу са свих страна
Још чвршће те чувам
Љепошћу Балкана.

Драгица Грбић -
Драга, Вишеград

СВЕТИ САВА

Сваки ошћак сина воли
и дичи се пред људима,
а Сава је син Немањин
син за понос свим Србима.

Хиландарски књигописац
и учитељ српског рода
принц Немањић шад је знао
да је писменост слобода.

Претиола се одрекао
за циљеве много више
заорао бразду знања
по којој се чисти, ишче.

Небеско је царство њему
додјелило други пријесто
не на земљи,
међ' светим је њему мјесто.

Саса Кулић

КАЖУ ТИ

Кажу ти: Искрена је, али...
Ти чујеш: Искрена је,
чујеш **И**.

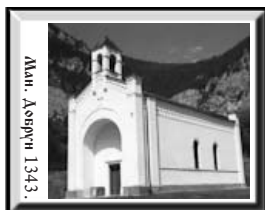
Брат твој је сажалив,
али уврједљив.
Ти га хвалиш, кажеш:
Сажалив је,
кажеш **С**.

Твој брат зна да утјешу.
Хвале Бога твоја уста:
Утјешитељ је!
У.

За твог ближњег кажу
да се гради смјеран.
Сјетни поглед твој
кротко га брани:
Смјеран је, смјеран...
Тврдиш **С**.

Дар је Божји: видиш Га у свему.
Руке Му твоје служе,
ослушкујеш Његову ријеч.
Једна је жеља твоја,
крај је трудова твојих:
да се предаш Распетом за нас,
љубљеном Исусу.

Прображење 2012.

ДАБРОВ ИНФОРМАТОР

Број 45

ПАТРИЈАРХ ИРИНЕЈ У ПОСЈЕТИ САРАЈЕВУ И МИТРОПОЛИЈИ ДАБРОБОСАНСКОЈ

Његова светост патријарх српски господин Иринеј дошао је у суботу, 8. септембра, у четвородневну посјету Сарајеву и Митрополији дабробосанској.

Патријарху Иринеју дочек је приређен у Саборном храму Рођења Пресвете Богородице, гдје је у његову част служена доксологија којој су присуствовали Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај, њихова преосвештенства господа епископи захумско-херцеговачки Григорије, зворничко-тузлански Василије, бачки Иринеј, врањски Пахомије и славонски Сава.

У обраћању архијерејима и свештенству Српске православне цркве и присутном вјерујућем народу патријарх Иринеј је захвалио Господу што му се дала прилика да посјети Сарајево и његове грађане, међу којима су присутни и православни Срби.

„Нажалост сада нас нема у том броју у којем нас је било некад, али се тјешимо и радујемо што је вјера остала снажна и моћна и код овог остатка” - рекао је патријарх Иринеј.

Истичући да смо на овим просторима сви доживјели страшну трагедију у прошлости и да нема оних који нису страдали и оних који не носе на души својој посљедице тог страдања, Његова светост је поручио да нам је данас мир веома неопходан.

ПАТРИЈАРХ ИРИНЕЈ СЛУЖИО У САБОРНОМ ХРАМУ У САРАЈЕВУ

„Радујем се што ћемо моћи да поразговарамо о многим заједничким проблемима који се тичу браће муслимана, католика и Јевреја. Надам се да ће бити више прилика да поразговарамо о ономе што је свима нама драгоцјено, а то је мир који је услов живота сваког народа и појединца у сваком времену. Господ нас је послао и призвао да лијечимо ране. То је мисија православне и католичке цркве и Исламске заједнице, јер је то оно што Господ жели и очекује од свих нас” - нагласио је Патријарх.

Помоливши се Господу да све оно страшно што се десило буде заувјек иза нас, да се никада и нигдје не понови, не само код нас него у цијелом свијету, Његова светост је истакао да је, нажалост, тога и данас много присутно у нашем времену и да ми осјећамо и добро разумијемо народе који пате и страдају, јер смо и пребогати тим страшним доживљајима.

Патријарх Иринеј истакао је да му је посебно драго да се налази у храму Рођења Пресвете Богородице који су градили исти мајстори као и цркву Свете Тројице у Нишу у којој је провео 35 година.

Патријарху Иринеју добродошлицу је пожелио Епископ захумско-херцеговачки Григорије, пренијевши радост због посјете Његове светости „овом малом православном стаду које је преостало након тешких и страшних догађања у Сарајеву”.

Подсјетивши да су православни у Сарајеву живјели од памтивјека, владика Григорије је истакао да је било времена када су српски патријарси долазили, а све сарајевске улице биле попуњене православним грађанима.

„Данас нас је мање, али није мања наша вјера. У овој нашој цркви молимо се и тражимо Ваш благослов да опет из овог сјемена које је преостало изникне пшеница многа и да они који желе да се врате у Сарајево живе мирно као што смо увијек живјели са муслиманима Бошњацима и Хрватима римокатолицима” - рекао је владика Григорије.

Његова светост патријарх српски господин Иринеј служио је у недјељу, 9. септембра, Свету архијерејску литургију у Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву.

Саслуживали су високопреосвећена и преосвећена господа архијереји представници помјесних православних цркава - Цариградске патријаршије, митрополит шпански и португалски господин Поликарп, Александријске патријаршије, митрополит Зимбабвеа и Анголе господин Серафим, Московске патријаршије, митрополит јекатеринбуршки и верхотурски господин Кирил и епископ бобрујски и биховски господин Серафим, Румунске патријаршије, митрополит њемачки и средњоевропски господин Серафим и епископ ђулански господин Силуан и епископи Српске православне цркве /СПЦ/ зворничко-тузлански господин Василије, врањски господин Пахомије, славонски господин Сава и захумско-херцеговачки и приморски господин Григорије.

Осим служашчих архијереја, Светој Литургији присуствовали су и представник Грчке архиепископије

митрополит ахајски господин Атанасије, епископ крујски господин Андон из Албанске архиепископије, те Митрополит дабробосански господин Николај и епископ бачки господин Иринеј.

На Светој Литургији, Његовој светости је саслуживало и 26 свештеника и два ђаконa, гостију из помјесних цркава, Митрополије дабробосанске и других епархија СПЦ.

Патријарх је у својој бесједи говорио о причи из Јеванђеља о свадби царевог сина која се завршава са ријечима „да су многи звани али је мало изабраних”.

Напомињући да смо сви позвани и призвани да задобијемо што је Господ намијенио круни свога стварања, а то је човјек обдарен слободом, патријарх Иринеј је рекао да је, ипак, мало изабраних.

„Смисао људског живота на земљи је да заслужи и задобије оно што је вјечно и непролазно. Господ је све учинио са своје стране да задобијемо и заслужимо живот вјечни у Царству Небеском под условом да испуњавамо заповијести Његове”, нагласио је патријарх Иринеј и до-

дао да Господ очекује од свих нас оно што показује према свима нама.

Истичући да је врхунац свега што је Господ створио човјек, који није створен да живи кратко вријеме него вјечно у Царству Божијем, патријарх српски је рекао да је сваки човјек слика и икона Божија и да смо зато дужни да поштујемо сваког човјека, јер је он дјело руку Божјих намијењено за вјечност и бесмртност.

Његова светост је рекао да ће се представници хришћанских цркава и других свјетских религија у Сарајеву позабавити оним што је веома важно за наш живот, а то је мир.

Патријарх Иринеј поручио је да „нема мира код оних који немају мир са Богом, који је услов за мир са другима“.

„Живимо у времену када је мир поремећен међу људима. Треба да носимо сјеме мира, прије свега, у себи, и да то сјеме Божије, сјеме љубави сијемо свугдје гдје се налазимо“, нагласио је патријарх Иринеј.

Српски патријарх истакао је да, умјесто добрих односа, у свијету влада зло које је веома присутно у нашим животима.

Светој архијерејској литургији присуствовао је велики број вјерника, а они који нису могли да уђу у храм литургију су пратили у порти на великом видео-биму.

Међу присутнима су били и представници Католичке цркве, које је предводи надбискуп врхбосански кардинал Винко Пуљић, представници власти Републике Српске, представници Српске у заједничким институцијама БиХ, начелници општина Источног Сарајева и други представници политичког и јавног живота.

У оквиру своје посјете Митрополији дабробосанској, Патријарх Иринеј је:

-Присуствовао миси у сарајевској Катедрали,

-Обратио се учесницима Међународног скупа за мир,

-Посјетио Стару цркву у Сарајеву и њен музеј.

ЕПИСКОПИ ИРИНЕЈ И ГРИГОРИЈЕ ГОВОРИЛИ НА ПАНЕЛИМА СКУПА ЗА МИР У САРАЈЕВУ

Њихова преосвештенства епископ бачки господин Иринеј и епископ захумско-херцеговачки и приморски господин Григорије учествовали су у уторак, 11. септембра, на панелима у оквиру међународног скупа за мир који је одржан у Сарајеву.

Владика Григорије је на панелу под називом „Сарајево 20 година касније - од /између/ конфликта и сусрета“ рекао да нам се пружа „нова шанса да надиђемо гријехове прошлости, да се преобразимо и уздигнемо изнад њих, те почнемо из почетка на добрим темељима.“

„Да ли је тако нешто могуће у Сарајеву - не знам, али знам да треба покушати“ - рекао је владика Григорије.

Владика Иринеј, учествујући као уводничар на панелу под називом „Муслимани и хришћани у дијалогу“ рекао је да је за дијалог између религија потребан одговарајући друштвени амбијент.

„Дијалог је могућ само у друштвима која омогућују пуну вјерску слободу и право на свијест“ - рекао је владика Иринеј.

Епископ бачки оцијенио је да је истински и искрен дијалог могућ једино међу равноправним партнерима.

„Ако се један партнер не осјећа слободним тада нема шанси за прави дијалог. Није само слабији партнер ометен у остваривању дијалога, већ угрожен и чак уплашен може бити и јачи партнер веће заједнице у политички лабилном социјалном окружењу, јер и он може бити оптужен као издајник што жели дијалог са другима“ - појаснио је владика Иринеј.

Према мишљењу владике Иринеја, без потпуне правне једнакости немогуће је радити на дијалогу и узајамном поштовању.

„Пред апсолутним Божијим законом смо одговорни сви за себе и друге - и муслимани и хришћани. Теократска или религијски фундаментална друштва никада нису била остварива, а у данашњем свијету су и немогућа“ - тврди владика Иринеј.

Владика Иринеј присуствовао је и свечаности затварања скупа за мир на којој је поручио да је све што се чуло током протеклих дана о рату, миру, правди и неправди прихватиљиво свима и не извире из идеолошког диктата већ из срца.

„Ту се налази суштина нашег доприноса“, додао је владика Иринеј.

ЗАВРШЕНА VEЋИНА РАДОВА НА ИЗГРАДЊИ СПОМЕН КАПЕЛЕ У СТАРОМ БРОДУ

Завршена је већина грађевинских радова на изградњи православне Спомен капеле у Старом Броду, у кањону Дрине, петнаестак километара низводно од Вишеграда, у знак сјећања на страдање 6.000 српских цивила у Милошевићима и Старом Броду од злогласне усташке црне легије на почетку прољећа 1942. године.

Према ријечима предсједника Одбора за изградњу капеле Драга Гавриловића, у наредном периоду требало би да буду урађени завршни радови на фрескописању и постављању иконостаса.

да, који силази са Романије на Дрину, како би преласком преко скеле пронашао спас у Србији.

На јужном зиду наоса биће осликане сцене страдања светог Вукашина из Клепаца, а на другом зиду мученичка смрт Милице Ракић из Београда за вријеме НАТО бомбардовања Србије 1999. године.

„Као што би на сјеверној страни представа ријеке Дрине повезивала композицију са сценама страдања, тако би на композицији са светим Вукашином била осликана ријека Сава са приказима јасеновачког страдања. У тријумфалним луковима били би

радови на фрескописању унутрашњости капеле, те набавке иконостаса и икона били успјешно окончани.

Један од досадашњих највећих дародаваца Горан Крлић, настањен у Аустрији, поријеклом из овог краја, предао је донацију од више од 2.000 евра, прикупљену од Срба из Аустрије.

„Људи су заинтересовани да помогну завршетак овог Спомен комплекса, како би он био доступан што већем броју посјетилаца. Да се људи на лицу мјеста увјере у овај стравични, до недавно заборављен, злочин над 6.000 недужно побијених Срба чији је једини „гријех“ био што су жељели да се под најездом усташа домогну Србије и слободу“, каже Крлић.

Општине Вишеград и Рогатица изразиле су спремност да и у наставку радова на Спомен комплексу у Старом Броду помогну логистички и финансијски.

Надлежни свештеник Драган Вукотић рекао је да су се звона са капеле у Старом Броду први пут огласила уз протекле Васкршње празнике, а да је служење прве Свете литургије планирано на прољеће наредне године.

Посланик у Народној скупштини Републике Српске /РС/ Зоран Ђерић најавио је да ће са колегама посланицима Горњедринског и Романијског краја покренути иницијативу да ово подручје буде проглашено подручјем од општег интереса, те да обиљежавање годишњице страдања овдашњих Срба уђе у календар обиљежавања догађаја од значаја за РС.

Прије 70 година, у марту 1942. године, у оквиру усташке офанзиве чија је намјера била освајање границе на Дрини, из Сарајева, под командом Јуре Франце-

Према пројекту Академије за умјетност и конзервацију Српске православне цркве из Београда, а по непосредном увиду професора Горана Јанићијевића, предвиђено је да на сјеверном зиду унутрашњости капеле буде осликано страдање наро-

постављени ликови Срба мученика кроз вијекове", предвиђено је пројектом.

Као што је досадашњи дио радова окончан захваљујући донацијама и бројним прилозима, покренута је акција прикупљања средстава како би и планирани

тића, кренуло је око десет хиљада усташа који су пред собом тјерали непрегледне збјегове српских цивила са подручја Олова, Сарајева, Кладња, Хан Пијеска, Романије, Сокоца, Рогатице и Борика.

Уплашени народ кретао се ка Вишеграду, надајући се да ће ту прећи Дрину и склонити се у Србију.

Италијански војници у Вишеграду нису дозволили збјегу од око десет хиљада цивила да пређе мост, већ су их упутили низводно према селима Милошевићи и Стари Брод, гдје су биле скеле.

Усташе су спријечиле српске цивиле да се пребаце на другу обалу Дрине, масакрирале су и у Дрину побацале више од шест хиљада дјеце, жена и старца.

Њемачки војници на десној обали Дрине покушали су да спријече масован покољ Срба, а према сачуваним тадашњим њиховим свједочењима у Дрину се, бјежећи пред усташама, бацило 368 српских дјевојака.

У Старом Броду је 2008. године подигнуто спомен обиљежје у знак сјећања на овај стравични злочин које су освјештали Митрополит дабробосански господин Николај и Епископ милешевски господин Филарет.

БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ И БОГОСЛОВИЈА У ФОЧИ ПРОСЛАВИЛИ КРСНЕ СЛАВЕ

Православни богословски факултет и Богословија у Фочи прославили су у суботу, 12. маја, на православни празник светог Василија Острошког, своје три славе - славу свих школа светог Саву, јер се 10. маја обиљежава спаљивање моштију светог Саве на Врачару, крсну славу Богословског факултета светог Василија Острошког и крсну славу Богословије светог Петра Дабробосанског, које су на овај датум ухапсиле усташе у Другом свјетском рату и када почиње његово страдање.

Светом архијерејском литургијом у храму посвећеном светом Василију Острошком и светом Петру Дабробосанском, у кругу Богословије и Богословског факултета у Фочи начелствовао је протојереј-ставрофор Милорад Љубинац, архијерејски замјеник Његовог високопреосвештенства митрополита дабробосанског господина Николаја, уз саслужење више свештеника Митрополије дабробосанске и гостију из других епархија.

На Литургији је одговарао Камерни хор Музичке академије из Источног Сарајева под руководством мр Рада Радовића.

Након што је прочитано Јеванђеље, свештеник Владимир Ступар одржао је славску бесједу пред великим бројем вјерника у којој је говорио о значају празника.

Након Литургије је обављена и трократна литија око храма, а у наставку и традиционално освећење и резање славског колача.

Одржана је и свечана академија у амфитеатру Богословског факултета на којој су уручене дипломе за 46 дипломаната.

У ове двије образовне установе данас се школује 95 богослова и 497 студената на првом циклусу студија из свих крајева свијета.

Декан Богословског факултета у Фочи протојереј-ставрофор др Борис Брајовић рекао је да је настава организована по болошком процесу на три студијска програма у Фочи и Добоју.

„У Фочи имамо четворогодишњи општи смјер и трогодишњи пастирски смјер. Прошле године отворили смо и Студијски програм за црквену умјетност и сликарство са сједиштем у Добоју“, истакао је Брајовић.

У плану је отварање четвртог одсјека за црквено право и админи-

страцију и оснаживање постојећих са савременом опремом и усавршавањем кадрова и студената.

Организовани су и други и трећи циклус студија, на којима се образује 120 студената.

Ректор Универзитета у Источном Сарајеву Митар Новаковић рекао је да је завршен пројекат реконструкције зграде факултета у центру Фоче, чију куповину је помогла Влада Републике Српске, а сада се изналазе могућности да буде обезбијеђен новац за реконструкцију и опремање како би се могло почети са наставом.

„На путу смо да обезбиједимо кредитна средства тако да вјерујемо да ће зграда бити уселјива у наредној години на понос свих нас“, нагласио је Новаковић.

Факултет је остварио сарадњу са Атинским и Московским богословским факултетима, као и са Богословским факултетом „Андреј Шагуна“ Румунске православне цркве из Сибијуа.

„Један од видова сарадње је и размјена научних часописа, што омогућава нашим наставницима бржи пут до стицања виших звања“, истиче декан Богословског факултета „Андреј Шагуна“ из Сибијуа Аурел Павел.

Литургији и свечаној академији су, осим највиших представника Општине Фоча, присуствовали и декани и професори факултета са Универзитета у Источном Сарајеву, те представници из других богословија.

За госте је уприличен коктел у парку комплекса школа гдје су могли уживати уз звуке етно састава „Кимвал“.

Богословски факултет и Богословија природни су насљедници Богословије која је основана 1882. године у Сарајеву. Рад Богословије прекинут је 1941. године, а након окончања рата забрањено је њено обнављање.

Ни до данас Српској православној цркви није враћена зграда у Сарајеву у којој је до почетка Другог свјетског рата била смјештена Богословија.

Рад Сарајевске богословије обновљен је 1994. године у Фочи отварањем Духовне академије, а у овом граду од 1996. године дјелује и Богословска средња школа.

У СОКОЦУ ОДРЖАН ТРАДИЦИОНАЛНИ ВИДОВДАНСКИ САБОР

У Сокоцу је у недјељу, 1. јула, код храма Светог пророка Илије - Романијске Лазарице, одржан 20. традиционални Видовдански сабор, који се на овом мјесту организује сваке године у недјељу по Видовдану.

Тим поводом је у храму Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај служио Свету архијерејску литургију, уз саслужење дванаест свештеника и два ђакона Митрополије дабробосанске.

Прије Литургије у храму је служен парастос свима који су страдали бранећи отаџбину и вјеру православну, а локални свештеници су на Војничком гробљу „Мали Зејтинлик“ у Сокоцу служили помен погинулим српским борцима у посљедњем одбрамбено-отаџбинском рату.

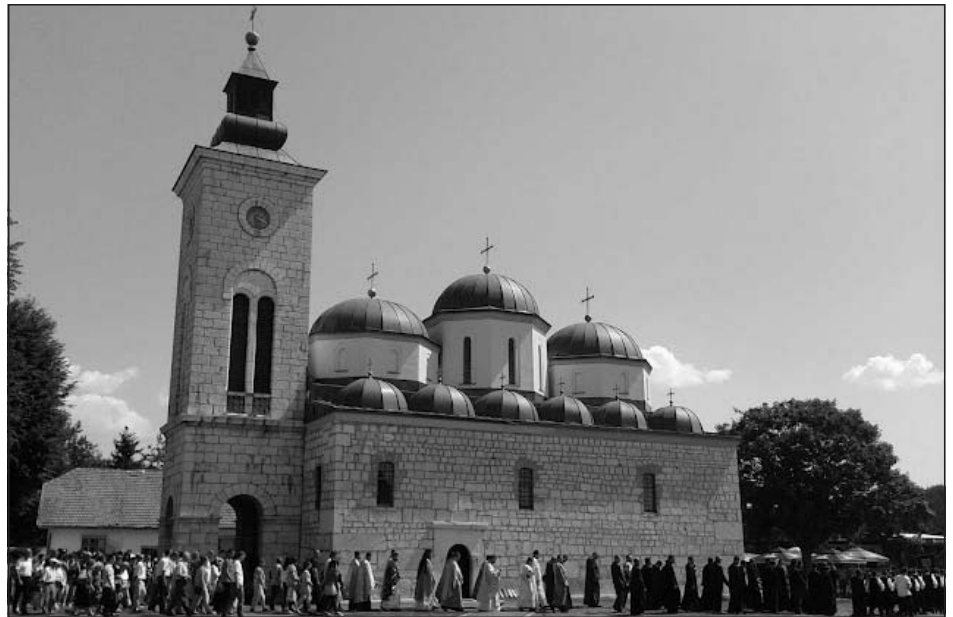
Након литургије обављена је литија око храма и славски об-

ред, а потом одржана Видовданска академија.

На почетку академије митрополиту Николају уручен је пригодан поклон, архијерејске инсигније - крст и панагија, поводом 20 година служења на трону Митрополита дабробосанских.

Инсигније је, у име свештенства и монаштва Митрополије дабробосанске, уручио архијерејски замјеник протојереј-ставрофор Милорад Љубинац, који је нагласио да је Митрополија дабробосанска за двије деценије је управљања Митрополита Николаја доживјела препород у духовном, просвјетном и културном погледу, те да ће период његовог столовања засигурно бити изучаван како у историји Српске цркве тако и у националној историји српског народа.

Свечану видовданску бесједу одржао је асистент на Богословском факултету у Фочи свеште-

ник Владимир Ступар, који је истакао да је одређење за царство небеско Светог кнеза Лазара и Косовских мученика потврда хришћанског идентитета српског народа.

„Ми хришћани знамо да је, иако живимо на земљи, наше грађанство на Небу. Управо овај хришћански идентитет који задобијам у Цркви јесте онај идентитет који нам је даровао Христос, научивши нас да се молимо Оцу небеском и да изражавамо наду у долазак Царства Божијег. Овај идентитет ми потврђујемо у Цркви, јер је Црква благословено Царство Оца, Сина и Светога Духа - односно на Светој Литургији, гдје ми кроз подвижнички и светотајински живот постајемо усиновљени Богу Оцу, примамо благодат Духа Светога и постајемо жцарско свештенствож," додао је Ступар.

Отац Владимир је нагласио да се, испуњавајући заповијести Божије и живећи Христом, сав наш живот претвара у Царство небеско, које се задобија кроз љубав, смирење и покајање.

„Пошто знамо да је Бог љубав, и наш се живот стога претвара у љубав у заједници једних са другима. Наше живљење на земљи јесте свједочанство Царства небескога кроз љубав коју имамо међу собом," рекао је он и додао да ће нас Христос зато и познати у дан Страшнога суда и позвати ријечима: „Ходите благословени у Царство Оца мојега које вам је припремљено од постања свијета".

У богатом културно-умјетничком програму који је услиједило учествовала су културно-умјетничка друштва и умјетници који чувају српску православу традицију.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ ОСВЕТИО ХРАМ СВЕТЕ ВЕЛИКОМУЧЕНИЦЕ МАРИНЕ У СЕЛУ ЗАКОМО КОД РОГАТИЦЕ

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је уз саслужење свештенства из Рогатице, Сокоца, Борика и Вишеграда, 30. јула љета Господњег 2012., након Свете архијерејске литургије осветио новоизграђену цркву Свете великомученице Марине, у народу познатије као Огњена Марија, у селу Закомо.

- Изградња овог светог храма почела је на Огњену Марију, 30. јула 2008. Дјело је вјерника овог краја на граници наше и општине Соколац који нису штедјели ни труда ни средстава да би им се испунила вјековна жеља да се и у њиховим селима чује црквено звоно и да на богослужење не морају ићи у 15 километара удаљену Рогатицу и тамошњу цркву Свете Тројице, рече потпредсједник Одбора за њену изградњу Радивоје Планојевић.

- Земљиште за изградњу цркве у површини од 2,5 дулума, додао је Планојевић, поклонио је, сада покојни, Јован Паунић. У помоћ за изградњу одмах су се масовно укључили вјерници овог краја. Предводио их је Драгомир - Драго Шалић чији прилог у новцу, црквеним звонима, иконостасу и другим предметима за опрему цркве прешао цифру од 85.000 марака, ради чега му је и припала част да буде кум ове светиње. Ту је и помоћ Илије, Драгана, Миленка и Микаила Шалића и тако редом. Прилоге

су дали и многи други приложници из земље и иностранства.

Црква у Закому, са олтаром, галеријом и помоћним просторијам, има површину од око 120 квадрата. Висина припрате са звоником и главним крстом је 17, централног дијела, наоса, у коме ће се окупљати вјерници и олтар по дужини има 14 и ширини осам метара.

Света великомученица Марина је и крсна слава храма у Закому, чији је овогодишњи кум био Одбор за изградњу. Славски колач преломио је протојереј стафрфор Милорад Љубинац, а уручена су и признања највећим донаторима за изградњу цркве. Митрополија дабробосанска за братску хришћанску помоћ и изузетан допринос живој српској православној цркви додијелила је Златну плакету Светог свештеномученика Петра Дабробосанског Драгомиру и Илији Шалићу. Сребрена плакета додијелена је Радивоју Планојевићу и свештенику Рајку Цвјетковићу, док су грамате Митрополита Николаја добили Драган и Миланко Шалић, Ненад Перовић, Рато Рајак (из Рудог) и породица покојног Јована Паунића, а захвалнице Петар и Андрија Паунић, Божидар Поповић, Драгомир Пурковић, Божидар Шалић, Ненад Јовановић, Микаило Шалић, Драган Вукаиловић, Драго Томовић, Деливоје Планинчић, Илија Јанковић и Милован Којић. .

ХРАМ ПРЕОБРАЖЕЊА ГОСПОДЊЕГ У САРАЈЕВУ ПРОСЛАВИО КРСНУ СЛАВУ

У име Митрополита Николаја бесједу на овом свечаном скупу одржао је старјешина цркве на Сокоцу протојереј-ставрофор Милорад Љубинац.

- Данас је, рекао је прото Љубинац, велика радост у срцима свих који су се овдје окупили. Са освећењем и предајом у службу Божију овог храма посвједочили сте да сте непоколебљиви вјерници и достојни насљедници својих часних предака који су вијековима одољевали Отоманској империји која вам је срушила први храм прије неколико вијекова. Била је то уствари нека врста такмичења ко ће дати више да се чим прије сагради овај свети храм и дође овај свечани и историјски дан када ће се у Летопис Парохије рогатичке уписати да је у малом селу Закомо саграђена и освећена црква Свете великомученице Марине љета господњег 2012.

- Добијањем ове светиње, нагласио је прото Љубинац, добијају се и обавезе, браћо и сестре. Прије свега требамо се и даље држати Божијих заповјести - да љубимо ближе своје и да праштамо једни другима. Тако ће се најбоље препознати да смо уистину дјеца Божија.

У Закому је одржан славски ручак, као трпеза љубави, и цјелодневно сада већ традиционално народно весеље које је и ове године окупило велики број вјерника и осталих грађана рогатичке и сусједних општина.

Срејен Мићковић

Храм Преображења Господњег у Сарајеву прославио је у недјељу, 19. августа, своју Крсну славу.

Свету архијерејску литургију служио је Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај, уз саслужење три свештеника и два ђаконa Митрополије дабробосанске.

Након литургије обављени су литија око храма и славски обред.

Свештеници су, традиционално, на овај велики православни празник, освештали грожђе које је подијељено вјерницима.

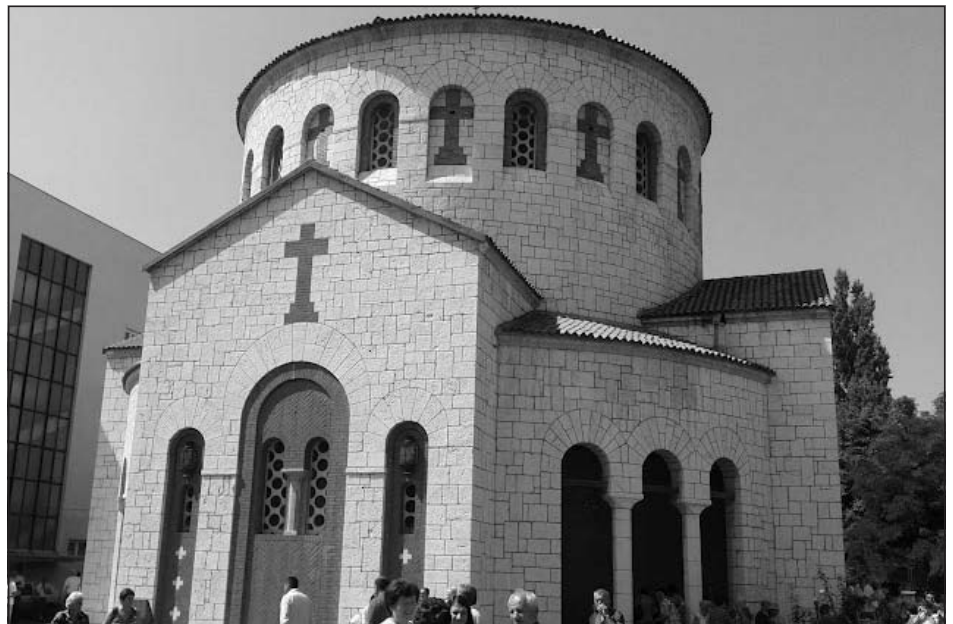
Благословом митрополита Николаја вјерницима се обратио протојереј-ставрофор Чедо Ђуреиновић који им је честитао храмовну славу и говорио о овом великом православном празнику.

Овогодишњи кумови славе били су Вера и Милан Браловић из Сарајева, који су приредили богату славску трпезу.

Старјешина храма, протојереј-ставрофор Јадран Даниловић рекао је да је на данашњи дан прије рата у овој цркви, светом мјесту саборовања и зборовања, било много више народа.

„Али, ево данас, упркос свим страдањима, након патњи и мука српског народа у Сарајеву, скупили смо се и прослављамо своју Крсну славу коју Свети Петар Дабробосански посвети Преображењу Господњем у предвечерје Другог свјетског рата“, додао је отац Јадран.

Напомињући да овај храм у последњих десет година доживљава свој препород и преображај, он је истакао да је то „лијепо, али да се са жалом, болом и тугом са-

СТО ГОДИНА ХРАМА СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У РУДОМ

мо може констатовати да је све мање живе цркве Христове, народа који се ту окупља".

„Махом су све старији, болесни и изнемогли и свакога дана нас је све мање и мање“, рекао је прота Даниловић.

Неки од вјерника, српских повратника у Сарајево, присјетили су се пријератног саборовања испред Преображенског храма када је било много више људи, као и поратног периода када су, како кажу, са великим страхом долазили у цркву.

Сарајевски Срби традиционално Преображење Господње славе у порти овог храма од 1940. године, када је и завршена изградња ове најмлађе православне богомоље у Сарајеву.

Храм је пројектовао чувени београдски архитекта професор Александар Дероко.

Пројекат храма је првобитно урађен за Сплит, али је, након постављања камена темељца, изградња у том граду стала, те је храм подигнут у Сарајеву због чега ова богомоља и има изглед храмова на јадранском приморју.

Храм је пројектован по узору на најстарију српску православну цркву Светих Апостола Петра и Павла у Расу, која потиче из 8. вијека.

У Рудом, градињу који се налази у источном дјелу Републике Српске 8. и 9. септембра уз богат културни и духовни садржај обиљежена је стогодишњица храма Светих апостола Петра и Павла.

Мали град Рудо смјештен је на десној обали ријеке Лима, а на тремеђи три државе: Републике Српске, Србије и Црне Горе.

Тежак географски положај на коме је лоциран, као и разне недаће које су га снашле, учинили су да овај град остане мали град са великом душом.

Ипак у свом у овом скромном садржају један од украса по ком је Рудо препознатљиво је и храм Св. Апостола Петра и Павла. Иако увучен у само срце града, овај храм је доминантан над читавим простором. Скоро да није могуће замислити разгледницу Рудог без ове цркве светих Апостола.

Својим контурама и вјешто изведеним линијама подсјећа на скуп детаља великих наших светиња: Милешеве, Студенице, Жиче, Дечана...

Вјероватно је Протомајстор - градитељ, у великој жељи да храм буде што љепши и импозантнији, црпио архитектуру као и детаље из помених великих српских манастира.

Топлина и гостопримство Руђана на далеко је позната. Много је оних који су дужници овом граду и овом дивном храму, који својим контурама подсјећа сваког ко је везан за њега на онај завјет који су Богу дали. ЗАВЈЕТ ВЈЕРЕ ПРАВОСЛАВНЕ.

Тај храм прославио је стогодишњицу у присуству великог броја вјерника, уз богат културни програм, а централна свечаност или Сабор свих Руђана десио се осмог и деветог септембра.

За овој јубилеј руђански храм добио је ново рухо, нови иконостас са иконама и живопис на читавом простору храма, који су пре Литургије на дан прославе освећени.

У присуству око 1000 вјерника свету лутургију по Благослову ми-

трополита Николаја служио је архимандрит Јован Гардовић уз саслужење 12 свештеника и три ђакона, а пјевао је хор „Свети Цар Лазар“ из Прибоја под управом Будимира Гардовића.

У таквом амбијенту присутнима у храму навирала су сјећања прошлих времена као и оних који су дали велики допринос у прошлом вијеку, а који нису међу нама.

Познат по својој побожности као и великом броју свештенства и монаштва који је дао, Руђанци крај ужива репутацију извора богољубља и побожности.

Сабор тог дана је скупио многе расуте широм свијета, да би се неки сусрели и видело чак после 20 и више година. Све у свему сабор достојан вјековног јубилеја и исто толико истрајности на Путу Вјере православне.

Много је и оних који су помогли да овај јубилеј буде достојанствено обиљежен, али посебно мијесто заузима Коло српских сестара ПОКРОВА ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ, које ради при црквеној општини Рудо, које су са одборницима Ц.О. и свештенослужитељима о. Гораном Терзићем и о. Василијем Цвјетковићем били носиоци свих активности око организације прославе.

Свој допринос дале су и СО Рудо, као и скоро све институције и појединци града Рудог.

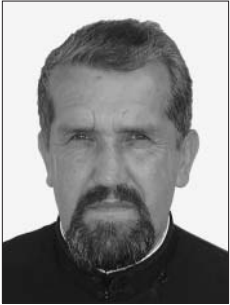
Богатији за један читав вијек, овај Храм Светих Апостола Петра и Павла, ће бити уврштен у баштину обијеката наше државе од посебног историјског значаја.

Посебно мјесто око свих идеја као и цијелог пројекта обиљежавања овог вјековног јубилеја, припада протојереју-ставрофору Саву Брадоњићу, који је скоро до свих детаља разрадио са свештенством и црквеним одбором комплетан садржај прославе.

A. J. G.

Бесејда на Свешћој Лиџруџији у храму Свешћих Ајосћола Пејџра и Павла у Рудом

*Сејден јеџоже соћвори Госћод,
возрадујемсја и возвеселимсја воњ
- Ево дана којеџ сћвори Госћод да
се радујемо и веселимо у њему.*

Данас Рудо, Црквена општина, вјерници Парохије руђанске са великом радошћу дочекују данашњи дан, сто година од освећења овог светог храма. Претци наши подигоше овај храм у славу

Божију, посветише га Св. апостолима, да служи Богу и српском роду. Подигоше га у једна тешка, ратна, нестабилна и оскудна времена, али су имали јаку духовну и националну свијест, чврсту вјеру у Бога, наду у бољу и свијетлију будућност.

Послије херцеговачке буне и Берлинског конгреса дошло је до националног и духовног буђења српског народа у Босни и Херцеговини. Из тог времена имамо највише саграђених храмова по многим мјестима. Дошло је до смјене окупаторске власти, одлазак вишевековне окупационе турске армаде и долзак нове аустро-угарске са претензијама на вишевековно господарење на овим просторима. Нова власт у почетку дала је извјесну слободу, али убрзо почела спроводити своју дугорочну политику „Преваспитавања сва три народа у Босни - стварајући нову бошњачку нацију“. Српски народ је био највише изложен том притиску у сваком погледу, али је убрзо почео да пружа жилав отпор.

До овог периода аустроугарске окупације немамо сигурних података да је на просторима данашње Парохије руђанске била нека црква од чврстог материјала. На основу назива мјеста „црквина, крстови, збориште и др“ претпоставити је да су ту некад постојале црквике од пружа и глине помјешане са пљевом, гдје се народ окупљао, причешћивао и саборовао. У смутним временима те су црквике рушене и

паљене. Одлуком Земаљске аустроугарске владе 1884. год. подиже се прва српска школа, а 1886. год. црква Св. пророка Илије у старом Рудом, код садашње бензиске пумпе. Школа је грађена од чврстог материја, приземље и спрат, а црква од дрвених брвана, скромних димензија. Нажалост црква није била дугог вијека, јер је у поплави Лима 1896. год. тешко оштећена и није била више за употребу. Аустроугарска влада измјешта насеље на данашњу локацију и одмах почињу градити се јавни и приватни објекти. Проласком узане пруге Сарајево-Увац, сам крај је економски ојачао па срби почеше насељавати се и градити куће. Затражише и локацију за градњу цркве, црквене куће са баштом за свештеника и гробље. Влада им посла геометра из Сарајева и уз помоћ угледних локалних Срба одабраше најљепшу, просторно велику локацију, која доминира насељем. Стару цркву су измјестили изнад данашње цркве и у њој се вршило богослужење до завршетка и освећења нове цркве.

У том времену дошло је до спајања старе руђанске парохије којој су припадала села са лијеве стране Лима све до Заборка и Захумско-херцеговачкој епархији и друге вишеградске парохије, којој су припадала села од Вишеграда до села Цикоти изнад Рудог и Епархији дабробосанској. Хиљаду девесто пете године новчаним средствима из програма Владе аустроугарске саграђен је Парохиски дом и у њега се уселио млади свештеник Светозар Поповић. Формиран је Црквени одбор од угледних, имућних трговаца и домаћина, а за предсједника изабран је Манојле Илић, учитељ у школи „Патријарх Макарије Соколовић“ у Рудом. Одмах су почели са припремама за градњу цркве.

Градња је трајала од 1908. до 1912. год. У међувремену десило се да је млади свештеник са девет година свештеничке службе напрасно умро, али је на његово мјесто дошао нешто старији свештеник Ђорђе Шилјак из угледне свештеничке породице „Шилјак“ из Пљеваља, који

је са одбором наставио и завршио градњу цркве. Цркву је осветио Митрополит дабробосански Евгеније Летица, у септембру 1912. године. По писању дневних сарајевских новина су поносно корчали наши претци, чувајући вјеру, крст часни, обаз и слободу. Био је мјесто молитвеног окупљања, народног саборовања и центар духовног живота овог краја. Многе генерације духовно су узрасале под сводовима овог храма. Овдје смо крштени, основне истине о вјери и православљу научили, причешћивали се, свете тајне и молитвословља обављали, саборовали, и духовно узрасали.

Овај храм као израз народне душе кроз читав двадесети вијек дијелио је судбину свога народа. Није био нијеме посматрач времена и догађаја, већ као живи организам саживјео се са својим народом и дијелио судбину његову. Када је народу било добро и храм је узрастао, а када је народу било тешко и он је трпио. Одмах након освећења почели су Балкански ратови, Први свијетски рат, Други свијетски рат, време безбожњаштва и прогона Цркве и народа. У Првом и у Другом свијетском рату је бомбардован од стране непријатеља, али чуван Божијом руком и светим апостолима остао је неоштећен. У Првом рату велико звоно је скинуто и однијето у Беч, да би се од звона са православних цркава излили топови, који су касније сијали смрт по српском народу. Послије Другог свијетског рата црква је једно вријеме била претворена у магацин робе државних резерви, а све до 1958. год. није могла имати сталног свештеника.

Треба напоменути да у овом стогодишњем периоду на простору Парохије руђанске изграђене су још две цркве за духовне потребе својих вјерника. Хиљаду девесто седамдесет и пете храм „Св. Макарија Соко-

ловића", на Паштан Брду, а 2009. год. храм „Св. Николаја српског" у Миочу, на другом дијелу парохије према Прибоју. Поред храмова подигнути су и објекти за потребе вјерника приликом црквених свечаности и обреда. Црква је редовно одржавана. Девесто тридесет и пете године набављена су средње и велико звоно од прилога парохијана и средствима Црквене општине, а 1936. год. уграђен сатни механизам који и данас откуцава вријеме. Хиљаду девесто осамдесет и шесте године црква је споља генерално сређена, а после тога све до данашњих дана траје парцијално уређење, дио по дио инвентара.

За данашњи изглед и стање храма заслужне су наше данашње генерације којим нас је Господ удостојио части да прослаavimo овај значајан стогодишњи јубилеј. Унутрашње уређење парцијално је рађено све до последњих радова, замјене прозора, преправка балкона, израда иконостаса, фреско-осликавање цркве и израда свјећарнице за продају и паљење свијећа. Сви ми неко мање неко више приложили смо сопствени дар са вјером и љубављу „Ко Цркви дарује - Богу позајмљује."

Са великим пијететом, поштовањем молитвено сјећамо се данас свих наших часних предака: ктитора, дародаваца, свештенослужитеља који су служили и богослужили у овом светом храму, предсједника Црквене општине, татора, појача, црквењака и свих који су својим трудом, са љубављу доприносили благољепију његовом. Надамо се да се данас радују душе њихове пред Господом, јер гледају дјецу своје дјеце да чувају оно што су им у аманет оставили и иду њиховим путем.

Ево и ми данас окупљени са поносом заблагодарисмо Господу на укљученој части да прослаavimo овај стогодишњи јубилеј, да поменемо своје часне претке и са поносом пренесемо нашем потомству да наставе истим путем у следећем вјеку.

Много је ријечи благодарности и захвалности које данас желимо да упутимо свима, који су на било који начин допријели, да се овај дом Божији украси и да се овај јубилеј достојанствено прослави. На првом

мјесту протојереју Др Луки Новаковићу, на његовој љубави према својим родним корјенима, одакле је и произишло ово велико богоугодно дјело, овај живопис, ове фреске, ово осликано Св. Јеванђеље и ликови светитеља. Ово није његов први дар овом светом храму. Као дугогодишњи парох могу јавно да пошведочим да је о. Лука још као студент на Духовној академији у Москви скоро сваке године, долазећи на љетни распуст, доносио дио по дио светих сасуда, крст, а као свештеник одежде, књиге и друго. Ја знам да о. Лука не воли да га хвалим, али оче Лука „Не може се сакрити град кад на брду стоји, нити се свијећа која свјетли ставља под сто, већ на свјећник, да виде људи добра дјела", каже Господ. Нека Ти је ово богоугодно дјело Богу на славу, овом храму на украс, Теби на част и достојанство, а твом потомству на понос.

Хвала свима који су највише допријели да се све ово уради, било новчано, било стручно, било сопственим радом, личним залагањем, масовним одзивом у прилозима и храни, што је за Црквени одбор и свештенике потврда и добар знак да је народ задовољан и подржава оно што радимо. Хвала браћи свештеницима који су својим учешћем и учествовањем у богослужењу увеличали овај стогодишњи јубилеј. Жао нам је што нисмо успјели да данас са нама учествује неко од архијереја, али десило се да се у Сарајеву одржава Међурелигијска мировна конференција, па су Паријарх, Митрополит и многи архијереји присутни тамо. Хтио би да у име Црквеног одбора јавно похвалим наше вредне домаћице, које су се масовно одазвале, на челу са Колом српских сестара и свим приложницима у јагњадима, храни и пићу, као и помоћи да би све домаћински и како доликује јубилеју изгледало.

Хвала умјетницима на добро и квалитетно одрађеним пословима: Миловану Белошевићу са екипом из Београда, за фреско-осликавање храма, Миловану Бековићу из Крагујевца за израду иконостаса у дуборезу, Слободану Маринковићу проф. на Ликовној академији у Крагујевцу за урађене иконе на иконо-

стасу у византијском стилу, Станимиру и Зорану Ристовићу из Рудог за израду ограда на галерији и комплетирање ентеријера, Срећку Крсмановићу из Вишеграда за израду прозора и др. Да би то све било урађено како треба и лијепо изгледало, све је рађено под контролом и надзором арх. Рата Рајака из Рудог.

Црквени одбор предложио је Његовом Високој преосвећеној свјетлости митрополиту дабробосанском Господину Николају, да одликује следеће установе и појединце.

Др Луку Новаковића из Београда Орденом Св. митрополита Петра сарајевског, са златном плакетом.

Арх. Рату Рајака из Рудог Орденом митрополита Петра сарајевског са сребреном плакетом.

Архијерејском браћом одликовани су:

Скупштина општине Рудо, за разумјевање и пружену помоћ у обнови и уређењу храма.

„ЕРС" Мале хидроелектране Бања Лука за пружену новчану помоћ за уређење храма и прославу јубилеја.

Коло српских сестара у Рудом, за пожртвован рад при храму, помоћ угроженим и прославу јубилеја.

Господин Видоја Микавицу из Нове Пазуве, за новчану помоћ у изградњи свјећарнице за продају и паљење свијећа.

Протојереја-ставрофора Јеремију Старовлаха за даровану помоћ за израду иконостаса.

Протијереја-ставрофора Милока Топаловића из Београда за даровану помоћ за израду иконостаса.

Протојереја-ставрофора Бранка Топаловића из Београда за даровану помоћ за унутрашње уређење храма.

На крају још једанпут се захваљујемо свима на свему учињеном и нека би Господ подарио да овај св. храм дочекује још много јубилеја, вршећи своју јеванђелску мисију, да буде светионик и путеводитељ и будућим генерацијама, као и нама до сада. На многаја љета. Живјели.

*протој.-ставрофор
Хаџи Саво
Брадоњић*

„ЗЕМЉОМ ХОДИ А НЕБА СЕ ДРЖИ“

*Иншереју са владиком Максимом (Васиљевићем),
новинарке Мире Андрић*

- Шта је најважније у животу? Чег се треба држати да би сачували праве вриједности?

Почели сте са тешким питањем које подсјећа на питање младића из Јеванђеља: „Шта да учиним да задобијем живот вјечни?“ Одговор је дао сам Спаситељ. Нај-

важније је, дакле, познати живот истинити који је Христос даровао, а то није могуће без изласка из себе и ступања у заједницу живота, коју нам Бог нуди као *предокус* Царства Божијег у временско-просторним оквирима који су нам дати. Подвиг је, колико год био напоран, ипак је једно смислено напредовање а Бог поштује и наше вријеме и наш процес сазријевања. Човјеково *призивање* на одмјеравање са свијетом, историјом, а све пред својим Творцем, чини наш живот изузетно узбудљивим и, наравно, одговорним. За духовно пробуђено биће, сваки тренутак је повод за славословље, дјелање, стварање... у служби Богу и ближњима. Живот је здрава игра, поезија, подвиг, радост - и Бог нас жели такве, непатворене и чистога срца. Чак и када нас сналазе невоље, неочекивани животни обрти и наиђу дани зли, стојте чврсто и не клоните, него *изнад свега узмите штит вјере, о који ћете моћи погасити све огњене стријеле нечастивога*, по савјету апостола Павла. На такав живот нас пози-

ва Црква а као примјер нам даје Светитеље. Човјек који је дотакнут Истином живота жели исту да пренесе и другима. У томе је Предање Цркве: *предавање* свакој новој генерацији те васкршње радности која и смрт чини надиграном и смијешном.

- Шта нас то највише уништава, зашто нам је омладина депресивна, погубљена?

Човјека највише разара одсуство љубави према Другога, према Богу и ближњем; а злурадост и мржња доводи до духовне авитаминозе и коначно до смрти. Депресија своје исходиште има у губитку правога оријентира, па онда самољубље и биохемијска неравнотежа воде ка својеврсној самоизолацији и просто нас чине заточеним у таквом стању и свијету. И то прати људска бића свудге, било да се налазе у Лос Анђелесу, Вишеграду, Јоханесбургу итд. Један италијански психијатар, Луиђи Зоја, написао је недавно књигу „Смрт ближњега“ у којој говори о томе да су глобализација и крај хладног рата довели до солидарности са удаљеним индивидуама (напр. пријатељ са фејсбука), тим апстрактним личностима, али тиме је онај ближњи, на кога смо упућени, постао одсутан из нашег живота. Дакле, цијену модерне комуникације плаћа наш сусјед или „ближњи“ како га описује јудео-хришћанско предање. Вриједи прочитати ту књигу.

Не треба да нас чуди што је тако са данашњом омладином када знамо кроз какве кризе је прошао наш народ и какав при-

мјер су старији показали млађима. Поента је у томе да се кроз кризу пробудимо. Христос ослобађа од сваке заточености, а Црква нам отвара границе ка бескрају... Не заборавимо да је ванђелска љубав, заједно са вјером и надом, имају благотворну моћ тиме што пред нас стављају јасан фокус, и служе као својеврсни духовни GPS навиђујући нас ка Истини. Ми старији смо дужни да вјерујемо у младе, јер су данашње генерације, упркос свјему, јаке, даровите и предузимљиве.

- Када дођете у отаџбину, шта највише примјетите код овдашњег народа, колико је отаџбина опустјела (Србија, БиХ)?

Примјећујем измучен народ који је кривицом других и самога себе доведен до критичног стања. Није на мени, који долазим са стране, да доносим оцјене. Уочавам како се огромне могућности пред нама пружају а не користе. Наш народ је обдарен, маштовит, креативан, у основи здрав и бодар. Не промичу ми знаци препорода, алтруизма, спремности на жртву, прегалаштво, у чему предњаче црквене заједнице и спортисти. Свако може видјети да је на путу стваралачког одмјеравања неопходна духовна и физичка дисциплина.

- Како препознати добре људе?

Знамо да је, по Христовим ријечима, једино добар Бог а свака људска доброта је исувише релативна. Па ипак, једном благодатном богочовјечанском симбиозом (о којој је код нас тако дивно говорио Св. Јустин Ћелијски), својства Божија се преносе и на нас - у мјери у којој и ми учествујемо својом слободом и љубављу. Тако је добар човјек онај који не до-

пушта да га отуђујуће силе мрака и заводљиви модни трендови заведу са пута правде, истине, поштовања другог. „Човјек је исувише широк“, како вели један од јунака Достојевског, баш зато што је боголик. Нема друге него се слободом и љубављу посветити таквом човјеку, јер нам од ближњег зависи спасење.

-Како се владати у овом времену?

Као да смо пред Лицем Божијим. А Бог нас не поражава својом свемоћи него нас придобија својом неизрецивом Љубављу. А то онда улива силну енергију у нас. Најпре се треба искрено запитати о смислу нашег постојања, па онда препознати задатак који треба да испунимо: крећући се амплитудом од човјека до Богочовјека. Онај који стекне истинску слободу у Богу, тај не мари за границе у себи и око себе. А то је оно чему нас води Јеванђеље: да са Христом слободно уђемо у перипетију историје, без бојазни од смрти, без колебања пред непознавањем чињеница контекста и неизвјесношћу будућности. „Земљом ходим а неба се држим“, ријечи су које сам научио од Владике Атанасија, а оне нам саме по себи све говоре.

-Омладина нам је готово без циља. Већина се заноси мишљу да треба побјећи одавде, да је негдје у туђој земљи бољи живот. Шта бисте им поручили?

Младост је вријеме превирања и поступног изабирања, ситуирања и трагања. Права је штета што људи нису више у прилици да путују, нарочито млади људи. Јер не путује се, по речима једног писца, само да се раздрма досада и убије време, него да човек себе сагледа и покуша да разуме у светлу других народа и култура

и одреди своје место. А то је веома значајно искуство, сложићете се. Путовања су дакле и проблем егзистенције, а не само разоноде. Путовања су диван нагон, али и проблем опасан јер човјек не може побјећи од себе. Промјена поднебља не мора неопходно донијети превазилажење личних слабости и недостатака које носимо ма гдје пошли. Сигурно је да непозната земља својом непознатошћу и наговјештеним привлачностима обећава. Ипак, сваки исељеник треба да зна да одласком креће у велики ризик тиме што се свјесно лишава свог природног контекста: породице, отаџбине, Цркве итд. Он ће у далекој земљи, која нас неминовно - по законима физичким и друштвеним - асимилије, иако нам није увијек прирасла срцу, увијек осјећати чежњу за остављеним завичајем. То је тако примјетно код нашег свијета: на струнама своје душе они ће свагда свирати завичајне мелодије о својим селима и градовима, ријекама и планинама, људима и обичајима... Истовремено ће бити позвани да ту мелодију обогате и другачијим тоновима. И можда направе и један музички хит који ће звучати пријатно не само његовим земљацима него и другима.

-Ви сте се млади замонашили. Који је манастир у вашем животу имао посебну улогу. Због чега(кога)?

Због онога што и сваког монаха вуче у манастир: слобода новог живота у Духу Светоме који извири из етоса Христовог, из Јеванђеља. Као што су први Хришћани веровали сведочанству Апостола Павла када им је говорио о Христу и предавао његову Тајну, тако сам и ја имао тај благослов да ме у тајне Христове Личности уводи

један апостол нашега времена, епископ Атанасије, умировљени владика Захумско-херцеговачки. Иако нисам до краја вредновао његове ризнице етоса и мудрости, ипак је успио да у моје недојстојно срце унесе ону малу васкршњу радост која ће ме носити кроз цио живот.

- Какав је православни живот Срба у Америци?

Тежак, и ништа лакши него живот изван Америке. Са повишеним стандардом живота, повишена је и одговорност, слободно вријеме смањено, а зависност од комфора скопчана са дуговима и кредитима. Изазов је, у сваком случају, бити вјеран и доследан духовни потомак Светога Саве, тог чудесног човјека, у вијеку и свијету биотехнологије, у ери невиђеног технолошког напретка... али и у времену духовне дезорјентације и релативизма. Што се тиче нашег православног живота, било је схватање улоге Цркве као моралне и духовне снаге у етничкој заједници исељеника, којој је циљ да очува етно-заједницу, њен фолклор, културу итд. Уистину, у тешко историјско време (19-20. век) кад је на врата Православља куцао секуларизам, православни су се нашли у дихотомији: како одржати традицију и етос који потиче од средњевековне Србије у свијету којим доминирају вриједности модерне и пост-модерне? Како се једна Црква схваћена као „светосавска“, дакле конституисана у културно унификованој „икумени“ (Византија-Србија) може прилагодити плуралистичком друштву и научити да живи крај других вјера и конфесија или, шта више, поред људи индиферентних на плану религије? То је било кључно пи-

тање са којим се суочила српска црквено-народна заједница на тлу Америке. Одговор даје свако од нас лично.

- Је ли појачано досељење Срба у вашу епархију (и уопште Америку) шта то значи за отаџбину?

Значајан прилив новије емиграције допринео је оживљавању српског присуства у Сјеверној Америци. За отаџбину су важни Срби не просто као економска потпора (у овоме се најчешће исцрпљује однос матице према дијаспори), него и као амбасадори свога народа кроз складно уклапање у америчко друштво и културу, на начин како су то чинили Михаило Пупин, Св. Николај Жички и Охридски, и многи други знани и незнани. Иако изгледа да је данас таквих све мање, не престајем да вјерујем у нешто што зовем *serbica americana*, а то је спој наше културе са америчким начином живота из чега може настати нешто ново, другачије и квалитетно, а да при томе не ишчезну темељне одлике нашег православног идентитета.

-Шта савјетујете Српској омладини која одлучи да пронађе хљеб у туђој земљи. Како да сачува идентитет и не покледне другој култури?

Идентитет је врло сложена ствар и он се чува на разне начине, под условом да је изграђен и освешћен. Наш народ је у том погледу барем покушао: парохије, клубови, фолклорне групе, удружења разне врсте, спортске активности итд. До сада се везаност за живу литургијску заједницу Цркве показао готово као једини начин чувања цјеловитог идентитета. Црква је та која дарива благослов извјесности и утјеху есхатолошке слободе. Не треба

допустити да нашим животима овлада нико други осим Јеванђеља. На првом мјесту мислим на секуларизам који нас учи погрешном односу према свему: потрошачко искориштавање природе и људи никада неће испунити смисаоним садржајем биће човјека, а посебно младо људско биће. Као што није испунило ни онога младића из Јеванђеља, се којим смо започели овај разговор. Православље јесте аутентични начин живота, али се оно не своди на идеологију и обичајност, него се живи Литургијом и свецијелим препородом.

- Да ли Срби у Америци причају о својој матици и свом народу? Шта кажу Срби досељеници, зашто напуштају отаџбину?

Носталгија је главна одлика сваког странственика све док не дође у истинску Отаџбину која је Царство Божије. Као и сви до сада, Срби напуштају отаџбину у вери да ће се негде друго потврдити, истаћи, доказати.

Радује ме што у дијаспори не престаје занимање Срба за историју, кроз трагање за Божијом вољом у њој, што су све пројаве вјере у Божије присуство и Његову дјелатност у историји. Живот Српске цркве у САД одвија се на пољу историје која је проткана Божијим промислом.

- Је ли тешко бити владика у туђој земљи?

Зависи како прихватите одлуку Цркве да служите ближњима. Туђа земља може постати ваша ако је схватите као простор мисије и призива на свједочење „на сваком мјесту владавине Његове“

- Преосвећени владико, шта бисте поручили Вишеграђанима?

Да би били прави Вишеграђани, то ће рећи „град који на гори

стоји“ (=акропољ) и даје примјер другима, ваља им да буду настаљачи свега вриједног и честитог из своје прошлости, и да црквеним животом чувају себе и своје породице; да предано и савјесно раде свој посао. Не могу да се не сјетим старог моста Мехмед-паше Соколовића који моћан симбол града (мост који је повезивао Босну са Цариградом) и вјечити нам је подсјетник да не буде дељења, противности и растанка. Чувамо од заборава познате речи Иве Андрића:

„...Сви су они у суштини једно и подједнако вредни наше пажње, јер показују место на коме је човек наишао на запреку и није застао пред њом, него је савладао и премостио како је могао, према свом схватању, укусу, и приликама којима је био окружен.“

...Тако, свуда у свету, где год се моја мисао крене или стане, наилази на вјерне и ђутљиве мостове, као на вјечиту и вјечно незасићену људску жељу да се повјеже, измири и споји све што искрсне пред нашим духом, очима и ногама, да не буде дељења, противности и растанка.

...Напослетку, све чим се овај наш живот казује - мисли, напори, погледи, осмеси, речи, уздаси - све то тежи ка другој обали, којој се управља као циљу, и на свакој тек добива свој прави смисао.

Све то има нешто да савлада и премости: неред, смрт или не-смисао.

Јер, све је прелаз, мост чији се крајеви губе у бесконачности, а према ком су сви земни мостови само дечје играчке, бледи симболи.

А СВА ЈЕ НАША НАДА С ОНЕ СТРАНЕ.“

ОБНОВЉЕНА СВЕТИЊА, ЗАДУЖБИНА КРАЉА ДРАГУТИНА НЕМАЊИЋА

На темељима разрушеног храма, вјерни народ се о Ивандану окупио преко хиљада година. Каменом од порушеног манастира, изграђена цамија у сусједном селу.

Тридесетак километара сјеверно од Рогатице, гдје се благо заталасани борички плато подбија под јужне падине Деветака, окружена високим стаблима црногорице, лежи пољана под називом Црквине. Са асфалтним путем Борика-Будета-Цимрије, овај планински проплак везан је вијугавим шумским путем који се пробија кроз омову и борову шуму и након 1600 метара, практично се зауставља пред портом старог и новосаграђеног храма. Црквине су на надморској висини од око 1100 метара и на њима, испод камена кречњака, избија питка вода, познатија као Лучка вода.

Посјетиоца овог светог мјеста дочекују разрушени остаци темеља старог храма, али и здање новог, на коме су у току завршни радови. Предање каже да је храм био посвећен Рођењу светог Јована Претече и да је био задужбина краља Драгутина Немањића. Вјероватно у намјери да постави трајне билеге и окупи народ у граничним подручјима своје Сремске државе, краљ Драгутин подиже велики број манастира са обје стране Дрине, осигуравајући своје владарске интересе, остављајући тако неизбрисиве трагове своје оданости православној вјери и цркви.

Јереј Драгиша Симић, парох борички приповиједа:

Богомоља је, судећи по темељним остацима, била једнобродна базилика дужине 16 и ширине 7 метара, са благо наглашеним трансептом, слична по стилу градње, манастирима у Рачи, на Озрену или у Тавни. Грађена од грубо тесаног и ломљеног кречњака у комбинацији са тесаницима од седре, вјероватно датира из осамдесетих година 13. вијека. У Летопису рогатичке цр-

кве постоји податак да је краљ Драгутин у порти манастира имао, у оквиру манастирског конака свој љетњиковица. У њему је вјероватно повремено обављао своје државничке послове и сусретао се са босанским баном Стјефаном И Котроманићем, за кога је била удата његова кћерка Јелена.

Усмено предање даље каже да је последњи заштитник и покровитељ манастира, по доласку Турака, био витез звани Вид, који је на оближњем планинском врху изнад манастира имао своју утврду и кулу, са којих је надзирао околно подручје. Вид је наводно, имао лијепу сестру у коју је безгранично био заљубљен извесни Богило, родом са подручја данашње Жепе. Због неизвратне љубави, Богило се једног Ивандана одлучио на отмицу, због које између ње-

гових и Видових присталица долази до крвавог окршаја. Вид успијева да врати отету сестру, али не успијева да спријечи рушење манастира кога Богило спаљује под окриљем ноћи и у знак освете прима ислам.

Храм је тако, по незваничним подацима, службовао око два вијека, да би на крају био разорен од потомака оних који га саградише. Почетком 15. вијека, Турци и потомци Богила, од камена са Црквина, у селу Годици, саградише цамију. На Црквинама замукнуше звона и оста да жубори само Лучка вода. Видовом гором крстарише само вуци и хајдуци...

Ипак, молитва никада није утихнула.

Више од пет вијекова, вјерни народ је сваког Ивандана и о празнику Усјековања главе светог Јована Крститеља, походио Црквине и молио се Богу на темељима разрушеног храма. Свете литургије, литије, крштења и вјенчања, обављали су се под ведрим небом, под оморима и крај Лучке воде. Ивањданска саборовања су остала чувари сјећања на

Ивандан код храма Рођења Светио Јована Крститеља на Црквинама

заједничку прошлост и носиоци вјековне молитве која је изнедрила обнову светиње. - додаје отац Драгиша.

Божијим благословом и трудом народа, на Црквинама, након више од 500 година чекања, васкрснуо је нови храм посвећен Рођењу Светог Јована Претече.

Помало тајанствено и људском разуму недокучиво, градњу храма и обнову светиње на Црквинама, најавио је један острошки монах у разговору са вјерницима из Рогатице који су походили Светог Василија Острошког. О томе свједочи један од ходочасника - Зоран Јовановић:

„Приликом сусрета са монахом из Доњег манастира, поздрава и примљеног благослова, шкртим, али јасним ријечима и погледом упућеним у даљину, отпочео је разговор са нама:

-Одакле сте дјецо?

-Од Рогатице.

-Слава Господу! Нека, нека, ..., треба доћи нашој светињи. Нека вас Свети Василије благослови. Кажете од Рогатице?! И ви тамо имате велику светињу.

-Коју оче?

- То је нека црква. Није то далеко од Рогатице. Чућете ви за њу брзо.

Остали смо помало збуњени. Било је то прољећа 2005. године." - додаје Јовановић.

Три године касније, почетком 2008. организован је Одбор за градњу храма, а у мају мјесецу, започети радови на његовој изградњи. Нови храм је необичан, грађен у „планинском стилу" са јасним крстом у његовој основи. Симетричан је по свим осовинама и састављен од цјелина које имају силуету старе српске цркве брвнаре и средишњег звоника у виду куле - пирга. Градњом новог храма, поред старе светиње, остварена је материјална и духовна веза старог и новог, прошлости и будућности, предања и стварности. Та веза је необично материјализована и појавом питке воде испод рушевина старог храма, приликом изградње темеља новог здања. Темељну плочу је благословио и освјештао 7. јула 2008. године митрополит дабробосански Николај, који ће почетком децембра мјесеца 2011. године дати благослов којим би Црквине требале поново заживјети као манастир.

Црквине су данас посјећеније него протеклих пет вијекова. Видовом

Лучка вода

гором и околном шумом, опет се разлијеже звук звона које позива на молитву. Литургије и друге свете молитве, у овом лијепом планинском пејзажу, окупљају све више вјерника. Саборовања за Ивањдан и Усјековање главе светог Јована Крститеља и друге празнике, проткана су узвишеном молитвом у којој обично учествује неколико свештеника и вјерни народ. Жива црква тако наставља да живи..., заједно са легендом.

*Павле Чаркић,
новинар*

Темељи старог манастира на Црквинама

Бесједа о. Александра Тојаловића на свечаној академији поводом јубилеја ВРС

20 ГОДИНА ВИШЕГРАДСКЕ БРИГАДЕ ВРС

Драга браћо и сестре, поштовани и уважени гости,

Поводом великог јубилеја вишеградске бригаде Војске Републике Српске, а уједно и двадесетогодишњице од стварања наше домовине враћамо се у мислима на те тешке дане пуне напетости, неизвјесности, велике бриге, али уједно и дана одлучности, храбрости и враћања на праве вриједности нашег народа. Почетак задње деценије двадесетог вијека нас је својим догађајима у потпуности враћао педесет година уназад, освјежавајући још незарасле ране и пред очима указивао ријеке невинне крви и мноштво гробница и стратишта о којима смо знали и оне о којима смо тек после сазнали. У очима нашег народа навикнутог на педесетогодишњи тоталитарни и страховладајући режим, видила се збуњеност новим догађањима. Као да смо се питали: Да ли је могуће да ће се историја поновити? Да ли ћемо опет пострадали као четрдесетих година? Гдје је то братство и јединство народа о коме смо лажно учили у школама?

Овај пут нисмо смјели бити успавани као четрдесетпрве. Морали смо се тргнути из лажних снова и врло брзо отрезнити од лажних идеологија. Схватили смо да је дошло вријеме храбрих и одлучних, вријеме Милоша Обилића и косовских јунака, вријеме Карађорђа и устаника. Збили смо редове, избрали најхрабрије за вође, зарекли се да ћемо бранити своја огњишта, вјеру и почели уређивати своју

домовину СРПСКУ РЕПУБЛИКУ како смо је тад назвали.

Овај пут смо предухитрили непријатеље. Нисмо дозволили да се понове Јасеновци, Пребиловци, Стари Брод итд. „ЗА КРСТ ЧАСНИ И СЛОБОДУ ЗЛАТНУ“, било је гесло наше, како у прошлости тако и тада. А овде смо да би било и у будућности. Неки од наших сународника су ово свето гесло бацили под ноге, побјегли главом без обзира, али већина није. Већина наших јунака је часно и храбро како приличи српском војнику стајала на бранику отаџбине. Многи су дали оно највредније што су имали, живот свој за ближње своје, „ЗА КРСТ ЧАСНИ И СЛОБОДУ ЗЛАТНУ“. За Крст Часни, јер је крст ХРИСТОВ услов праве слободе. Борба за крст је борба за Божију ствар, а борба за слободу је борба за нашу ствар, каже Свети Николај Жички.

Многи од њих нису ни чули за рјечи и поуке владике Николаја и других црквених учитеља, али су у срцима својим осјећали да чине свету ствар, за коју треба и живот свој положити.

Српски народ у Босни и Светосавској Херцеговини увјек се знао збијати у густе редове, како онда кад је требало културно радити, тако и онда кад се требало у опасности бранити. Босанци и Херцеговци су служили за примјер осталом српству. Тако је било некад, а тако је било и у скорој прошлости.

Двије деценије од настанка Војске Републике Српске и постројавања бригаде у Вишеграду треба да буде својеврсан јубилеј историјске поуке за наш народ.

Поуке о томе шта се деси кад се забораве Божије истине и кад се јеванђелска начела замјене нељуд-

ским. Кад као народ рушимо своје истинске светиње, а градимо идолопоклоничке. Кад се нећемо показати и кад као последицу наиђе праведна казна у виду страдања. Треба да буде и поука о томе колико је Бог милостив, па нам и после свог нашег отпадања од Њега даје неопходну снагу и помоћ да се ујединимо и одбранимо од непријатеља.

Вишеградска бригада је оправдала своје настајање. Успјела је одбрани свој град и помоћи својој браћи на другим ратиштима. Дух јединства који је красио српску војску у свим недаћама кроз историју мора бити настављен у свим будућим временима и то не само у Христовљубивој српској војсци, већ у свим сегментима народног живота.

Овај дух српског народа дубоко у својим срцима имали су христовљубиви војници Светога Цара Душана, Кнеза Лазара, Драгутина и Милутина, Стефана Немање, Стефана Првовјенчаног, војводе Карађорђа, војводе Мишића, ђенерала Степе, ђенерала Драже, па све до новије историје и бораца отаџбинског рата.

Нашу Републику Српску бранили смо четири године оружјем, а ево већ петнаест политичко-правним средствима. Још ће дуго времена требати да можемо рећи да мирно живимо. Надамо се да ће одбрана наше домовине и у будућности бити политичко-правна и да неће дуго трајати.

Један од наших војсковођа је упоредио Републику Српску са дјевојком од двадесет година. Прелијепу дјевојку коју треба чувати од насртаја бећара и бандита. Пазити је и његовати, јачати и богатити. А да буде тако молимо се Свевишњем Господу и уздамо се у наше јединство од кога су свјетске силе у историји презале. Уздамо се и у тековине наше војске, наше Вишеградске бригаде као гаранта будућности и вјечне опомене потенцијалним непријатељима.

СВЈЕДОЦИ ИЛИ КУМОВИ

Радујем се пуним срцем када видим да сви наши политички представници, било на власти или не, здушно бране као један интересе Републике Српске. Ако одрже то јединство у истинском напору у одбрани домовине, онда имамо свијетлу будућност. Онда ће смисао ове наше данашње прославе имати пуноћу у историји.

Јединство браће је свето. У Светом Писму се каже: „Шта има тако добро и тако красно кад браћа живе заједно.“ А сам Спаситељ је заповједио својим ученицима: „Будите једно као што смо Отац и Ја једно.“

То значи, да за успјех једне људске заједнице, осим крвног јединства, потребно је јединство духа, јединство мисли и јединство циља.

Ова четири циља су темељ који је поставила између осталих и вишеградска бригада Војске Републике Српске, уградивши себе у њих. На овим темељима градимо будућност за нашу дјецу, учећи их јединим истинским вредностима, да наша жртва не би била узалудна.

Духовно уједињење српског народа је и света дужност према свим борцима српским од Косова до данашњег дана. Сви ви који сте стајали на бранику отаџбине са правом очекујете да престану међусобна неслагања и да наши политички прваци превазиђу сујете и дају своју жртву за оно што сте ви изборили у отаџбинском рату. То је најмање што српски борац захтјева данас. Онај борац који је часно бранио вјеру и отечество, и у рову је одбранио.

Ујединимо се као један у Господу Васкрсломе и никаква мрачна сила неће нам наудити, ни нама нити нашој домовини.

Са овом поруком честитам јубилеј храбрости и жртве свима вама, припадницима Војске Републике Српске и славне вишеградске бригаде са жељом да у љубави и миру га славно на многа љета. ЖИВЈЕЛИ.

Колико свједока мора бити на вјенчању и ко може бити свједок при обреду светије тајне брака?

Различита пракса у Цркви, утицаји од стране власти, услови живота... принудило је Цркву да још у давна времена да одговор на ова питања. Но, „дух новог времена“ је почео да потискује учење и праксу Цркве, па и по питању свједока брачницима при обреду свете тајне брака. То је разлог да се одговори и објашњења на постављена питања ставе пред свештенослужитеље и вјерне, ради поуке и придржавања. Канони - наредбе православне цркве најстрожије забрањују бракове који нису јавно склопљени (пр. 1. Лаодикиј. сабора). Тајно или илегално склопљени брак (без свједока) нема никакву важност, а на учеснике производи казну. Свештеник, који би благословио један тајни брак, подвргава се најстрожијим казнама. „Свештеника, који би се усудио тајно кога вјенчати, треба подвргнути достојним казнама сходно установи црквених правила,“ казано је у 2. гл. Властареве синтагме. (Ат. Синт. VI. 154.). Валсамон у тумачењу на 1. правило Лаодикиј. сабора каже, да они, који су се тајно вјенчали „подлежу казни као блудници, и да им никакве користи нема, ако се после и законито вјенчају.“ (Атин. Синт. III. 172.). Исто каже и Зонара (Спом. мест. у Ат. Синт.). Кад се у XIII вијеку у неким мјестима почело пренебрегавати установљеним каноничким наредбама у погледу јавности вјенчања цариградски патријарх Мануил II изда строгу одлуку против свештеника, који се у томе огријеше, подвргавајући их најтежим

казнима. (Ат. Синт. V. 114.-116.). Исту наредбу потврђује патријарх Атанасије I у синодалној одлуци од 1306. г. (Ат. Синт, I. 121.). Вјенчање мора бити јавно (у присуству свједока) и само тада је законито. Јавност се састоји у томе, што дотични пред својим свештеником и пред најмање два православна свједока изражавају своју слободну вољу за ступање у брак. Потом их свештеник вјенчава. Број свједока при вјенчању нормиран је у законодавству ријечима из Светог писма, које заповједају свједочанство два или три свједока (Мат. 18,16). А сходно оној темељној каноничкој наредби, да нема ваљаности свједочанство једнога (Апост. пр. 75.; Другог васељенског саб. прав. 2.; Картаг. саб. прав. 132.), у Фотијевом Номоканону претпостављају се бар два свједока (Насљ. IX. гл. Атин. Синт. I. 178.) осим свештеника. Крмчија помиње пропис да свештеник може вјенчати само „при двоих или тријех свидјетелех“ (гл. 50. Изд. 1787. л. 200.), иначе је брак ништаван. Ове наредбе древнога права поновљене су и у новијем грађанском законодавству о браку. На простору некадашње СФРЈ је од 1945. год. уведено и грађанско или правно склапање брачне заједнице. Оно је било обавезно и временски је претходило црквеном обреду. Позитивну страну наведеног видимо само у чињеници да једно од лица у брачној заједници није било у могућности да истовремено буде у заједници са два или више лица. Црквено правило по питању ко може бити свједок на светој тајни брака на прво мјесто поставља обавезу да то буде лице православне вјере. При овоме треба нагласити да су познати безвјерници и богохулници, као и лица под епитимијом или забраном искључена из права да буду свједоци на вјенчању. По питању година, правила признају православним свједо-

ком лице које је достигло четрнаесту годину, а по државном законодавству свједок при вјенчању мора имати 18 година (да буде пунољетан). Црква даље захтјева да свједок при вјенчању уопште мора имати све оне способности, које правила захтјевају од свједока у другим приликама (карт. пр: 131. Теоф. пр. 8.). Но, ова правила елиминирају нека лица као свједоке на вјенчању. Тако су жене искључене од права да сведоче при венчању, из истог разлога из којег су искључене да сведоче при опорукама (Валсамон на 70. пр, Трул. Сабор. = Атин. Синт. II. 469.). Не могу при венчању бити свједоци ни: монаси и свештеносмонаси, дјеца, психички растројена и бјесомучна лица, слијепи, глуви и нијемци, као и они који не разумију језик на којем свештеник тражи од брачника приволу. Српска православна црква има прописани обред свете тајне брака по којем су свједоци вјенчања кум и стари сват. Кум је у истом, скоро без изузетка, имао стално мјесто. Други свједок је био младожењин брат или неко од блиских сродника из круга његове породице.

Међутим, „дух новог времена“ поставио је нову праксу приликом вјенчања. Нажалост, све чешће и приликом црквеног обреда имамо учешће младине „куме“. Да се стварно ради о куми, претходна реченица би била лишена наводника, али и жаљења. У тексту неће бити употребљени „право“ или „криво“ кумство. Постоји само једно кумство, а настанак истог је најприје везан за свету тајну крштења. Постоји и нешто што неки покушавају прогласити кумством, али то оно није нити ће икада бити. Назови „кумство“ стављамо у наводнике.

Не постоји „право“ и „криво“ злато, али постоје злато и бижутерија. Тако су на једној страни кум и кумство, а на другој страни изругивање истима.

Кум и кумство једино је остварило и доживљено у Цркви Христовој и без Цркве и ван њених светих тајни

оно и не постоји. Кум и кумство је светиња и институција, која у Цркви и у народној свијести и традицији повезује двије „цркве у малом“. Ова веза је духовна и настаје светим тајнама. Затирући духовно и морално у нашем роду, коминтерна је измислила сурогате (мјешање крви, прво шишање, бушење ушију...) и покушала их подвести под „кумство“ и укорјенити у народу. Није чудо што је у наведеном успјела код оних који су себе и своју дјецу лишени крштења (којим би стекли кума и кумство), али чуди равнодушност свештеника према овом питању. Незнање, али и жеља да од народа добију епитет „доброг“ свештеника, спријечила је многе свештенослужитеље да се боре против нечега чија пракса није старија од двије деценије. Писац ових редова има удјела и прихвата дио одговорности за сваки случај гдје је изостала поука и гдје је нека персона умјесто свједока добила епитет куме. Но, постоји покајање и жеља да се спријечи даље и још погубније затирање кумства и свега онога што оно представља. Супружници светом тајном брака постају једно и при томе могу имати само једног кума. Цариградски патријарх Јеремија II забрањује увођење праксе о више кумова (крштени). Чак и када бисмо ублажили став према младини „куми“ постојало би логично питање везано за улогу кумове супруге (бар када би била присутна вјенчању). Нелогичном (да не употребимо друге изразе) назваћемо ситуацију у којој иза младенаца не стоје кум и његова супруга (кума), већ кум и нека жена коју неко назива или покушава представити као „куму“. Кумова супруга је кума (Црква учи да су сједињени у брачну заједницу једно), па супружници имају кума и куму ако је кум ожењен. Ако кум није ожењен, тада ће куму имати онда када се исти ожени. Немамо ништа против тога да се кум вјенча са младином „кумом“, чиме би иста постала кума. Но, све док се то не

догоди, „кума“ ће бити само друга-рица, пријатељица, па и свједок на вјенчању.

Пракса показује да је Црква у прошлом вијеку ревидирала и измјенила став по питању учешћа жена у обреду свете тајне брака. Но, никада није (нити може) измјенила став о кумству, па у конкретном случају, свједок на вјенчању може бити кум, али сваки свједок није кум (па се тако не може ни називати). То што поједини свештеници називају кумовима оне који то нису говори о њиховом односу према служби коју врше. Богоборци настоје да затру све духовно, морално и честито у нашем народу. Шишаним и сличним „кумствима“ нису затрли кумство и оно што оно представља у бићу Цркве (заједнице вјерних). Нису успјели јер је Црква била против тога да се омаловажи и исмије духовна веза и посебно поштовање међу кумовима, чувано и преношено на више генерација. Савремени сурогати кумства су опасни јер имају логику од појединих чланова Цркве. Ако Црква помаже настанак и заживљавање сурогата кумства и тиме суштину кумства доведе до бесмисла, није ли логично питање: - Да ли је „одзвонило“ кумству и ономе што је оно (у духовном и сваком другом смислу) представљало православним Србима кроз вјекове?

Много тога овде није поменуто, а има везе са темом. За размишљање постављам питања: - Да ли је супружницима (невјести) битније задржати другарства или стварати хармонију унутар породице (дјевер)? Хоће ли у брачној заједници оно „заједничко“ успјети да се избори са „личним“ (које све више уносимо у заједницу)? Није ли близу вријеме када ће свештенослужитељи (тајно или јавно) пристати да удовоље жељама истополних и благослове тајку брачну заједницу? ...

*Истично Сарајево;
25. јун 2012. године
с. М. В.*

ЕПАРХИЈСКЕ ВИЈЕСТИ

У ДОБРУНУ ОДРЖАНА ТРАДИЦИОНАЛНА ВАСКРШЊА АКАДЕМИЈА И ПРОГЛАШЕНЕ НАЈБОЉЕ „ВАСКРШЊЕ ПРИЧЕ“

Традиционална Васкршња академија, коју су заједнички организовали управа добрунског манастира Успења Пресвете Богородице и Српско соколско друштво „Соко“ из Добруна, ове је године одржана у понедељак, 23. априла, у препуној манастирској сали Народног дома.

Игуман манастира Светог Николаја у Добрунској Ријеци код Вишеграда архимандрит Јован Гардовић говорио је у краћој уводној бесједи о Васкрсу као највећем хришћанском празнику, нагласивши да га слаavimo у помен на дан када је Господ Исус Христос васкрсао из мртвих, побједио смрт и свим људима од Адама и Еве до посљедњег човјека на Земљи даривао вјечни живот.

И ове као и ранијих година на академији су проглашени најуспјешнији радови пристигли на овогодишњи, шести по реду, конкурс часописа за духовну и културну просвјету „Соко“ из Добруна, за кратку „Васкршњу причу“.

Аутор најбоље кратке „Васкршње приче“ је Невенка Пјевач, вјероучитељ из Новог Београда, за причу „Дата реч“, пристиглу под шифром „Јустин“, и њој је припала диплома и награда од 200 КМ.

Друго мјесто, диплому и новчану награду од 100 КМ освојила је Славица Гарић, књижевни стваралац из Вишеграда, за „Васкршњу причу“ пристиглу под шифром „Душица“.

Треће мјесто, диплому и награду од 50 КМ освојио је Драган Стајшин, студент Православног Богословског факултета „Свети Василије Острошки“ из Фоче, за „Васкршњу причу“ пристиглу под шифром „Одигитрија“

На овогодишњи „Соколов“ конкурс пристигла су 24 рада из Србије, Републике Српске и Црне Горе.

Најављено је да је у плану да награђене кратке „Васкршње приче“ са досадашњих шест „Соколових“ конкурса буду објављене у посебном зборнику, који ће штампати Издавачка кућа Митрополије дабробосанске „Дабар“.

На Васкршњој академији су са краћим играказом наступили најмлађи чланови „Соколове“ драмске секције, ученици подручног одјељења Основне школе „Вук Караџић“ из Добруна.

Изложбом својих ручно тканих, плетених, везених и хекланих радова ово вече су употпуниле и чланице „Соколове“ секције кућне радности.

МЈЕСТО И УЛОГА НАРОДА БОЖИЈЕГ У БОГОСЛУЖЕЊУ

У Духовном центру Романијске Лазарице у Сокоцу је у Томину недељу, 22. априла, послје вечерњег богослужења у храму, одржано духовно вече у оквиру којег је професор Литургике на Богословском факултету „Свети Василије Острошки“ у Фочи јереј др Ненад Тупеша говорио о теми „Мјесто и улога народа Божијег у богослужењу“.

Отац Ненад је истакао да су суштински циљеви Цркве да сваког човјека уведе у Цркву, да га укључи у њен живот, у живот благодати, заједничарења са Богом, љубави, јединства и духовног узрастања ка вјечном спасењу.

„Црква се као живот и благодат остварује кроз своје богослужење - литургију. То значи много више од заједничке молитве; она означава

саборну радњу у којој свако узима дјелатног учешћа, као живи учесник“ - рекао је отац Ненад.

Према његовим ријечима, јерархијско устројство или поредак Цркве изражен је кроз њена богослужења у којима сваки члан узима учешће у складу са својим призивањем.

„Читава Црква служи Литургију, но у том заједничком дјелању сваки вјерник има своје нарочито мјесто“ - нагласио је отац Ненад, након чијег су се предавања вјерници активно укључили у дискусију и постављали питања везана за наведену тему.

ОБИЉЕЖЕНА СЛАВА ХРАМА СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА У СТОГУ КОД ЗАВИДОВИЋА

У храму Светог великомученика Георгија у Стогу код Завидовића је у недељу, 6. маја, на велики православно празник Ђурђевдан, у присуству малог броја вјерника, служена Света литургија у славу и част овог светитеља, који се обиљежава као крсна слава храма.

Према ријечима свештеника Зорана Живковића сваке године се у овом дијелу БиХ обиљежава Ђурђевдан, упркос малом броју вјерника.

Ове је године кума славе била Нада Матичић, а за идућу годину се пријавила Борка Никић.

У посљедњем одбрамбено-отаџбинском рату храм су у септембру 1995. године спалиле и порушиле хрватско-муслиманске формације, а српско становништво протјерале.

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је 6. јула 2009. године обавио освешћење обновљеног храма и тада је у пригодној бесједи изразио незадовољство слаби повратком српског становништва на ове просторе, те окупљеним вјерницима поручио да се враћају на своја огњишта и чувају своје храмове и гробља.

Обнова храма трајала је четири године и коштала је 80.000 КМ, а значајна средства прикупљена су у САД и Канади од прилога иселјеника из овог краја.

Иконостас за цркву поклон је манастира Добрун.

Након 1995. године на подручје возушке и стошке парохије у општини Завидовићи вратило се само око пет одсто Срба, или око 70 српских породица, док је прије рата у стошкој парохији живјело више од 600, а у возушкој више од 800 домаћинастава.

ОСКРНАВЉЕНО ПРАВОСЛАВНО ГРОБЉЕ У БУГОЈНУ

Непознати вандалаи су, у уторак 1. маја, оскрнављени православна гробља код храма Рођења Пресвете Богородице у бугојанском предграђу Чипуљићу, одакле су украли 24 месингане алке.

Православни парох бугојански протонамјесник Славиша Ђурић је овај случај скрнављења и крађе пријавио надлежној управи полиције, чији су припадници обавили увиђај.

МЛАДИ ТЕОЛОЗИ ПОСЈЕТИЛИ СТАРУ ПРАВОСЛАВНУ ЦРКВУ У САРАЈЕВУ

Студенти Православног богословског факултета у Фочи, Католичког богословског факултета, Фрањевачке теологије и Факултета исламских наука из Сарајева посјетили су у понедељак, 14. маја, Стару српску православну цркву у Сарајеву о чијем их је историјату упознао њен старјешина парох сарајевски јереј Вања Јовановић.

Јереј Јовановић је указао на значај овог храма као вјерског, историјског и културног споменика не само за православне Србе, него и остале народе и грађане Сарајева и БиХ.

Он је навео да је црква у неколико наврата горјела, али да се у својој историји осим са пожарима суочавала и са другим недаћама.

Посебно је указао на велику вриједност икона које се налазе у храму и његовом музеју те бројних историјских докумената.

Према његовим ријечима, храм је чувен и по својим бројним реликвијама, односно моштима светитеља, од којих је најпознатија рука Свете првомученице и равноапостолне Текле.

Око 30 младих теолога посјетило је и музеј Старе православне цркве који је само годину млађи од Земаљског музеја у Сарајеву.

Јовановић је рекао да се у музеју налази око 700 експоната и да је он по колекцији икона међу првих пет у свијету.

У оквиру сусрета младих теолога нове генерације, у организацији Међурелигијског вијећа у БиХ и Фондације Конрад Аденауер, студенти ће до 16. маја посјетити и Бегову џамију, католичку катедралу и ашкенаску синагогу у Сарајеву, те Право-

славни богословски факултет „Свети Василије Острошки“ и Атик-пашину џамију у Фочи.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ СЛУЖИО У МАНАСТИРУ СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У ОЗЕРКОВИЋИМА

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у недјељу, 3. јуна, на православни празник Силаска Светог Духа на Апостоле, служио Свету архијерејску литургију у манастиру Свете Тројице у Озерковићима код Сокоца, уз саслужење четири свештеника и једног ђакана Митрополије дабробосанске.

Пошто је овај празник и слава манастира, након литургије је обављена литија око храма, а потом освештано славско жито и преломљен славски колач.

У име митрополита Николаја настојатељицу манастира Свете Тројице игуманију Јустину и присутне вјернике поздравио је протојереј-ставрофор Момир Васиљевић, честитаваши им празник и манастирску славу.

Отац Момир истакао је да је овај празник вијенац свих хришћанских празника и рођендан Цркве Христове.

Манастирској слави ове је године кумовао Немања Васиљевић из Пала са породицом, који је овим поводом приредио и славску трпезу.

МИТРОПОЛИТ НИКОЛАЈ ОСВЕШТАО ХРАМ СВИХ СВЕТИХ У ХАН СТЈЕНИЦАМА

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је у прву недјељу по Ду-

ховима - Свих Светих, 10. јуна, оба- вио велико освећење храма Свих Светих у Хан Стјеницама, општина Рогатица.

Након освећења храма, у току којег је у Часни престо уграђена че- стица моштију Светог кнеза Лаза- ра, мученика косовског, високопре- освећени Николај служио је Свету архијерејску литургију, уз саслуже- ње 10 свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске.

Након литургије, обављена је славска литија око храма, прело- мљен славски колач и освештано славско жито.

Владика Николај је на литургији надлежног свештеника Бориса Бан- дуку одликовао чином протојереја.

Златним орденом Светог Петра Дабробосанског одликован је кум освећења храма Вељко Хршум из Скопља, који је родом са ових про- стора, а који је са 50.000 КМ највећи приложник за изградњу храма.

Сребреним орденом Светог Пе- тра Дабробосанског одликован је предсједних Грађевинског одбора за изградњу храма Мирко Шаровић, који је и кумовао крстовима на хра- му.

Златну плакету Светог Петра Да- бробосанског добио је кум полије- леја Наход Вуковић, који је и један од дародаваца земље на којој је из- грађен храм.

Ова плакета додјељена је и куму темеља храма Зорану Јешићу, те Момиру Шаровићу.

Сребрна плакета Светог Петра Дабробосанског додијељена је чла- ну Грађевинског одбора за изград- њу храма Данки Соколовић.

Уручене су и бројне архијерејске грамате и захвалнице.

Након освећења храма и слав- ског обреда одржана је свечана Академија на којој је у име митропо-

лита Николаја присутне поздравио протојереј-ставрофор Ранко Били- нац.

У ГОРАЖДУ БРУТАЛНО НАПАДНУТИ ЂАКОН СРЂАН ПИЈЕВАЦ ИЗ РОГАТИЦЕ И ЊЕГОВ БРАТ

Ђакон Српске православне цр- кве у Рогатици Срђан Пијевац и ње- гов брат Далибор брутално су прет- учени и малтретирани у петак уве- че, 8. јуна, у Горажду у Федерацији БиХ /ФБиХ/, недалеко од право- славног храма Светог Ђорђа у Ко- пачима.

Браћу Пијевац је око 21.00 час док су се возили аутомобилом „голф 2“, одмах по преласку међу- ентитетске линије, у близини Гора- жда, на територији ФБиХ, претекло возило „алфа ромео“ и препријечи- ло им пут.

Према ријечима ђакона Срђана, из возила су изашла двојица мла- дића, за које је утврђено да су Бо- шњаци из Сарајева, и са бејзбол па- лицама, без икаквог разлога, поче- ли да ударају по аутомобилу.

„Након тога су насилно отворили врата на аутомобилу и са тим пали- цама почели да ударају мене и бра- та. Задали су нам 50-60 удараца, пустићи нам четничку мајку и прије- тећи да ће нас убити“ - истакао је ђакон Срђан, наводећи да су, мож- да, разлог за такву њихову реак- цију били крст и бројаница, који су окачени о ретровизор у унутра- шњости аутомобила.

Након што су се почели зауста- вљати други аутомобили и из њих излазити људи да виде шта се дешава, нападачи су побјегли.

Нападнута браћа Пијевац позва- ли су полицију Босанско-подрин- ског кантона чији су припадници ухапсили нападаче недалеко од мјеста напада.

Ђакон Срђан наводи да је полици- ја направила записник, али је напра- вила пропуст јер није прегледала возило нападача у којем су се нала- зиле палице којима су нападнути.

Он истиче да је њему и брату од- мах указана љекарска помоћ, и да су у станици полиције били изузет- но коректни према њима.

ПРОВАЉЕНО У ХРАМ У СЕЛУ ЗИМЧА, ОПШТИНА ВИСОКО

Непознати починилац или више њих провалили су у храм Зачећа Светог Јована Крститеља у мјесту Голо Брдо у селу Зимча, општина Високо.

Према ријечима надлежног све- штеника пароха какањског Марка Малеша, они су поразбијали стакла на два прозора на храму и ушли у његову унутрашњост гдје су испре- турали ствари, нарочито на мјесту гдје се налазе свијеће.

„Нису улазили у олтар и нису ни- шта однијели из храма, али су поку- шали да обију улазна врата у чему нису успјели“ - рекао је отац Малеш и додао да се све то, највјероватни- је, десило у суботу, 9. јуна.

Провалници су се попели и на кров звоника гдје се, исто тако, на- лазе прозори, кроз које су улазили у унутрашњост.

О провали је обавијештена ло- кална полиција, која је обавила уви- ђај.

Малеш подсећа да су непознати лопови 2007. године са храма ски- нули и однијели звоно тешко око 80 килограма.

ДЈЕЧИЈА ПРЕДСТАВА У СОКОЦУ

У организацији црквене општине Соколац - Духовног центра Рома- нијске Лазарице, у петак, 29. јуна, изведена је представа „Пинки и Понки“, коју су на бини у црквеној порти извели млади умјетници Ве- либор Ђорђић и Вања Борисогљеб- ски.

Порука представе, која је окупила велики број малишана из Сокоца, била је јасна: дјеца се требају више играти једни са другима, а мање времена проводити пред рачунаром или у игрању видео игара.

Такође, намјера организатора била је да се скрене пажња родитељима да својој дјечи одрастање што више испуне радом, свјетлошћу и веселим играма.

Често се дешава да су дјеца препуштена да одрастају само уз цртане филмове и видео игре, због тога што су савремени родитељи често одсутни и немају времена за дјечије потребе. Ово онемогућава дјечи да изразе сопствену машту и да своју велику енергију потроше играјући се у градском парку или на неком другом мјесту.

Дјечи треба омогућити да у својим играма открију идеје и нађу игри смисао, те да спознају како је остварење идеје суштина игре, а не украшеност предмета и играчака којом се та идеја остварује.

Потребно је дјечи дати слободу у игри, по ријечима Светог Серафима Саровског: „Оставите дијете његовим невиним играма, јер се он тако забавља са својим Анђелом Чуваром. Играј се, играј, моје дијете, нека те Господ чува“.

**ПРЕДСЈЕДНИК ДОДИК
ПОСЈЕТИО ХРАМ СВЕТОГ
САВЕ И ОБЕЋАО ПОМОЋ
ЗА ЊЕГОВУ ИЗГРАДЊУ**

Храм Светог Саве у Фочи, чија је изградња почела 2005. године, посетио је у уторак, 10. јула, предсједник Републике Српске /РС/ Милорад Додик који је обећао да ће

Влада РС и све друге институције помоћи у градњи цркве.

„Овај саборни храм у Фочи, који се гради након 500 година, веома је значајан, не само за народ Фоче, него и за РС и зато ће Влада РС, као и све друге институције, помоћи да храм буде изграђен и да буде, не само највећи, него и један од најљепших православних храмова на овим просторима“ - рекао је Додик.

Предсједник Одбора за изградњу храма Светог Саве у Фочи јереј Ненад Тупеша упознао је Додика са финансијским проблемима у вези са наставком радова на покривању цркве бакарним покривачем, за шта је потребно обезбиједити још око 800.000 КМ.

Напомињући да је Влада РС до сада у градњу храма уложила милион КМ, Тупеша је констатовао да је, из њеразумљивих разлога, за наставак градње цркве, у посљедње двије године изостала било каква помоћ локалних власти Фоче.

**О ПЕТРОВДАНУ
Љета Господњег 2012.године**

У Казиној бари (Ц.О.Пазарић) 12. јула 2012. године прослављена је крсна слава храма светих апостола Петра и Павла. Света Литургија почела је у 10. часова. Поред надлежних свештеника служили су и свештеници: Борис Бандука (парох соколачки) и Вихор Клопановић (парох војковићки). На крају Свете Литургије обављено је резање славског колача. У склопу обреда прочитано је писмо од дијаспоре из Америке и списак приложника „Кумова слава“ (Америка, Канада, Аустралија). По завршетку службе извршена је лицитација барјака и оба-

вљен трократни опход око светог храма. Барјаке су носили:

- Бојан Тешић 100,00 км,
- Сладомир Лалушић 450,00 км,
- Миломир Витор 200,00 км.

На крају опхода традиционално је обављен и мали помен на гробовима, свештеника Ристе Крстића, за чије је вријеме саграђена црква, и страдалих у Другом свјетском рату.

Послије Свете Литургије обављен је свечани ручак под шатором. Обзиром на велики број вјерника ручак је обављен у двије групе. Дан је био сунчан и дувао је слаби повјетарац. Било је игре, пјесме и веселја. На лицима многих вјерника могла се видјети срећа и неко посебно усхићење. Све је свето и честито било и миломе Богу приступачно.

У име Црквене општине Пазарић и свештеника ове парохије најсрданије захваљујемо вјерницима у расејању (Америка, Канада, Аустралија) који су омогућили да и ове година буде прослављена крсна слава са свим обиљежјима и на завидном нивоу. Захвалност дугујемо и свештеницима који су дошли да са нама подјеле духовну радост. Посебна захвалност вјерницима који су стално присутни на Светим Литургијама не дозвољавајући да се угаси кандило вјере.

Од прошле године храм је обогатио за:

- Икону светог апостола Томе - приложио Радослав Савић са синовима Момиром и Милосавом.
- Икону Богородице Тројеручице, кадионицу и два чирака за Олтар - приложио Момир Савић са синовима Александром и Ђорђем.
- Икону светог Василија Острошког - приложио Младен Крстић са породицом.
- Икону свете Петке - приложио Зоран Голуб са породицом.
- Икону светог Георгија приложио Радмило Шогур са породицом.
- Двоје бјеле одежде - приложио Милинко Голуб (Кум славе 2011.г.)
- Распеће на иконостасу - (Иконописачка школа Источно Сарајево) - приложио Боро Тешић.

Мали осврт на прошлост

Ово је седма година од како се у цркви врши славски обред а пета година од како је црква обновљена

и освећена и од како се у њој служе Свете литургије. Црква је саграђена и освећена 1886. године. Запаљена почетком јуна 1992. године. Обновљена 2008. благодарећи добровољним прилозима бивших парохијана који живе широм Аустралије, Америке и Канаде.

Кумови:

1. Сретен Самоуковић КУМ ЦРКВЕ, на освећењу 2008. године.
2. Властимир Главаш КУМ СЛАВЕ 2009. године.
3. Страхинја Томаш КУМ СЛАВЕ 2010. године.
4. Милинко Голуб КУМ СЛАВЕ 2011. године.
5. Дијаспора КУМОВИ СЛАВЕ 2012. године

ХРАМ СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У ПАЗАРИЋУ ПРОСЛАВИО КРСНУ СЛАВУ

Храм Светих апостола Петра и Павла у Казиној Бари у сарајевском насељу Пазарић, прославио је у четвртак, 12. јула, своју крсну славу.

Свету литургију су, осим надлежних свештеника, служили и парох соколачки Борис Бандука и парох војковићки Вихор Клопановић.

На крају литургије обављен је славски обред, у оквиру којег је прочитано писмо од људи родом из овог краја који сада живе и раде у САД, Канади, Аустралији и другим земљама у свијету, а који су и кумовали овогодишњој слави храма.

По окончању службе обављен је трократни опход око храма, а барјаци су носили Бојан Тешић, Сладомир Лалушић и Миломир Витор.

На крају опхода традиционално је обављен и мали помен на гроб-

вима свештеника Ристе Крстића, за чијег је службовања саграђена црква, и страдалих у Другом свјетском рату.

Ово је седма година откако се у цркви врши славски обред, а пета откако је обновљена и освећена и у њој се служе свете литургије.

Храм је саграђен и осветан 1886. године. Запаљен је почетком јуна 1992. године, а обновљен 2008. добровољним прилозима бивших парохијана који живе у Аустралији, Америци и Канади.

ХРАМ СВЕТОГ ИЛИЈЕ У СОКОЦУ ПРОСЛАВИО КРСНУ СЛАВУ

Храм Светог пророка Илије у Сокоцу прославио је своју крсну славу Илиндан у четвртак, 2. августа, а Свету архијерејску литургију служио је Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај уз саслужење пет свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске.

Након литургије је у цркви обављен славски обред и за храмовну али и за славу општине Соколац, а потом је услиједила литија око храма.

Архијерејски замјеник протојереј-ставрофор Милорад Љубинац је у име митрополита Николаја присутним вјерницима честитао храмовну и славу општине Соколац.

Уочи црквене и градске славе, у сриједу увече, 1. августа, након празничног вечерњег богослужења одржана је литија кроз град, а потом и свечана академија.

ОБИЉЕЖЕНИ ИЛИНДАНСКИ ДАНИ У СОКОЦУ

У оквиру обиљежавања Илиндана - крсне славе храма Светог Пророка Илије и општине Соколац, уочи овог великог православног празника у сриједу, 1. августа, Коло српских сестара из Сокоца прославило је своју заштитницу Преподобну Евгенију (Лазаревић).

Славски обред обављен је у храму Светог Пророка Илије, а славска трпеза припремљена је у Духовном центру Романијске Лазарице.

Уочи Илиндана, 1. августа је увече у спортској дворани у Сокоцу одржан фестивал фолклора.

Осим домаћина КУД-а „Романијска луча“ на фестивалу су наступали гости из Аранђеловца, Зворника, Вишеграда, Црњелова код Бијељине и Лијешћа код Брода.

У организацији црквене општине Соколац - Духовног центра Романијске Лазарице, у четвртак увече, 2. августа, у црквеној порти је одржан концерт за дјецу.

Наступали су брат и сестра Ђорђе и Ана Јованчић из Источног Сарајева.

У петак, 3. августа, приказан је у црквеној порти дјечији филм „Црвенкапа“ који је сниман на подручју општине Соколац, а глумачку екипу чине Ведран Голијанин, Јован Башевић, Момир Марковић, те Вања и Соња Ивановић.

ХРАМ СВЕТОГ ПАНТЕЛЕЈМОНА НА ВУЧИЈОЈ ЛУЦИ ПРОСЛАВИО КРСНУ СЛАВУ

Храм Светог Пантелејмона на Вучијој Луци, општина Источни Стари

Град, прославио је у четвртак, 9. августа, крсну славу Пантелеиндан и 10 година од освећења храма.

Служена је Света литургија, на којој је началствовао архијерејски замјеник митрополита дабробосанског г. Николаја, протојереј-ставрофор Милорад Љубинац, уз саслужење 10 свештеника и два ђакона Митрополије дабробосанске, те Никшићко-будимљанске и Сремске епархије. Након литургије су обављени литија око храма и славски обред.

Великом броју присутних вјерника обратио се свештеник Љубинац пренијевши им благослов Његовог високопреосвештенства митрополита дабробосанског господина Николаја. Он им је честитао крсну славу храма и општине Источни Стари град, те бесједио о празнику.

Литургији и храмовној слави присуствовала је и делегација Православне цркве са Кипра, коју је предводио протојереј-ставрофор Андреас Воркас.

Православна браћа са Кипра даровала су храму Светог Пантелејмона на Вучијој Луци мошти светог Филимона, светитеља са Кипра који је пострадао 1979. године, светог Теодосија и светог Герасима Палестинског.

У сриједу, 8. августа, у храму Светог Пантелејмона служено је вечерње и дочекане мошти светог Пантелејмона, као и светог Апостола Марка, светог Георгија Кипарског, светог Никодима Ватопедског, светог Авакума Кипарског и других светитеља које су донијели представници Православне цркве са Кипра.

„За Вучију Луку и за вјерујући народ ове парохије велика је част да смо у прилици да се поклонимо овој

великој и чудотворној светињи, која нам стиже са Кипра у пратњи оца Воркаса” - рекао је свештеник цркве Светог Пантелејмона јереј Милан Рађеновић.

Он је појаснио да је ријеч о светиљу који је страдао за Христа и који је био „цјелебник” и помагао хришћанима када им је било најтеже.

КОД МАНАСТИРА СВЕТОГ ГЕОРГИЈА ОДРЖАН ТРАДИЦИОНАЛНИ РОМАНИЈСКИ САБОР

На Равној Романији је у суботу, 11. августа, одржан традиционални Романијски сабор под називом „Теби, горо Романијо” и обиљежен Дан манастира Светог великомученика Георгија, односно 10. годишњица од његовог освећења.

Тим поводом је, по благослову Његовог високопреосвештенства митрополита дабробосанског господина Николаја, Свету литургију служио архијерејски замјеник протојереј-ставрофор Милорад Љубинац, уз саслужење свештвенства Митрополије дабробосанске.

Послије литургије је обављено даривање барјака и икона, а потом је литија са барјацима и иконама обишла око манастирског храма.

На унутрашњој страни манастирских зидова уписано је око 4 000 имена погинулих у у последњем одбрамбено-отаџбинском рату са простора Сарајевско-романијске регије.

Након литургије је у порти манастира одржана духовна академија.

Предсједник Српске демокрстске странке Младен Босић рекао је да манастири Светог великомученика Георгија и имена палих ратника исписања на његовим зи-

довима све треба да подсјете да је Република Српска настала на крви српских бораца.

„Данас славимо српску културу, традицију, вјеру и живот. Подсјећамо се гдје припадамо, јер је српски народ у несрећном 20. вијеку више пута прошао голготу” - истакао је Босић и додао да је разлог страдања Срба увијек била борба за опстанак, право на државу, културу и православу вјеру.

На духовној академији су говорили и кум манастира Милован Бјелица и игуман манастира јеромонах Андреј Ковачевић.

У културно-умјетничком дијелу програма сабора учествовала је етно-група „Византија” из Источног Сарајева са традиционалном музиком, Ивана и Славиша Гуја са Пала, те КУД „Романијска луча” са Сокоца.

ОСВЕШТАНИ ТЕМЕЉИ ЦРКВЕ У ТИЛАВИ

У Мјесној заједници Тилава, у Источном Новом Сарајеву, у недељу, 12. августа, освештани су темељи храма посвећеног Светој преподобној Ангелини Српској и служена Света литургија.

Протојереј-ставрофор Ранко Билинац рекао је у пригодној бесједи да Срби, изградњом цркава и храма, враћају мисли и осјећања корјенима српске историје и на изворе свијетле прошлости.

„Наше цркве и манастири су зјенице наше историје кроз које нас гледају велики преци”, поручио је протојереј Билинац.

Он је захвалио приложницима, донаторима и парохијанима за допринос у изградњи храма.

„Сви заједно, у саборности, лакше ћемо савладати тешке задатке и изазове које доноси модерно вријеме”, рекао је отац Билинац и поручио да црква у Тилави, посвећена Светој Ангелини деспотици Српској, треба да буде извор слоге и

добре воље у вјерујућем српском роду.

Од моштију Свете Ангелине сачувана је само њена рука која је похрањена у манастиру Крушедол.

Кум цркве у Тилави је Петар Маунага, а земљиште за градњу овог храма даровали су Сава Шкрба и његов стриц Мирко.

Предсједник Одбора за изградњу цркве Љиљана Богдановић изразила је наду да ће на данашњи дан сљедеће године бити организована скромна церемонија поводом покривања овог храма.

Освештање храма уприличила је Српска православна црквена општина Новосарајевска у Источном Новом Сарајеву.

ОСКРНАВЉЕНО ПРАВОСЛАВНО ГРОБЉЕ У КАДАРИЋИМА КОД ИЛИЈАША

Непознати починиоци оскрнављени су православно гробље у мјесту Кадарићи, општина Илијаш, у Федерацији БиХ /ФБиХ/, оштетивши неколико надгробних споменика породица Попић и Маџан.

Чланови породица покојника чији су гробови оскрнављени обавијестили су о томе МУП Сарајевског кантона у четвртак ујутро, 9. августа.

Они су рекли полицији да је на гробљу у Кадарићима у протеклих пет-шест дана уочено да је оборена једна надгробна плоча, те разбијене двије посуде за цвијеће.

Полиција је изашла на лице мјеста и обавила увиђај.

Парох илијашки Предраг Масал, који опслужује и брезанску, варешку и нишићку парохију, рекао је да би полиција у ФБиХ морала да открије и казни све који скрнавље православно гробља и храмове, а што је честа појава у овом ентитету.

Он је истакао да је већину православних породичних гробља у ФБиХ чланови породица сахрањених обилазе једном или двапут годишње, када најчешће и примијете да су она оскрнављена.

„Многа села су напуштена, православно становништво прогнано, па гробља нема ко да одржава и пази на њих“ - навео је Масал.

Он је подсјетио да је 23. децембра прошле године проваљено у храм Светог пророка Илије у Илијашу, као и годину дана раније, а да починиоци нису пронађени.

Масал је нагласио да се у парохију вратило само пет одсто пријератног становништва српске националности, а и то је у 95 одсто случајева старачко становништво.

ХРАМ СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ПРОКОПИЈА У ВИСОКОМ ПОНОВО НА МЕТИ ЛОПОВА

Непознати починиоци оскрнављени су православно храм Светог великомученика Прокопија, општина Високо у Федерацији БиХ, укравши бакарне олукe и окапнице, те оштетивши кров.

Надлежни свештеник парох какањски Марко Малеш рекао је да је крађа примијећена у сриједу, 15. августа, приликом редовног обиласка храма.

Према његовом мишљењу, храму је нанесена материјална штета од око 500 КМ, а о свему је обавјештена полиција која је обавила увиђај.

Подсјетивши да је ово већ трећа крађа у посљедњих годину дана која се на готово идентичан начин десила на овом храму, Малеш сумња да су починиоци сигурно исти као и у претходна два случаја, а које полиција још није открила.

ПРОВАЉЕНО У ХРАМ НА ХАН СТЈЕНИЦАМА

Непознати починиоци су у ноћи са 15. на 16. август провалили у храм Свих Светих у Хан Стјеницама, општина Рогатица, и обили двие касице гдје се налазе цјеливајуће иконе из којих су узели око 50 КМ прилога вјерника.

Надлежни свештеник за овај храм протојереј Борис Бандука рекао је да су провалници насилно отворили улазна врата у храм, а потом подесним предметом обили касице у којима се налазио новац.

Према његовим ријечима, провалник је улазио и у олтар, али није узео ништа од икона и црквеног мобилијара.

„Провалу је примјетио црквењак који је ме је обавијестио о томе, а ја полицију из Рогатице која је обавила увиђај“ - рекао је Бандука.

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај је 10. јуна, у прву недјељу по Духовима, обавио велико освећење храма Свих Светих у току којег је у Часни престо уграђена честица моштију Светог кнеза Лазара, мученика косовског.

ПРВИ ПУТ СЛУЖЕНА СВЕТА ЛИТУРГИЈА У ЦРКВИ БРВНАРИ ХРИСТА СПАСИТЕЉА У СЕЛУ БИЈЕЛА КОД ВИШЕГРАДА

У новосаграђеној цркви брвнари посвећеној Христу Спаситељу у селу Бијела код Вишеграда, подигнуто захваљујући помоћи чланова породице Тасић, у недјељу, 26. августа, први пут је служена Света литургија.

Литургију је служио игуман манастира Светог Николаја у Добрунској Ријеци архимандрит Јован Гардовић, уз саслужење протојереј-ставрофора Милосава Видаковића и јерођакон Гаврила Ђурића.

У току литургије вјерници су приступили Светој тајни Причешћа, а потом је одржана и прва литија око храма.

Литургији су поред Тасића присуствовали бројни вјерници из Вишеграда и Мокре Горе, представници дародаваца, као и начелник општине Вишеград Томислав Поповић.

Архимандрит Јован је у крајај беге рекао да је ово храм који је специфичан по томе што је састављен из седам старих кућа.

„Сва ова брвна око нас у цркви су куће наших ђедова и родитеља. Оне су пуне жеља, суза, молитви, туге, и њихових радости. Зато данас ликујемо што је дио њих са нама, овдје у овом храму и на овом сабору Тасића, у мјесту званом Чади-на Бара" - истакао је архимандрит Јован.

Он је додао да је ово најљепши дар и успомена на ђедове и очеве фамилије Тасић.

„Зато је ова молитва намијењена њима и свим Тасићима расути дилем свијета. Овај храм ће бити спој свих Тасића и свих нас који овдје будемо долазили. Уз Божију помоћ надам се да ћемо храм ускоро завршити, јер је он наша лука спасења и брод битисања" - поручио је архимандрит Јован.

Цркву је градио Радош Делић, који је стрпљиво слагао брвно по брвно, трудећи се да га не оштети и сачува његову патину.

Дародавцима старих кућа за потребе храма Радисаву Баранцу, Љупку, Радисаву, Лени и Антонију Тасићу, те општини Вишеград, уручена су оригинална признања за дародавство - необрађени дијелови брвана на којима пише „Комад брвна од моје куће уграђеног у храм у Бијелој“.

Уручене су захвалнице доброторима који су даривали грађевински и други материјал за изградњу цркве брвнаре међу којима су и Митрополија дабробосанска Српске православне цркве, архимандрит Јован, Емир Кустурица, општина Вишеград, предузеће „Хидроелектране на Дрини“ и други.

На четвртм саборовању Тасића, у оквиру којег је и служена Света литургија, договорено је да буду настављени радови на комплетном завршетку цркве-брвнаре.

Како је наглашено, приоритет је покривање шиндром и унутрашње уређење, укључујући и израду иконостаса.

У плану је да, поред звоника, наредне грађевинске сезоне буде подигнута још једна брвнара, у којој ће бити записана имена свих Тасића изгинулих у балканском рату, солунаца из Првог свјетског рата, те оних који су изгинули током и након Другог свјетског рата, као и у посљедњем отаџбинском рату.

Препоручено је да сви домаћини фамилије Тасић, који то желе, уз овај храм подигну своје софре, као што је то некада било у порти манастира Добрун.

**МАНАСТИР У ДОБРУНУ
И ХРАМ У ЧАЈНИЧУ
ПРОСЛАВИЛИ КРСНУ
СЛАВУ УСПЕЊЕ ПРЕСВЕТЕ
БОГОРОДИЦЕ**

Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај присуствовао је у уторак, 28. августа, обиљежавању крсне славе манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну, код Вишеграда, и Светој литургији која је тим поводом служена.

Светом литургијом началствовао је игуман манастира Светог Николаја у Добрунској Ријеци архимандрит Јован Гардовић, уз саслуже-

ње четири свештеномонаха и свештеника и једног јерођакона Митрополије дабробосанске.

Након литургије је обављен славски обред и литија око манастирског храма.

Прослава празника настављена је традиционалним народним збором.

Празник Успења Пресвете Богородице прославио је и истоимени храм у Чајничу, а свечаности су присуствовали бројни вјерници из Републике Српске, Србије, Црне Горе и Хрватске.

На овом мјесту, једном од најпознатијих православних светилишта у свијету, од 14. вијека се посебно празнују сви празници посвећени Пресветој Богородици у славу чудотворне иконе Мајке Божије - Чајничке Краснице.

Старјешина храма Успења Пресвете Богородице у Чајничу јереј Тихомир Мотика рекао је да ову цркву годишње посјети на хиљаде вјерника из цијелог свијета.

„Обраћају нам се у ова тешка времена, а ми смо ту да се заједно молимо и служимо за све њих. Свједочимо и бројним исцјељењима вјерника пред чудотворном иконом, не само православних него и муслимана, римокатолика и јевреја" - истакао је јереј Мотика.

**ХРАМ У ЛУЋУ ПРОСЛАВИО
ВЕЛИКУ ГОСПОЈИНУ**

У уторак 28. августа, свечано је прослављена слава храма у Попима - Лућу, Успење Пресвете Богородице. Литургијском сабрању началствовао је протонамјесник Александар Видаковић, а саслуживао је јереј Мирослав Вујичић.

Након свете Литургије обављена је трократна литија око храма, а потом и преломљен славски колач.

Овогодишњи кум храма г. Срђан Радовић са својом породицом припремио је трпезу којој су присуствовали бројни гости. За кумство идуће године јавио се г. Драгомир Ћосовић из Мјешаја.

**ХРАМ СВЕТОГ ПЕТРА
ДАБРОБОСАНСКОГ У
ВОЈКОВИЋИМА
ПРОСЛАВИО
КРСНУ СЛАВУ**

Храм Светог Петра Дабробосанског у Војковићима, општина Источна Илиџа, прославио је у понедељак, 17. септембра, своју крсну славу.

Свету архијерејску литургију служио је Његово високопреосвештенство митрополит дабробосански господин Николај, уз саслужење 12 свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске.

Након литургије обављени су литија око храма и славски обред.

Свештеник Бошко Тошовић је по благослову митрополита Николаја бесједио о празнику.

**САБОРНИ ХРАМ РОЂЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
ПРОСЛАВИО КРСНУ СЛАВУ**

Саборни храм Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву прославио је у петак, 21. септембра, своју крсну славу - Малу Госпојину.

Светој литургији начелствовао је архијерејски намјесник сарајевски протојереј-ставрофор Миомир Зекић, уз саслужење седам свештеника и једног ђакона Митрополије дабробосанске, након чега је обављен славски обред.

У пригодној бесједни вјерницима протојереј-ставрофор Ранко Билинац рекао је да је данашњи празник рођење, не само Пресвете Богородице, него и тајанствени почетак рођења Господа Исуса Христа и рођења Цркве Божије.

„Управо зато прослављамо Богородицу као мајку Божију и мајку Цркве” - рекао је Билинац.

Он је истакао да Богородица и сада пред престолом Божијим неуморно посредује својим богомајчинским молитвама за нас и цијели свијет.

Подсјећајући да је рођење Пресвете Богородице први празник у црквеној години, Билинац је нагласио да је овим дивним празником благословено материнство.

„Данас мајке православне, гледајући у рођење пресвете Богомајке треба да се уче тајни истинског материнства. Данашње мајке дарове Божије требају да задобију рађањем и хришћанским васпитањем дјеце, кроз послушност мужу, кроз послушност вољи Божијој” - рекао је Билинац.

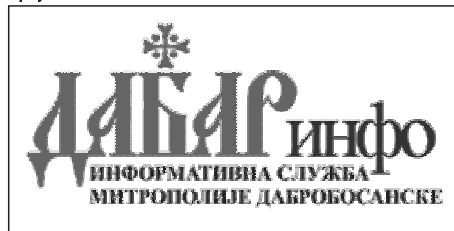
Према његовим ријечима, овим празником се благосиља, не само земаљска породица, него и породица Цркве, јер се овим празником открива и благосиља тајна рођења са Небеса, оног рођења у Духу светоме које даје истински смисао тјелесном рођењу у овоме свијету.

**ПРОВАЉЕНО У ХРАМ
СВЕТЕ ТРОЈИЦЕ У
ОСИЈАМА
КОД КАЛИНОВИКА**

Непозната лица оскрнавила су храм Свете Тројице у Осипама, код Калиновика, тако што су провалила у њега и однијела мању суму новца, косилицу и неке друге ствари.

Провалник или више њих у храм је ушао тако што је обио улазна врата.

О провали је обавијештена полиција.

МАРКО ШКОБО (1985 - 2011)

У навечерје празника Св. Димитрија Солунског 07. новембра 2011. године своју племениту душу предао је Господу брат наш Марко Шкобо.

Марко је рођен 17. новембра 1985. године у Фочи од оца Славка и мајке Цмиље рођ. Ђајић. Славко и Цмиља су у свом заједничком животу доживели и другу радост у свом дому након рођења сина Вјекослава родио им се и Марко. На рођењу сасвим здрава беба, али након три месеца родитељи сазнају да Марко има урођене срчане мане. Починье велика и мукотрпна борба за Марков живот, врши се прва операција 1988. године у Сарајеву, а годину дана касније 1989. године и друга операција у Љубљани. Након тих операција Марко полази са осталом децом у основну школу у Миљевини, али тада породица Шкобо сналази још једно велико искушење. На самом почетку рата 20. Септембра 1992. Године на Папратној њиви (стари пут од Миљевине према Калиновика) живот губи отац и супруг Славко. Цмиљи остаје велики терет и мука да на прави пут изведе двоје малољетне деце, али се она не предаје неко храбро као права хришћанска мајка одгаја своју децу и бори се са Марковом болешћу. Након завршене основне школе Марко није могао у средњу школу редовно ићи на наставу због здравствених разлога, него ванредно завршава средњу Шумарску школу у Чајничу. У току 2002. године Марко врши и трећу операцију у Београду.

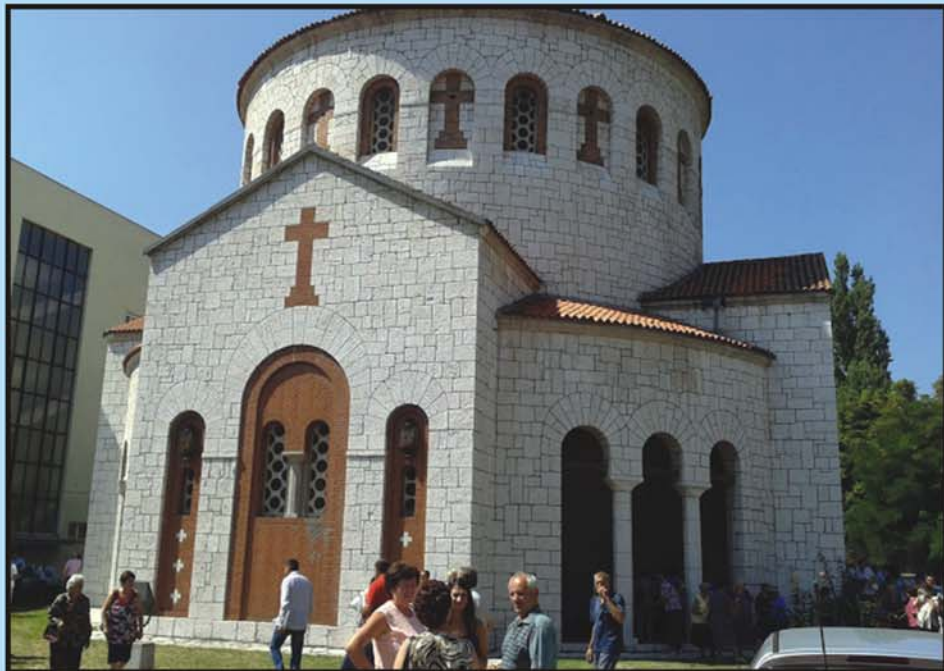
Након те операције и неколико година пре тога Марко је живео са својим најмилијим у рударском насељу у Миљевини до дана упокојења. Нека би свемилостви Господ у рајска насеља настано душу брата нашег Марка коме нека је вечан помен у векове векова. Амин.

ОСВЕЋЕЊЕ ХРАМА СВ. ВЕЛИКОМУЧЕНИЦЕ МАРИНЕ У СЕЛУ ЗАКОМО КОД РОГАТИЦЕ, 30. ЈУЛА 2012.

100 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА ХРАМА СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У РУДОМ

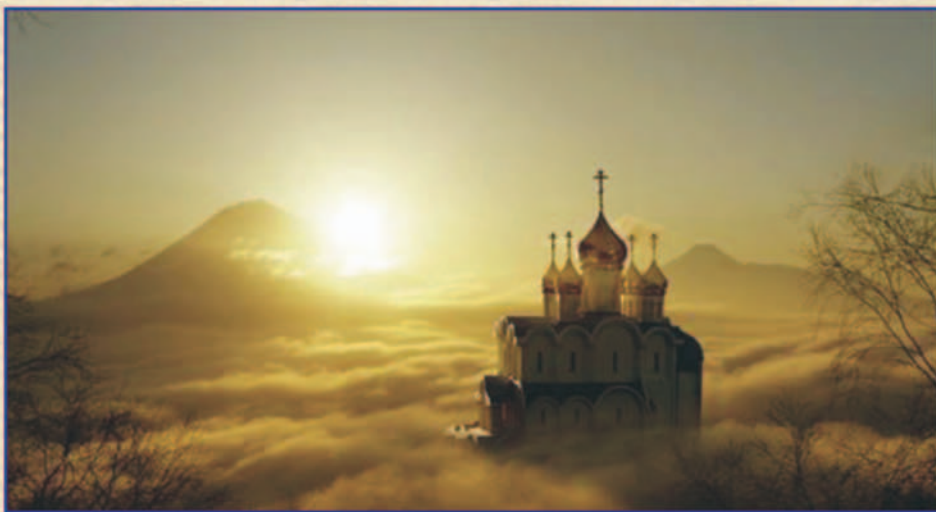

**ХРАМ СВЕТОГ ПРЕОБРАЖЕЊА ГОСПОДЊЕГ У САРАЈЕВУ
НА ДАН СЛАВЕ, 19. АВГУСТА 2012. год.**

О ОСКУДИЦИ У ДОБРИМ ДЕЛИМА И О ДУГОТРПЉЕЊУ БОЖИЈЕМ

Време је да се потрудимо на задобијању вечног живота и бесконачне славе, јер за овим животом следи смрт, и овдашњу славу замењује стид. Многи су у једном тренутку били моћни, али су као пси одведени у ад. Богати су на крају осиромашили, мудри су у једном часу постали безумни. Снажни је изнемогао, здрави је оболео; ничега поузданог нема код људи, јер у свету нема ничега светог. Деца срамоте своје очеве, родитељи завиде својој деци. Жене одбацују мужеве, мужеве не чувају верност женама. Младићи рђаво говоре о старцима, старци

разум да бисмо се њиме руководили ка добру, а ми га користимо да би нас руководио ка злу. Дао нам је снагу, да бисмо помоћу ње помагали слабима, а ми сиромасима отимамо и оно што имају. Поверили су нам власт (старешинство) како бисмо, имајући власт, обуздали насилнике, а ми ту власт користимо да бисмо угњетавали незаштићене. Нема правога пута, нема правога суда. Љубав је охладнела, мржња се умножила, врлина се унижава, лицемерју се указује почаст. Гнушају се смиреноумља и предност дају преузношењу. Осиромашила је истина,

устају против младића. Немогуће је веровати пријатељу, немогуће је ослонити се на брата. Говориш о миру док у себи помишљаш на непријатељство. У нас се усељују завист и препреденост, савладава нас незаситост. Нико се не сећа Бога, и нико не очекује да му након смрти буде суђено. Због тога се и умножило зло, јер заборављамо Бога. Он нам је даровао

лаж је прекрила земљу. О, дубино благиости дуготрпљења Божијег! И поред свега рђавог што се чини Бог трпи и не свети нам се. То, што Бог не испољава Свој гнев, не значи да не може да нас казни у једном тренутку, него да Он, услед обиља љубави, као Отац распростире милост колико год је то могуће.

Свети Јефрем Сирин

Билтен излази повремено

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
архимандрит Калисџирај (Бобушић)

Технички уредници:
*архимандрит Јован (Гардовић)
јиројој.-сџавроф. Момир Васиљевић*

Уредник у редакцији:
јиројој.-сџавроф. Богдан Сџанишић

Секретар у Редакцији:
јиројојојакон Мишар Танасић

Редакција:
*јеројојакон Гаврило (Ђурић),
јереј Злајко Богдановић,
фото: Младен Томић
Хаџи Бранко Никићовић*

Сарадници:
*јиројојојакон Горан Живковић,
јереј Душко Лаловић,
јиројојојакон Милорад Вујић,
Небојша Ђосовић, Славко Хелејић,
Милица Кусмук*

Уредништво и администрација:
**МАНАСТИР СВЕТОГ НИКОЛАЈА
Добрунска Ријека, Република Српска**

Адреса редакције:
*Манастир Светог Николаја
73247 Добрунска Ријека, РС*

e-mail: dabardobrun@yahoo.com

Телефони:
(+387) (0)58 612-112,
(+387) (0)65 431-505

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:
„Графичар“, Ужиче

Припрема штампе:
Мирослав Радловић

Решењем Министарства информација Републике Српске, број 01-280/96 од 12.7.1996. године, Билтен Манастира Успења Пресвете Богородице у Добруну под називом „Дабар“ је уписан у Регистар јавних гласила под редним бројем 152.

Решењем Министарства науке и културе Републике Српске, број 04-1202/01 од 25.9.2001. године, Часопис „Дабар“ као публикација од општег друштвеног и националног интереса ослобађа се плаћања пореза на промет.